

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Jaroslav FREHAR

**Transformace druhého bydlení v zázemí velkých měst
Olomouckého kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov)**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.

Olomouc 2018

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jaroslav FREHAR**

Osobní číslo: **R150327**

Studijní program: **N1301 Geografie**

Studijní obor: **Regionální geografie**

Název tématu: **Transformace druhého bydlení v zázemí velkých měst
Olomouckého kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov)**

Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce se bude zabývat vývojem druhého bydlení v posledních cca 15 letech ve vybraných lokalitách v okolí velkých měst Olomouckého kraje (Prostějov, Olomouc, Přerov), kde došlo k největším změnám ve využití OIR a jejich následné porovnání mezi sebou. Budou ověřeny hypotézy v souvislosti s transformací druhého bydlení na bydlení první (v souvislosti s procesem suburbanizace) a problémům, otázkám a možným řešením z toho vyplývajícím. V další části následuje porovnání s transformací druhého bydlení v zázemí hlavního města Prahy, kde tyto procesy započaly dříve a probíhají s větší intenzitou. Pro zjištění změn ve využití bude použito více metod, které se budou vzájemně doplňovat. Budou zjištěny postoje jak novousedlíků, tak starousedlíků, včetně zastupitelů obcí na tento trend a navržena možná řešení pro konfliktní situace, které z této transformace mohou vznikat.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání

Rozsah pracovní zprávy: 20 000 - 24 000 slov

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BIČÍK, I. et al. (2001). Druhé bydlení v Česku. Praha (Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje)
Vágner, J., Fialová, D., eds. Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku, Praha (Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje)

Vystoupil, J. Kunc, J. (2009): Geografický výzkum cestovního ruchu a rekreace v ČR v letech 1950-2008. Geographia Moravica 1, s. 103-119

KUČERA, M. (2001): Soupis objektů individuální rekreace při Sčítání lidu, domů a bytů 1991. In: BIČÍK, I. a kol. (2001): Druhé bydlení v Česku. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.

FIALOVÁ, D. (2000): Transformace druhého bydlení (v zázemí Prahy).

Dizertační práce. KSGRR PŘF UK Praha, 130 s.

PTÁČEK, P. (2004): Vývoj druhého bydlení na Olomoucku. In: VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. (2004): Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku. Praha: PŘF UK. ISBN 80-86561-15-1.

VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M. a kol. (2011): Geografie cestovního ruchu České republiky. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-340-7.

KOLÁŘOVÁ, A. (2012): Druhé bydlení v ČR. In: THINK TOGETHER 2012. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-2275-2.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.

Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 16. prosince 2015

Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2017

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 16. prosince 2015

Bibliografický záznam

Autor: Bc. Jaroslav Frehar (R150327)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Transformace druhého bydlení v zázemí velkých měst Olomouckého kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov)

Title of thesis: Transformation of second homes in the hinterland of big towns of Olomouc region (Olomouc, Prostějov, Přerov)

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Petr Šimáček, Ph.D

Rozsah práce: 93 s.

Abstrakt

Cílem diplomové práce je shrnout transformaci a vývoj druhého bydlení v posledních 15 letech v zázemí velkých měst Olomouckého kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov) a pokusit se navrhnout řešení pro konfliktní situace. V práci najdeme mezinárodní srovnání druhého bydlení a vývoj druhého bydlení v Česku, jeho pozici v rámci cestovního ruchu. Dále ukazuje oblasti největšího výskytu u nás. V poslední části najdeme výsledky dotazníkového šetření v 6 zkoumaných oblastech, po dvou v zázemí každého města, a následné porovnání oblastí mezi sebou i s vývojem druhého bydlení v zázemí Prahy.

Klíčová slova

Cestovní ruch, druhé bydlení, Olomouc, Prostějov, Přerov, rekreační oblasti, rekreační objekty

Abstract

The goal of this dissertation is to summarize the transformation and development of the second housing in the last 15 years in the surroundings of the big cities in the county of Olomouc (Olomouc, Prostějov, Přerov) and to attempt to propose the solution for conflict situations. What you find in the dissertation is the international comparison of the second housing and the development of second housing in the Czech Republic and its position in the context of tourism. Furthermore, it shows the areas of the highest occurrence in our lands. In the last part we find the results of the questionnaires in the 6 examined areas (two in surroundings of each city) and the following comparison between each other and with the development of second housing in the surroundings of Prague.

Keywords

Tourism, the second housing, Olomouc, Prostějov, Přerov, recreation area, recreation object

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci s názvem *Transformace druhého bydlení v zázemí velkých měst Olomouckého kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov)* vypracoval samostatně pod vedením pana Mgr. Petra Šimáčka, Ph.D a veškerou použitou literaturu a všechny zdroje jsem uvedl v seznamu literatury.

V Olomouci dne 5. ledna 2018

.....

Bc. Jaroslav Frehar

Zde bych chtěl v první řadě poděkovat vedoucímu práce *Mgr. Petrovi Šimáčkovi, Ph.D* za cenné a přínosné rady, za poskytnutí svého názoru na mou práci a čas, který se mnou strávil během konzultací. V další řadě bych rád poděkoval zástupcům jednotlivých obcí, městské části a místní části. Jmenovitě paní místostarostce obce Hlubočky *Mgr. Radomíře Stloukalové*, předsedovi Komise městské části Droždín *Ing. Bc. Rostislavovi Haincovi* a starostovi obce Samotišky *Ing. Lubošovi Gloserovi*, panu starostovi obce Mostkovice *Jaroslavu Peškovi* a starostovi města Plumlov *Adolfovi Sušeňovi*, panu starostovi obce Ptení *Jiřímu Portešovi*, panu starostovi obce Veselíčko *Tomášovi Šulákovi* a předsedkyni Místního výboru Penčice *Ludmile Štefanové*. Mimo tyto zástupce bych chtěl dále poděkovat lidem, kteří se mi věnovali na jednotlivých stavebních úřadech nebo odborech. Těmto všem lidem bych chtěl poděkovat za poskytnutí informací a za čas, který mi věnovali.

Obsah

1	Úvod	9
1.1	Cíle práce.....	10
1.2	Výzkumné otázky	10
2	Informační základna a metody zpracování	11
2.1	Informační základna o objektech individuální rekreace	11
2.1.1	Data z Českého statistického úřadu	11
2.1.2	Data z Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.....	12
2.1.3	Kombinace dat obou zdrojů.....	12
2.2	Metody zpracování.....	13
3	Teoretické ukotvení problematiky druhého bydlení	15
3.1	Rešerše literatury	15
3.2	Pozice druhého bydlení v rámci cestovního ruchu	17
3.3	Definice a historie výzkumu druhého bydlení v České republice	18
3.4	Základní terminologie druhého bydlení.....	19
4	Charakteristika a vývoj druhého bydlení v České republice	21
4.1	Mezinárodní srovnání druhého bydlení.....	21
4.2	Průběh sčítání lidu, domů a bytů v letech 1961-1991 ve vztahu k druhému bydlení. 23	
4.3	Vývoj druhého bydlení v České republice	25
4.3.1	Období 1900 – 1920.....	25
4.3.2	Období 1921 – 1945.....	25
4.3.3	Období 1945 – až do konce 60. Let	26
4.3.4	Období od konce 60. let do 1990.....	26
4.3.5	Období od začátku 90. let až do současnosti	27
4.4	Výskyt objektů druhého bydlení v České republice	28
4.4.1	Výskyt v krajích a okresech	29
4.4.2	Oblasti s největší koncentrací v České republice	31
4.5	Rekreační dojíždka	31
4.5.1	Rekreační dojíždka na území celé České republiky.....	31
4.5.2	Rekreační dojíždka do objektů individuální rekreace z Prahy	33
5	Případové studie lokalit z jižní části Olomouckého kraje.....	34
5.1	Vývoj druhého bydlení v jižní části Olomouckého kraje	35
5.2	Transformace druhého bydlení v okrese Olomouc.....	36
5.3	Transformace druhého bydlení v okrese Prostějov	44

5.4	Transformace druhého bydlení v okrese Přerov.....	51
5.5	Porovnání druhého bydlení v okresech Olomouc, Prostějov a Přerov	58
5.5.1	Vlastní šetření v přilehlejších oblastech v zázemí velkých měst	58
5.5.2	Vlastní šetření ve vzdálenějších oblastech v zázemí velkých měst	62
5.5.3	Sumář všech oblastí	66
5.5.4	Srovnání názorů všech zástupců obcí ve vybraných rekreačních oblastech.....	67
5.6	Porovnání druhého bydlení v zázemí velkých měst Olomouckého kraje s druhým bydlením v zázemí Prahy.....	68
6	Diskuze	71
7	Závěr.....	76
8	Summary	79
9	Zdroje	80
9.1	Literatura.....	80
9.2	Internetové zdroje.....	82
9.3	Strukturované rozhovory se zástupci místních úřadů.....	83
10	Přílohy	84

1 Úvod

Diplomová práce se nazývá „Transformace druhého bydlení v zázemí velkých měst Olomouckého kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov)“. Vybral jsem si toto téma, protože jsem chtěl pokračovat v bakalářské práci, která byla psána na téma „Vývoj a perspektivy druhého bydlení na Prostějovsku“. Během psaní bakalářské práce mě tahle problematika velmi oslovila a zajímalo mě, jak se vyvíjelo druhé bydlení v zázemí dalších měst Olomouckého kraje.

Druhé bydlení jako fenomén Československé republiky a posléze České republiky se stalo běžnou součástí vybavenosti velké části českých domácností. V průběhu let docházelo k vývoji druhého bydlení. Byla období, kdy došlo k útlumu rozvoje druhého bydlení a naopak byla období, kdy došlo k obrovskému nárůstu rozvoje druhého bydlení. Mimo samotný rozvoj druhého bydlení docházelo během let k vývoji ve vzhledu jednotlivých chat, od malých dřevěných chaloupek až k dnešním zděným objektům, které jsou využívány celoročně.

Olomoucký kraj patří k prvním oblastem, kde se začalo vyskytovat druhé bydlení. Přesněji řečeno jednou z prvních oblastí, kde se vyskytoval již tramping, což je předchůdce druhého bydlení. Podle Hurikána (1990) se tramping vyskytoval především na Prostějovsku, ale určité stopy nalezneme také na Olomoucku. Samotné druhé bydlení řadíme do cestovního ruchu, nicméně ve formě, jak ho známe dnes, se začalo rozvíjet v tehdejší Československé republice po 1. světové válce. V období mezi 1. a 2. světovou válkou došlo k rozvoji druhého bydlení na území našeho státu a zvýšil se počet objektů individuální rekreace. Během 2. světové války se rozvoj druhého bydlení zastavil a k opětovnému nastartování rozvoje druhého bydlení došlo na počátku 50. let 20. století. Vrcholným obdobím rozvoje druhého bydlení a s tím souvisejícího nárůstu počtu objektů individuální rekreace je období 70. let a první poloviny 80. let. V této době také dochází k největšímu nárůstu počtu domácností, které vlastní objekt individuální rekreace. Tehdy neměli obyvatelé naší země možnost vycestovat do zahraničí a velké množství lidí, kteří nesouhlasili s tehdejším režimem, bylo sesazeno ze svých pracovních pozic na horší pozice. Tito lidé se realizovali na svých objektech individuální rekreace. Konec 80. let přinesl útlum v rozvoji druhého bydlení, které bylo dáno velkými změnami v naší zemi. Tento útlum trval asi do poloviny 90. let 20. století a posléze dochází k opětovnému nastartování rozvoje druhého bydlení. Druhé bydlení se rozvíjí a vyvíjí až do dnešní doby a pozvolna se začíná prolínat s prvním bydlením.

Předkládaná diplomová práce se dělí na teoretické ukotvení problematiky druhého bydlení, charakteristiku a vývoj druhého bydlení v České republice a případové studie lokalit v jižní části Olomouckého kraje. V teoretickém ukotvení se nachází rešerše použité literatury. Dále se zde nachází kapitola základní terminologie, kde jsou stručně definovány základní pojmy k druhému bydlení. Poslední kapitolou v této části je pozice druhého bydlení v rámci

cestovního ruchu. V části charakteristika a vývoj druhého bydlení v České republice najdeme mezinárodní srovnání, kde můžeme vidět postavení druhého bydlení v jiných zemích. Další kapitoly se věnují druhému bydlení v České republice. Nalezneme tu definici a postavení druhého bydlení v cestovním ruchu, stručně je zde popsán vývoj druhého bydlení od roku 1900 až do současnosti. Další kapitola nám ukazuje rozmístění objektů individuální rekreace na území České republiky i podrobněji na úrovni okresů a krajů. Kromě rozmístění tu nalezneme také rekreační dojíždku na území České republiky. V části případová studie lokalit v jižní části Olomouckého kraje je výzkum, který byl prováděn ve vytipovaných oblastech v zázemí Olomouce, Prostějova a Přerova. V těchto vybraných oblastech bylo provedeno dotazníkové šetření, na jehož základě jsem porovnal jednotlivé oblasti mezi sebou navzájem.

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem práce je zjistit, jak probíhala transformace druhého bydlení na první bydlení v zázemí velkých měst Olomouckého kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov) a následně tyto města porovnat mezi sebou. Dále porovnat transformaci v jižní části Olomouckého kraje s transformací druhého bydlení v zázemí Prahy. Mezi dílčí cíle patří zjištění problémů, které jsou s transformací spojené a také zjistit pohled obcí na problematiku transformace druhého bydlení na první bydlení.

1.2 Výzkumné otázky

Ke splnění cílů bylo nutné si určit výzkumné otázky, které se měly zodpovědět na základě dotazníkového šetření uskutečněného ve vybraných oblastech v jižní části Olomouckého kraje. Byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

- Probíhá transformace druhého bydlení na první bydlení v rekreačních oblastech v bezprostřední blízkosti měst rychleji, než je tomu v odlehlých rekreačních oblastech?
- Vznikají během transformace druhého bydlení na první bydlení problémy, které přinášejí spory mezi obcemi a rekreanty?
- Nacházejí se chatové oblasti v klidných a atraktivních místech pro obyvatele?
- Probíhá transformace v zázemí měst Olomouckého kraje stejně, jako transformace v zázemí Prahy?
- Jsou majitelé rekreačních objektů, ochotni své objekty prodat nebo je vyměnit za objekty v jiné lokalitě?

2 Informační základna a metody zpracování

2.1 Informační základna o objektech individuální rekreace

Najít správný a přesný překlad termínů a definic týkající se druhého bydlení je téměř nemožné nebo minimálně velmi obtížné. Definice často obsahují slova, která mají v různých jazycích různý význam. Tyto různé významy studoval ve své práci polský autor Kowalczyk (1994). Mariot (1976) použil ve své práci tuto definici *„Objekty individuální rekreace jsou specifickým druhem ubytovacích zařízení sloužících k rekreačním účelům. Je pro ně charakteristická poměrně nízká ubytovací kapacita s omezeným okruhem uživatelů, jejich různorodost, častá vysoká koncentrace na malém území.“*

Pojem rekreační objekt, tak jak se používá v České republice, je nejbližší německému „Freizeitwohnsitz“ a polskému „dom wypoczynkowy“. Podle Fialové (2001) lze rekreační objekty pozorovat jako součást sídelního systému nebo jako vybavení domácnosti. Hlavní ukazatel, který zkoumáme u rekreačních objektů, je počet rekreačních objektů. K získání těchto ukazatelů nám pomůžou data z Českého statistického úřadu a Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.

2.1.1 Data z Českého statistického úřadu

Data z Českého statistického úřadu byla využita v práci pro srovnání počtu objektů druhého bydlení v jednotlivých obdobích a nastínění vývoje druhého bydlení. Byly využity výsledky jednotlivých sčítání z let 1970 - 2011. Nejvíce byl využíván Statistický lexikon obcí České republiky 1992. Jedná se o dokument Českého statistického úřadu, který ukazuje počet rekreačních objektů v jednotlivých oblastech a tyto počty objektů přebírá z výsledků sčítání z roku 1991. Při prohlídce před sčítáním 1991 bylo zjištěno rozdílné číslování objektů individuální rekreace a bylo nutné na tento fakt zareagovat, aby byly výsledky co nejpřesnější. V reakci na tyto nesrovnalosti byly vytvořeny dva seznamy, pomocí kterých byly tyto nesrovnalosti minimalizovány. Dospělo se k spolehlivým výsledkům, které bylo možno dále používat. Přesný počet staveb, které slouží k rekreaci, získáme jako součet objektů individuální rekreace a neobydlených domků využívaných k rekreaci. Souhrn těchto dvou kategorií nazýváme rekreační objekty.

Statistický lexikon obcí České republiky 1992 nám ukazuje výsledky za sčítání provedené v roce 1991, které jsou následně kontrolovány přímo v terénu pomocí terénního šetření a tyto výsledky posouvají sčítání co nejbližší realitě. (Fialová, 2001)

2.1.2 Data z Českého úřadu zeměměřického a katastrálního

Data z Českého úřadu zeměměřického a katastrálního byla využita v této práci pro zjištění polohy jednotlivých rekreačních oblastí. Toto zjištění bylo provedeno pomocí Nahlížení do Katastru nemovitostí. Katastr nemovitostí - stěžejní databáze Českého úřadu zeměměřického a katastrálního se člení:

„Objekt k bydlení“

Kód 400 – budova pro bydlení s číslem popisným (bytový dům)

Kód 401 – budova pro bydlení s číslem evidenčním (nouzová stavba)

– budova pro individuální rekreaci s číslem evidenčním (chata)

Kód 402 – garáže (i označené číslem evidenčním)

„Rekreační objekt“

Kód 420 – objekt pro individuální rekreaci s číslem popisným (chalupa)

Pokud potřebujeme získat z Katastru nemovitostí nějaké informace, tak se podávání těchto informací řídí podle zákona č. 89/1996 Sb. § 22. Pro potřeby výzkumu objektů individuální rekreace jsou důležité odstavce:

3) Z katastru se poskytují i údaje pro jiné informační systémy a pro další účely.

4) Hromadné výstupy ze souboru popisných informací se poskytují státním organům, obcím a provozovatelům informačních systémů v rozsahu jejich působnosti. Jiným osobám se hromadné výstupy ze souboru popisných informací poskytují pouze o nemovitostech, k nimž mají vlastnické právo nebo jiné oprávnění.

6) Hromadný výstup ze souboru popisných informací je soubor informací přesahující rozsah informací vztahující se k jednomu listu vlastnictví v jednom katastrálním území.

Pokud má právní subjekt zájem o data, musí uzavřít smlouvu s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním. Data za okresy nám poskytnou Katastrální úřady v jednotlivých okresech. Pokud potřebujeme data za celou Českou republiku, tak musíme podat žádost na centrálně shromažďovaná data, které nám může poskytnout Český úřad zeměměřický a katastrální. Tento úřad aktualizuje databáze po 21 dnech a sumarizační přehled probíhá 1x ročně. Rekreační objekty, které jsou uvedeny v katastru nemovitostí, jsou vyčleněny z bytového fondu. Tato podmínka byla mnohdy obcházena již v 80. letech a po roce 1989 se to nezměnilo. (Fialová, 2001)

2.1.3 Kombinace dat obou zdrojů

Pokud chceme použít data z obou institucí, tak si musíme dát pozor na to, že každá instituce používá jinou řádovostní jednotku. Statistický lexikon obcí používá jako nejmenší řádovostní jednotku základní sídelní jednotku, naopak Katastr nemovitostí používá katastrální

území. Katastrální území se většinou skládá z několika základních sídelních jednotek. Údaje za obce jsou použity právě ve Statistickém lexikonu. V případě používání jednotek jak z Katastru nemovitostí, tak z lexikonu, tak musíme vzít všechny údaje za základní sídelní jednotky spadající do katastrálního území. (Fialová, 2001)

2.2 Metody zpracování

Nejprve byly opatřeny knihy, které byly nezbytné pro vypracování diplomové práce. Tyto knihy bylo nutné pročíst a zopakovat si základní pojmy, které se vztahují k tématu druhého bydlení. Po přečtení potřebných knih, článků a jiných materiálů, bylo zpracováno teoretické ukotvení problematiky druhého bydlení a charakteristika a vývoj druhého bydlení v České republice. Po zpracování těchto dvou částí byly vytipovány oblasti výzkumu a byly zpracovávány případové studie jednotlivých oblastí.

Rekreační oblasti byly vytipovány na základě počtu objektů individuální rekreace při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991, které jsou uvedeny ve *Statistickém lexikonu obcí České republiky 1992*. Po vytipování oblastí jsem pomocí *Nahlížení do katastru nemovitostí Českého úřadu zeměměřického a katastrálního* zjišťoval polohu jednotlivých oblastí. Data z posledních dvou sčítání nebyla relevantní, takže aktuální počty objektů individuální rekreace byly zjišťovány přímo na obecních úřadech nebo stavebních úřadech.

Po vytipování oblastí a zjištění všech potřebných informací o nich, jsem vyrazil do těchto oblastí provádět dotazníkové šetření s majiteli objektů individuální rekreace. Součástí dotazníkového šetření byly i rozhovory s majiteli, kdy jsem se dozvěděl spoustu dalších věcí a zároveň zjistil jejich pohled na život v rekreační oblasti. Podařilo se mi posbírat v rekreačních oblastech Penčice, Veselíčko a Kopeček po 30 dotaznících a v rekreační oblasti Hlubočky 40 dotazníků. Dotazníky za oblasti Mostkovice a Ptení jsem měl již z roku 2015, kdy jsem zde prováděl výzkum k bakalářské práci. V Mostkovicích i Ptení jsem udělal 30 dotazníků. Když jsem měl všechny tyto vyplněné dotazníky pohromadě, tak jsem si je vyhodnotil. Po vyhodnocení jsem navštívil obecní úřady Hlubočky, Veselíčko, Samotíšky, Mostkovice a Ptení, místní výbor Penčice a městskou část Droždín, kde jsem vedl strukturovaný rozhovor se zástupci těchto obcí, místní části a městské části, abych zjistil jejich pohled na rekreační oblasti. Na těchto institucích mi bylo poskytnuto velké množství informací. Návštěvou obecních úřadů Mostkovice a Ptení jsem si ověřil, že za poslední dva roky se situace v těchto oblastech nezměnila, a proto jsem pro srovnání použil dotazníky z roku 2015. Pro zbývající informace jsem vyrazil na příslušné stavební úřady nebo odbory, pod které obce, místní část a městská

část spadají. Zde jsem si doplnil chybějící informace. Během provádění dotazníkového šetření jsem si udělal obrázek o jednotlivých rekreačních oblastech.

Jakmile se mi podařilo sesbírat všechna potřebná data pro moji práci, tak jsem vybral z dotazníku 15 otázek, podle kterých jsem oblasti porovnával. Z vybraných otázek jsem vytvořil grafy, které jsem umístil do práce. Posledním krokem bylo sepsat názory zástupců obcí a místních částí do ucelené formy.

3 Teoretické ukotvení problematiky druhého bydlení

3.1 Rešerše literatury

Téma druhé bydlení se stalo předmětem výzkumu pro mnoho autorů, např. Bičíka, Fialovou, Vágnera, Kowalczyka, Šprincovou a další. Pro potřeby práce byla využita především kniha *Druhé bydlení v Česku* (Bičík, 2001), v této knize jsou kapitoly zabývající se druhým bydlením od různých autorů, kteří se věnují např. postavením druhého bydlení v Česku, vývojem druhého bydlení v Česku, pohybem za rekreací v Česku a dalším tématům spojeným s druhým bydlením v Česku.

Stejně důležitou knihou pro práci byla kniha *Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku* (Vágner, Fialová 2004). Kniha se skládá z částí úvod, kde jsou popisovány obecné záležitosti o druhém bydlení. Vývoj, kde nalezneme vývoj druhého bydlení v různých částech České republiky (např. Plzeňsko, Liberecko, Olomoucko, zázemí Brna a další), které jsou sepsány různými autory. V metodických postupech a jejich aplikaci nalezneme, jak lze zkoumat druhé bydlení a jaké metody se k tomu využívají. Tyto postupy jsou opět od různých autorů. Další kapitolou v knize jsou výsledky výzkumu, který byl prováděn Vágnerem a Fialovou v České republice. Poslední kapitolou je závěr, který sepsal Jiří Vágner a kde se zamyslel nad možnostmi budoucího vývoje druhého bydlení. Mimo tyto kapitoly zde najdeme také přílohy.

Kromě těchto dvou stěžejních knih byly využity také knihy *Geografie cestovního ruchu České republiky* (Vystoupil, 2011), *Dějiny trampingu* (Hurikán, 1990), kde jsou autorem popisovány oblasti výskytu trampingu na našem území. Tramping je považován za předchůdce druhého bydlení. Další knihou, ze které bylo čerpáno, je *Geografie cestovního ruchu České republiky* (Vystoupil, 2011) od autora J. Vystoupila.

Mimo knižní zdroje byly použity články z časopisů. Mezi využitě články patří článek *Chatové oblasti České republiky* (Kubeš, 2011), tento článek vyšel v *Geografickém časopise* a pojednává, jak už název napovídá, o chatových oblastech v České republice a nalezneme tu také definici základních pojmů souvisejících s druhým bydlením. Dalším článkem z *Geografického časopisu* byl článek *Sociogeografické aspekty druhého bydlení a jejich regionální diferenciace (na příkladu Česka)* (Fialová, Vágner 2009). V tomto článku nalezneme mezinárodní srovnání druhého bydlení a jeho vnímání jako součást sídelního systému nebo životního stylu. Některé informace byly čerpány z příspěvku *Geografický výzkum cestovního ruchu a rekreace v ČR v letech 1950 – 2008* (Vystoupil, Kunc 2009), kde se autoři zmiňují o fenoménu druhého bydlení. Kromě tématu druhého bydlení, zde najdeme také nejvýznamnější geografické pracoviště u nás a jejich stěžejní představitele.

Počet objektů individuální rekreace v roce 1991 byl zjištěn ze *Statistického lexikonu obcí České republiky 1992* (ČSÚ, 1992). V této publikaci jsem našel počet objektů individuální rekreace podle okresů v České republice. Statistický lexikon obcí České republiky zahrnuje výsledky sčítání lidu, domů a bytů z roku 1991. Sčítání z roku 1991 je poslední, kde najdeme použitelné výsledky počtu objektů druhého bydlení.

K definování základních pojmů v problematice druhého bydlení byl využit *Výkladový slovník cestovního ruchu* (Zelenka, Pásková 2012), kde nalezneme definované základní pojmy vztahující se k cestovnímu ruchu.

V práci bylo použito mimo knih a článků v odborných časopisech také bakalářské, diplomové a dizertační práce, které se zabývaly podobnou problematikou. V práci je využita dizertační práce Dany Fialové na téma *Transformace druhého bydlení v zázemí Prahy* (Fialová, 2000), kde se autorka zabývala vývojem druhého bydlení v okolí Prahy. V práci je využita také dizertační práce významného autora Jiřího Vágnera na téma *Geografické aspekty druhého bydlení v Česku* (Vágner, 1999). Dále byly informace čerpány z diplomové práce na téma *Sociogeografický průzkum druhého bydlení vybrané oblasti jižních Čech* (Pospíchalová, 2013), kterou napsala Lenka Pospíchalová na Masarykově univerzitě pod vedením J. Vystoupila. V této práci se autorka zabývala druhým bydlení ve vybraných oblastech Jižních Čech, přesněji oblastmi na Jindřichohradecku. Další prací, ze které byly použity informace, je bakalářská práce na téma *Vývoj a současný stav druhého bydlení na území okresu Jičín* (Salusová, 2010), která byla napsána Žanetou Salusovou na Vysoké škole Polytechnické v Jihlavě pod vedením E. Horňákové. Další práce byla zpracována na Katedře geografie Univerzity Palackého v Olomouci a nazývá se *Vývoj a současný stav druhého bydlení na území okresu Jičín* (Vorel, 2002). Tuto práci zpracoval Jiří Vorel pod vedením P. Ptáčka a zkoumal druhé bydlení v okrese Jičín. V tomto území se zabýval především oblastmi Český ráj a Podkrkonoší.

Ze zahraničních zdrojů jsem čerpal především z práce polského autora Kowalczyka s názvem *Geograficzno-społeczne problemy zjawiska „drugich domow“* (Kowalczyk, 1994). Polský autor Andrej Kowalczyk se zabýval problémy fenoménu druhého bydlení. Potřebné informace byly využity ze zahraničních článků v časopisech jako např. *Second Homes in the Nordic Countries* (Iglebaek, 2007), který vyšel v časopise *Journal of Nordregio*. Využil jsem také literaturu Slovenské republiky, kde jsem použil informace z článku *Objekty individualnej rekreacie na Slovensku* (Mariot, 1976), který vyšel v *Geografickém časopise*. V tomto článku jsou popsány místa výskytu druhého bydlení na Slovensku a také autor zde uvádí definici, druhého bydlení podle, které tyto objekty vybíral. Z Velké Británie jsem čerpal z článku *Second Homes in Great Britain* (Dower, 1974). V tomto článku autor Michael Dower popisuje druhé bydlení ve Velké Británii. Ze zahraničních zdrojů byla použita také kniha *Rural second homes in*

Europe (Gallent, Tewdwr-Jones 2000), kde se autoři Nick Gallent a Mark Tewdwr-Jones věnují druhému bydlení v Evropě.

3.2 Pozice druhého bydlení v rámci cestovního ruchu

Druhé bydlení by se dalo zařadit do cestovního ruchu, který je společenským, kulturním a ekonomickým jevem ovlivňujícím populaci. Obor zabývající se studiem cestovního ruchu nazýváme Geografie cestovního ruchu a rekreace, která spadá do socioekonomické geografie. Tuto vědní disciplínu můžeme zařadit pod pojem volný čas.

V moderním světě zaujímá cestovní ruch důležitou roli. Tento systém služeb, zařízení, dopravních prostředků a sítí využívají miliony osob. Někteří odborníci vnímají cestovní ruch jako nadřazený pojem pro souhrn všech rekreačních aktivit. Jiný pohled, jiné skupiny odborníků, ukazuje cestovní ruch jako obsáhlejší pojem, který mimo rekreační aktivity zahrnuje i nerekreční mobility obyvatelstva, které jsou spojeny s výrobními a řídicími aktivitami. Oba dva tyto pohledy jsou ukazatelem, že během 20. století došlo především v rozvinutých zemích k rozvoji cestovního ruchu vlivem rozvoje společnosti a nárůstu důležitosti volného času. Analyzovat rekreační systém jako celek můžeme ze dvou úhlů pohledu, mezinárodního a vnitrostátního. Mezinárodní rekreační systém, kde se hodnotí jeho význam, specifika a ekonomický efekt. Vnitrostátní rekreační systém probíhá pouze uvnitř státu. Význam cestovního ruchu souvisí s vyspělostí a postavením daného státu v obou systémech a přírodních, sociálních, ekonomických, obslužných předpokladech. Vnitrostátní rekreační systém je složený ze složek uplatňovaných na trhu cestovního ruchu, a také ze složek, které tento trh pouze ovlivňují – jedná se hlavně o přírodní zdroje a druhé bydlení. Někteří autoři zabývající se cestovním ruchem nechávají druhé bydlení úplně stranou a vůbec se o něm nezmiňují ve svých pracích. V hospodářsky nejvyspělejších zemích je pojem druhé bydlení velmi specifický jev různého významu. Problémem je srovnání mezi jednotlivými zeměmi, jelikož v každé zemi je definice odlišná. V naší zemi se druhé bydlení během desetiletí měnilo. Výrazné mezníky změny chápání druhého bydlení, byl odsun Němců z pohraničí nebo velký nárůst budování chat v 70. letech nebo otevření hranic po roce 1990. Změny, které nastaly v Česku, odrážejí vývoj struktury cestovního ruchu a druhého bydlení ve vyspělých zemích. Rekreační systém je součástí cestovního ruchu, ale také určitá vybavenost konkrétního místa. (Bičík, 2001)

3.3 Definice a historie výzkumu druhého bydlení v České republice

Přesně definovat druhé bydlení je složité. Každý autor, který se zabývá nebo se někdy zabýval druhým bydlením, používal odlišnou definici. To platí, jak pro české autory, tak také pro autory zahraniční. Z českých autorů zabývajících se druhým bydlením používali Vágner (1999) a Fialová (2000) definici „*Druhé bydlení chápeme jako komplex jevů a procesů, spojených s objektem, který je přechodným místem pobytu vlastníka či uživatele, využívajícího tento objekt převážně k rekreačním účelům.*“ Další významný autor, který se zabývá druhým bydlením, se jmenuje Ivan Bičík. Bičík (2001) se drží stejné definice, jako Vágner (1999) a Fialová (2000). Podle Zelenky a Páskové (2012) můžeme druhé bydlení nahradit synonymy jako druhý domov nebo anglickými termíny second home, residence nebo second housing.

Ze zahraničních definicí druhého bydlení nejlépe vystihuje samotnou podstatu tohoto pojmu britská definice podle Davies, O'Farrell (1981) a Dower (1974) „*objekt, který je místem přechodného bydliště vlastníka či uživatele, který má trvalé bydliště v jiném místě a využívá objekt k rekreačním účelům.*“ Francouzská definice podle Les residences secondaires en France (1974) „*obydlí, využívané rodinou s cílem trávit zde volný čas o víkendu a dovolené, které je vlastnictvím člena rodiny, jeho příbuzných či známých a není místem trvalého pobytu.*“ Kowalczyk (1994) nám ve své práci představuje, jak se termín druhé bydlení nazývá ve světě, anglicky *second homes*, francouzsky *residence secondaire*, německy *Zweitwohnsitze*, holandsky *tweede woningen*, španělsky *residencia secundaria*, atd.

Pod samotný pojem druhé bydlení zahrnujeme chaty, rekreační chalupy a v moderní době dále apartmánové byty a objekty nacházející se v rekreačně využívaných lokalitách. V Česku vlastní 25 % obyvatel objekt druhé bydlení.

V postindustriální době se stala významnou složkou lidského života rekreace a cestovní ruch. Tato změna v životních prioritách mnoha lidí způsobila, že se rekreace a cestovní ruch stali zajímavým tématem pro mnoho disciplín, např. ekonomie, sociologie, geografie, psychologie.

V. Häufler (1955) napsal publikaci zabývající se horskými oblastmi v tehdejší Československu. Tuto publikaci můžeme považovat za první publikaci v oblasti geografie cestovního ruchu. Na Univerzitě Palackého v Olomouci publikovala svoje práce S. Šprincová, která studovala úkoly a zaměření geografie cestovního ruchu v období 50. až 70. let (Šprincová 1969, 1975a, 1977, 1983b). Další oblastí zájmu této významné autorky v oblasti geografie cestovního ruchu bylo hodnocení geografie cestovního ruchu ve světě (Šprincová 1980, 1983a). Velmi významnou prací od S. Šprincové je podrobná analýza Jeseníků z pohledu geografického potenciálu (Šprincová 1968, 1970). Další dílo S. Šprincové, se zabývalo různými metodami výzkumu, které se používají v geografii cestovního ruchu (Šprincová 1971). Na S. Šprincovou

částečně navázal J. Vystoupil, který provedl zhodnocení výzkumu v oblasti geografie cestovního ruchu (Vystoupil 2008c), dále se především zabýval Jihomoravským krajem (Vystoupil 1980, 1981), napsal mnoho prací na téma předpoklady pro cestovní ruch (Vystoupil 1979, 1981, 1983b, 1988) a ve dvou svých pracích shrnul možnosti a potenciál cestovního ruchu v České republice (Vystoupil 1981, 2007). Díla slovenského autora P. Mariota výrazně ovlivnila české geography. P. Mariot se zabýval selektivními, lokalizačními a realizačními předpoklady cestovního ruchu jako prostorový model cestovního ruchu (Mariot 1971a, 1971b).

První práce, které se zabývaly přímo výzkumem v oblasti druhého bydlení, napsal prof. Gardavský. V jeho pracích nalezneme teoreticko-metodologický přínos v oblasti druhého bydlení (Gardavský 1975, 1977) a oblasti výzkumu v rámci geografie rekreace (Gardavský a Ryšlavý 1978, Gardavský 1986). Práce prof. Gardavského se staly základem pro práce jeho pokračovatelů, především pražských geografů I. Bičíka (2001), D. Fialové a J. Vágnera (2004). Souvislosti mezi cestovním ruchem a životním prostředím se zabýval ostravský geograf M. Havrlant (1973, 1977) na příkladu ostravské aglomerace. (Vystoupil, Kunc 2009)

3.4 Základní terminologie druhého bydlení

Objekt individuální rekreace, speciální zařízení sloužící k ubytování a dále pro rekreaci. Tyto objekty můžeme charakterizovat jejich různorodostí a velkým počtem objektů na malém území. Tyto objekty většinou slouží k individuální krátkodobé rekreaci. (Vágner, 1994) K objektům individuální rekreace řadíme rekreační domek, chatu, rekreační chalupu a zahrádkářskou chalupu. (Pospíchalová, 2013)

Chataření, forma trávení volného času na chatě a v okolí. Takové trávení volného času lze charakterizovat odpočinkem a volnočasovými aktivitami, např. procházky, sběr lesních plodů. Probíhá v objektech, které od počátku své existence slouží pro rekreační účely a jedná se o nekomerční záležitost. (Kubeš, 2011)

Chalupaření, forma trávení volného času obyvatelstva, která probíhá v objektech, které nebyly původně určeny pro rekreaci, ale pro trvalé bydlení. Chalupaření pomohlo zachránit ráz mnoha vesnic a oživuje venkovský život. Díky lidem, kteří využívají objekty k rekreaci, se zachoval ráz mnoha vesnic a nedošlo ke zbourání těchto objektů. (Zelenka, Pásková 2012)

Chata, většinou dřevěný nebo dřevěno-zděný objekt, který byl postaven pro rekreační účely a také k těmto účelům slouží. Tento objekt může mít půdu nebo může být podsklepený a je možné v něm přespávat. Naprostá většina chat se nachází v osobním vlastnictví. (Kubeš, 2011)

Chalupa, objekt, který slouží k rekreaci, ale původní využití bylo trvalé bydlení. Tyto objekty se nachází většinou na vesnicích, kde pomáhají udržovat domovní zástavbu. Chalupy nezatěžují krajinný ráz, jelikož původně sloužili k trvalému bydlení, takže zapadají do krajiny lépe než chaty. (Pospíchalová, 2013)

Chatová oblast, místo, kde nalezneme chaty. Tato oblast se nachází v místech s atraktivním typem krajiny pro chataře. Atraktivní krajina je dána kombinací geomorfologickým, krajinně-pokryvných, hydrografických, estetických a volnočasových charakteristik. Tyto oblasti zabírají plochu o výměře mezi 150 – 600 km². Můžeme je rozdělit na významné chatové oblasti a méně významné chatové oblasti. (Demek, 2006)

4 Charakteristika a vývoj druhého bydlení v České republice

4.1 Mezinárodní srovnání druhého bydlení

Pokud budeme srovnávat druhé bydlení v jednotlivých zemích světa, tak si musíme uvědomit odlišnosti v různých jazycích. V České republice termín druhé bydlení nezahrnuje pouze objekty, ale také jevy a procesy s nimi spojené. Místo pojmu druhé bydlení se dříve používalo např. individuální krátkodobá rekreace. (Fialová, Vágner 2009) Termín druhé bydlení se překládá do mnoha světových jazyků, např. anglicky *second homes*, francouzsky *residence secondaire*, německy *Zweitwohnungen*, holandsky *tweede woningen*, španělsky *residencia secundaria*, portugalsky *sekunda residencia*, italsky *seconda casa*, polsky *drugi dom* (Kowalczyk, 1994). Porovnat objekty druhého bydlení je velmi složité, vlivem rozdílné definice tohoto termínu v různých zemích. (Vágner, 2004)

V tab. 1 je znázorněn počet objektů druhého bydlení, hustota druhého bydlení, intenzita druhého bydlení ve vybraných zemích. Data použitá v tabulce jsou pouze odhadovaná.

Tab. 1: Porovnání počtu objektů druhého bydlení ve vybraných zemích (1991)

Stát	Počet objektů druhého bydlení	Hustota druhého bydlení (počet objektů na 1 km ²)	Intenzita druhého bydlení (počet objektů na 1 000 obyvatel)
SSSR	20 000 000	0,8	3,5
USA	4 500 000	0,9	71,4
Francie	2 700 000	5,0	47,4
Španělsko	2 000 000	4,0	50,8
Švédsko	615 000	1,4	71,5
Finsko	500 000	1,5	100,0
Česko	396 000	5,0	38,4
Norsko	250 000	0,8	58,1
Švýcarsko	250 000	6,1	36,8
Velká Británie	200 000	0,8	3,5
Slovensko	88 000	1,9	16,6

Zdroj: Kowalczyk (1994), vlastní zpracování

Podle počtu objektů druhého bydlení se na vrchol řadí SSSR, ale celkový počet je zkreslený faktem, že do sčítání byly počítány příměstské trvalé obydlené domy. SSSR již v dnešní době neexistuje, takže nejvíce objektů druhého bydlení se nachází v USA. V Evropě nejvíce objektů nalezneme ve Francii. Sčítání objektů druhého bydlení se provádí značně odlišně v každé zemi. V České republice máme jednu z nejvyšších hustot objektů druhého

bydlení v Evropě. Další země s vysokou hustotou jsou Francie a Švýcarsko. V tomto ukazateli chybí data za země, které mají významné druhé bydlení, např. Kanada, Německo, Rakousko, Itálie, Polsko. (Vágner, 2004) Skandinávské země (především Finsko a Švédsko) se řadí na vrchol v ukazateli intenzity druhého bydlení (počítáno na 1 000 obyvatel). Postavení skandinávských zemí na čele tohoto ukazatele způsobuje nižší počet obyvatel v těchto zemích. Kromě skandinávských zemí se vysoko umístilo v tomto ukazateli USA. (Iglebaek, 2007)

Tab. 2: Podíl domácností, vlastních objektů druhého bydlení ve vybraných státech

Stát	Podíl domácností (%)	Stát	Podíl domácností (%)
Švédsko	22	Belgie	7
Finsko	20	Lucembursko	6
Norsko	17	Itálie	6
Španělsko	17	Polsko	5-6
Francie	17	USA	5
Dánsko	12	Austrálie	5
Česko	11	SRN	3
Portugalsko	10	Nizozemsko	3
Švýcarsko	8	Velká Británie	3
Rakousko	8	Irsko	2

Zdroj: Pacione (1979), Kowalczyk (1994), vlastní zpracování

Vlastnit objekt druhého bydlení se stalo charakteristikou obyvatel vyspělých světových zemí. V tab. 2 je znázorněn podíl domácností, které vlastní objekt druhého bydlení. Na prvních místech v tomto ukazateli se umístili skandinávské země. Úplně na vrcholu nalezneme Švédsko, které následuje na druhém místě Finsko. Dalšími pronásledovateli jsou Norsko, Španělsko a Francie. (Gallent, Tewdwr-Jones 2000) Výsledky nejsou zcela vypovídající, jelikož chybí data za postsocialistické země. Vysoko by se pravděpodobně umístilo Bulharsko, Rumunsko a Pobaltské země. (Vágner, Fialová 2009)

Podle rozmístění a charakteru objektů druhého bydlení jsou Česku velmi podobné skandinávské země, kde nalezneme vysoký počet těchto objektů druhého bydlení. Rozdíl mezi Českem a skandinávskými zeměmi najdeme ve vzdálenosti od trvalého bydliště a také ve strohosti vybavení. Druhé bydlení ve Francii můžeme charakterizovat velmi dobrou vybaveností. Pro Francii je typická převaha zachovalých nebo zrekonstruovaných farmářských objektů, především Normandie a severní Pyreneje. Podobné farmářské objekty jako ve Francii nacházíme v Německu, kde se nachází především v podhůří Alp a Bavorského lesa. V Německu jsou tyto farmářské objekty doplněny ještě o chatové kolonie v zázemí měst, např. Berlín. Pokud srovnáme chatové objekty, tak se v těchto zemích nachází chatových objektů méně, než

je tomu v Česku. Menší počet chatových objektů ve Francii a Německu oproti Česku je nahrazen množstvím bungalovů. Jeden z nejrozvinutějších systémů v oblasti rekreace najdeme v Rakousku. Rakousko může nabídnout lidem mimořádné přírodní podmínky, a proto se zaměřuje především na zahraniční klientelu, která tráví volný čas v alpské krajině (Salzburg, Linz). (Bičík, 2001)

Mimo Evropu se druhé bydlení rozšířilo především v USA, Kanadě a Austrálii. Někteří obyvatelé Severní Ameriky mají svůj objekt druhého bydlení ve vzdálenosti až 500 km od trvalého bydliště. (Vágner, Fialová 2009) Výskyt rekreačních systémů je spjatý s přírodními podmínkami a dostupností z aglomerací, hlavně Severovýchod nebo Montreal, Toronto. Tyto lokality jsou charakteristické rozptylem a odlehlostí, na některých místech vysokou koncentrací, která způsobuje splývání rekreačního bydlení s trvalým. (Bičík, 2001) Zajímavý pohled na druhé bydlení nalezneme v Japonsku, kde místní obyvatelé považují vlastnictví objektu druhého bydlení za nákladný luxus. (Vágner, 2004)

4.2 Průběh sčítání lidu, domů a bytů v letech 1961-1991 ve vztahu k druhému bydlení

Při přípravě sčítání lidu, domů a bytů by se měly brát v potaz možnosti rozšíření tiskopisů oproti předchozímu sčítání. V letech 1961-1991 se Milan Kučera zúčastnil sčítání lidu, domů a bytů s tím, že byl přímo zodpovědný za sčítání v letech 1970-1991. Během jednotlivých sčítání poznal, jak nedokonalá jsou a jak omezené informace o individuální rekreaci jsou z nich získávána. Tohle se podařilo vyřešit až při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991, které je z hlediska druhého bydlení jedno z nejlepších. (Kučera, 2001) Před rokem 1991 byl velký problém během sčítání s tím, že některé objekty sloužící k rekreaci měly číslo popisné a byly zahrnuty do sčítání, ale byly i takové rekreační objekty, které měly evidenční číslo, a do sčítání zahrnuty nebyly. Tak vznikaly velmi nepřesné a zkreslené výsledky. (Pospíchalová, 2013)

Během 70. a 80. let se trendem stala výstavba chat, které v některých případech připomínaly spíše domy. Tyto objekty, chaty i rekreační domy, byly popsány evidenčními čísly, proto se nepočítaly do sčítání. Po vyhodnocení výsledků sčítání 1980, které provedli v rekreačních oblastech územní plánovači, se ukázala narušenost historických struktur osídlení vlivem zvýšeného chalupaření a výstavby chat. K tomuto narušení došlo především v rekreačně atraktivních lokalitách, např. údolí řek. Tento trend ukázal, že sčítání poskytuje lidem nepřesné informace o počtech domů a hlavně, že chybí počty objektů individuální rekreace. (Kučera, 2001)

Ministerstvo vnitra odmítalo rozšíření sčítání lidu, domů a bytů i na objekty individuální rekreace. Odmítavý postoj donutil lidi, kteří prosazovali rozšíření sčítání, přemýšlet, jak by se dalo provést jinak. Napadlo je, že by se to dalo prosadit přes ministerstvo národní obrany. (Kučera, 2001) Kučera a kol. požádali ministerstvo národní obrany o soupis objektů individuální rekreace pro případ vypuknutí války nebo jiného ohrožení. V případě, že nastane taková situace, tak bude potřeba přemístit obyvatelstvo. Ministerstvo národní obrany schválilo tento úmysl. Informace o objektech individuální rekreace byly administrativně získány od národních výborů, které měly potřebné podklady. Tyto administrativní podklady byly ověřovány přímo v rekreačních oblastech a také v evidencích. (Pospíchalová, 2013) Do cestovního ruchu ubytovacích zařízení náležely hotely, ubytovny a objekty pro kolektivní rekreaci, skupiny chatiček, které měli stejného majitele. Národní výbory měli vytvořit seznamy objektů individuální rekreace, které jsou označovány jako rekreační chata, rekreační domek a vyčleněná chalupa. Pokud se jednalo o neobydlené domy, které nebyly vyčleněny z bytového fondu, ale sloužily k rekreaci, tak se těžko zjišťoval majitel. (Kučera, 2001) Velmi důležitou složkou pro získání kvalitních výsledků byla také práce sčítacích komisařů, kteří v některých případech dostávali různé instrukce a sčítací postupy. Tyto nejednotné informace způsobily neúplnost dat objektů individuální rekreace. (Pospíchalová, 2013)

Bylo přesně stanoveno, jak má být vyplněn sčítací obvod a seznam objektů individuální rekreace. Do sčítacího obvodu náležely chalupy a neobydlené domy, které stále patřily do bytového fondu a sloužily k rekreaci. Zmíněné dva typy objektů nepatřily mezi objekty individuální rekreace. Mezi objekty individuální rekreace řadíme chalupy a rekreační chaty, které jsou vyčleněné z bytového fondu, označené evidenčním nebo popisným číslem. Roku 1991 při sčítání lidu, domů a bytů byly dva různé seznamy, Seznam objektů pro individuální rekreaci a Popis sčítacího obvodu. (Kučera, 1992)

Sčítání roku 2011 ukázalo, že počet neobydlených domů narostl na číslo 376 847. Narostl počet neobydlených rodinných domů o 9,5 % na 356 116 oproti sčítání 2001. Stěžejní informací je pro nás neobyvatelnost z důvodu využívání k rekreaci. V tomto ukazateli můžeme vidět nárůst v období mezi sčítáními v letech 1970-1980, kdy v roce 1970 bylo 25 tisíc a o 10 let později už 104 tisíc. Vrchol v počtu neobydlených domů sloužících k rekreaci nastal v roce 2001. Tyto údaje jsou jasně vidět v tab. 3. (ČSÚ, 2012)

Tab. 3: Neobydlené domy podle druhu domu a důvodu neobydlenosti

Datum sčítání	Neobydlené domy celkem	z toho druh domu	
		Rodinné domy	důvod neobydlenosti
			Sloužící k rekreaci
1.12.1970	137 425	86 525	25 885
1.11.1980	196 587	183 783	104 255
3.3.1991	271 465	253 006	128 387
1.3.2001	338 313	325 271	170 477
26.3.2011	376 847	356 116	166 760

Zdroj: ČSÚ (2012), vlastní zpracování

4.3 Vývoj druhého bydlení v České republice

Druhé bydlení se u nás vyvíjelo v několika etapách. Mezi první příklady druhého bydlení se řadily středověké královské rezidence. Tyto rezidence měly více funkcí. Mimo královské rezidence se považovaly za druhé bydlení tzv. viniční domky, horské salaše a boudy v Krkonoších a Beskydech. V západních Čechách se začínalo rozmáhat na konci 18. století lázeňství, stejný proces probíhal celosvětově. Zmíněné objekty pokládáme za původní formy druhého bydlení, ale dnes už se neřadí do druhého bydlení. (Vágner, 2001)

4.3.1 Období 1900 – 1920

V České republice se považoval tramping za počátek druhého bydlení (Hurikán, 1990). Tyhle úvahy souvisely s rozvojem industriální společnosti a nárůstem městských obyvatel, kteří se snažili uniknout z měst do přírody. Tramping se stal charakteristický především pro chudší vrstvy obyvatel. (Vágner, 2001) První trampská osada Ztracená naděje vznikla po roce 1918, na území patřící strahovským premonstrátům. Mezi významná města na Moravě, kde se rozvíjel tramping, patřily Olomouc, Brno a Prostějov. (Hurikán, 1990)

4.3.2 Období 1921 – 1945

Po první světové válce se u nás projevoval rozvoj individuální rekreace, tento jev byl spojen s rozvojem urbanizace. Měšťanské obyvatelstvo disponovalo větším množstvím kapitálu, který využívalo k budování rekreačních domů a vil pro bohaté. V České republice ovšem druhé bydlení bylo spojováno spíše s chudší vrstvou obyvatelstva. První chatové oblasti nalezneme v okolí Prahy, kde navazují na původní srubová obydlí. Významným faktorem rozvoje druhého bydlení bylo, že mnoho lidí emigrovalo do USA nebo Kanady, kde strávili nějaký čas a přivykli si na životní styl dané země. Lidé v těchto zemích žijí v těsnějším sepětí s divokým přírodním prostředím. Když se rozhodli po několika letech vrátit zpět do vlasti, tak si

sebou přinesli i nový životní styl, na který byli zvyklí. Prvotní podoby chatových oblastí byli jednoduché dřevěné sruby. Rozvoj chatových oblastí nabral rychlý spád a v roce 1930 existovalo na 23 000 objektů druhého bydlení. Během následujících 15 let, tedy do začátku druhé světové války, se počet objektů druhého bydlení navýšil o dalších 17 000. Vlivem růstu motorizace se objekty druhého bydlení rozšiřují do venkovských oblastí. (Vágner, 2001)

4.3.3 Období 1945 – až do konce 60. Let

Vlivem 2. světové války byl vývoj druhého bydlení zpomalen. K rozmachu druhého bydlení došlo na počátku 50. let, kdy zůstalo mnoho volných domů v pohraničí po odsunu Němců. Ovšem tento druh druhého bydlení byl zcela odlišný než v období před 2. světovou válkou. Další rozvoj nastal, když se mladší obyvatelstvo začalo masivně stěhovat do měst a na vesnicích zůstávaly prázdné domy vhodné k rekreaci. Tento jev se nazývá chalupaření. Je, kdy na vesnicích převažují domy sloužící k rekreaci, je důsledkem celosvětové urbanizace. Poválečné období lze nazvat jako vlna chalupaření. (Vágner, 2001)

Ke vzniku nových chatových oblastí bylo nutné atraktivní rekreační prostředí a kvalitní životní prostředí a dopravní dostupnost. Proto nové chatové oblasti vznikají na zemědělské a lesní půdě. Dalším důležitým faktorem byl rozvoj automobilové dopravy a hustší autobusová doprava. Vlivem zavedení volných sobot na konci 60. let měli lidé více času pobývat v objektech druhého bydlení. (Vágner, 2001)

Vystoupil a kol. (2010) uvádějí, že centrum výstavby chat dostává i do moravských měst. Viditelné je využívání oblasti Beskyd obyvateli ostravské aglomerace. Dochází ke změně obytného fondu v pohraničí vlivem zlepšené mobility obyvatelstva. Venkovské obce se transformují z funkce obytné na obytně-rekreační funkci nebo jen rekreační funkci. (1971 5% obcí, 1980 10% obcí). (Vystoupil a kol., 2010)

4.3.4 Období od konce 60. let do 1990

Na konci 60. let dochází k politickým změnám a přichází tzv. normalizace. Hodně lidí bylo sesazeno ze svých pracovních pozic a lidé se začínají seberealizovat na objektech individuální rekreace. Velkou zásluhu na rostoucím zájmu o objekty individuální rekreace též způsobil zákaz vycestovat mimo území naší země. Během 70. let dochází každý rok k nárůstu rekreačních objektů o 8 000. Vlastnit objekt individuální rekreace se stává společenskou otázkou prestiže a určitého postavení.

Velký rozmach druhého bydlení vedl k využívání prázdných domů na venkově, což bylo pozitivní i pro samotné vesnice. Vesnice neztrácely svoji charakteristickou formu zástavby a nedocházelo k extrémnímu vylidňování především menších obcí.

Tento trend druhého bydlení měl samozřejmě i negativní vliv. Docházelo k výstavbě chatových oblastí, které nebyly nijak regulovány a uspořádány. Vlivem velké hustoty v určitých oblastech docházelo k znečišťování vodních toků a okolní krajiny. Mimo znečištění se objevil další problém a to dopravní kolapsy na začátku a konci víkendu vlivem rekreační dojížděky.

Období 70. a 80. let bylo vrcholem rozvoje druhého bydlení podle počtu postavených objektů druhého bydlení a do roku 1991 počet objektů druhého bydlení narostl dvaapůlkrát. (Vágner, 2001)

4.3.5 Období od začátku 90. let až do současnosti

Po roce 1990 dochází k velkým změnám. V České republice došlo ke změně politického režimu, což vedlo ke změně přístupu k druhému bydlení. Vlivem nové politické situace došlo k otevření hranic a lidé mohli svobodně cestovat do zahraničí a lidé také dostali možnost seberealizace ve vlastním podnikání. Vlivem toho, že svůj volný čas lidé investují do rozvoje svého podnikání, tak přestávají mít čas trávit svůj volný čas na chatách a chalupách. Někteří využívají moderní technologie a pracují ze svých objektů druhého bydlení.

Od počátku 90. let docházelo ke stagnaci výstavby objektů druhého bydlení. V této době na území České republiky existovalo téměř 400 000 objektů druhého bydlení (Vágner, 2001). Důsledkem stagnace výstavby objektů druhého bydlení a vlivem změn prováděných v centrální ekonomice došlo ke zvýšení cen objektů druhého bydlení. Někteří majitelé se rozhodli pro prodej, ale většina si objekt ponechala. V budoucnu se druhé bydlení stane sociálně-selektivním jevem. Vlivem zdražení objektů druhého bydlení nebude možné, aby na tyto objekty dosáhly všechny vrstvy obyvatel. (Salusová, 2010)

Velmi častým jevem se stalo, že lidé si přehlašují své trvalé bydliště do původních objektů druhého bydlení. Tento trend je podmíněn určitým podmínkám, které musí být splněny. Objekt musí být uzpůsoben pro trvalé bydlení, zajištěna infrastruktura a služby, blízkost objektů k místu zaměstnání. Z ekonomického hlediska získají lidé vlastní dům za nižší náklady, než kdyby chtěli stavět. (Vágner, 2001)

Novým trendem v novém tisíciletí stala další forma druhého bydlení, mimo chataření a chalupaření se jedná o výstavbu rekreačních apartmánů. Rekreační apartmány jsou následně pronajímány zahraniční klientele v územích, která jsou rekreačně atraktivní. Tento nový trend se významně rozšířil, že v některých částech naší země nalezneme celé areály i vesnice, které jsou budovány pro zahraniční klientelu. Příklady takových areálů nebo vesnic nalezneme v Krkonoších a v oblasti západočeských lázní. (Fialová, Vágner 2009) Podle výzkumu vzrostl počet majitelů objektů druhého bydlení, kteří nevyklučují v budoucnu komerční využití svého objektu. Tito majitelé mají svůj objekt druhého bydlení zpravidla v turisticky atraktivních

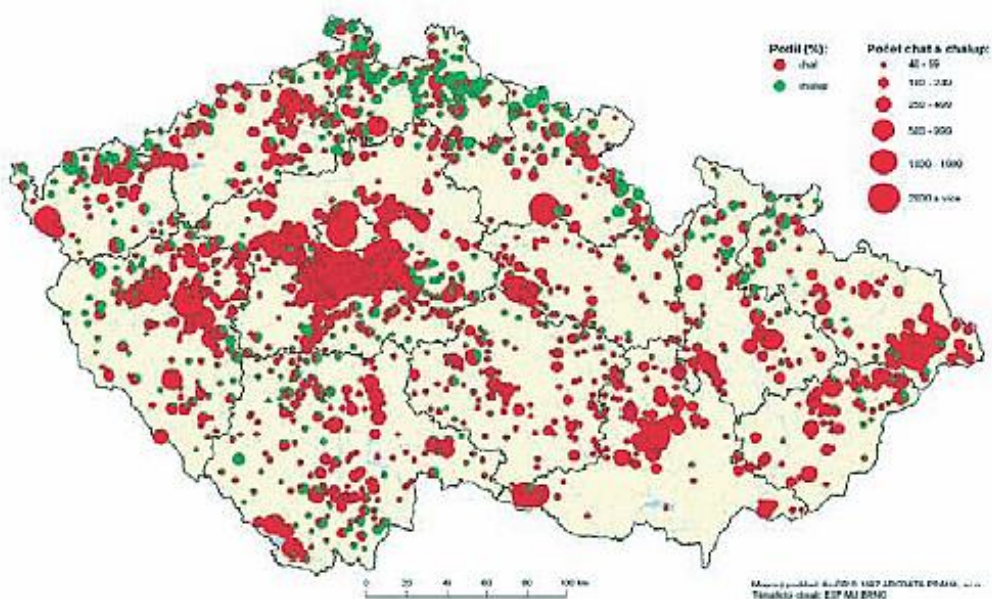
lokalitách. V méně turisticky atraktivních lokalitách lidé plánují objekt druhého bydlení využívat osobně nebo pouze v rodině. (Fialová, Vágner 2004)

V dnešní době se průměrně objekty druhého bydlení nacházejí na ploše 70 m² a na pozemku o rozloze 1000 m². V objektech se nachází 5 lůžek a zpravidla ho využívá 5 osob s určitou pravidelností. Nejvíce času v objektech druhého bydlení tráví obyvatelstvo důchodového věku a dospělí. Přes 2/3 objektů se nachází v dojezdové vzdálenosti 30 km od trvalého bydliště. (Fialová, Vágner 2004)

Většina majitelů objektů druhého bydlení, přesněji 90 %, neplánuje své objekty prodat (Fialová, 2001). Pokud k prodeji nakonec dojde, tak za předpokladu, že není nikdo další, kdo by objekt využíval. (Pospíchalová, 2013)

4.4 Výskyt objektů druhého bydlení v České republice

Oblasti výskytu objektů druhého bydlení v České republice mají svá určitá specifika a jedná se o heterogenní jev. Specifika mohou být dvojího typu, funkčního a prostorové. (Kolářová, 2012) Sčítání objektů individuální rekreace, které proběhlo v roce 1971, nám ukázalo, že přibližně 60 % objektů individuální rekreace se nacházelo v extravilánu, 25 % v intravilánu a zbytek objektů individuální rekreace se nacházel na lesní půdě. (Frehar, 2015) Sčítání v roce 1991 ukázalo nárůst počtu objektů druhého bydlení více než dvaapůlkrát oproti roku 1971. Celkem se nacházelo na území České republiky přibližně 396 000 rekreačních objektů. (Fialová, Vágner 2004)

Obr. 1: Rozmístění chat (červená) a chalup (zelená) na území České republiky (zdroj: Vystoupil a kol., 2010)

Na mapě jsou znázorněny části České republiky, kde se nachází chatové oblasti a oblasti výskytu chalup. Chalupy nejvíce nalezneme v oblastech Krušných hor, Jizerských hor, Krkonoš a Jeseníků. Jedná se o pohraniční oblasti, kde došlo k odsunu Němců a zbyly tam po nich prázdné domy. (Vystoupil a kol., 2010) V okresech Strakonice, Tábor a Pelhřimov se výskyt chalup rovná nadpoloviční většině, jedná se o tzv. okresy vnitřní periferie. Tento jev můžeme pozorovat i u periferních částí vzdálenějších aglomerací, jako Kolín nebo Mělník. Mezi další oblasti s vysokým výskytem chalup řadíme Benešovsko a Žďársko. (Vágner, 1999) Naopak nejvíce chat nalezneme v příměstských rekreačních oblastech, dále v okolí středisek letní rekreace tzv. rekreačních řek (Sázava, Vltava, Berounka, Svratka). (Vystoupil, 2011)

4.4.1 Výskyt v krajích a okresech

V roce 1971 se nejvíce objektů individuální rekreace nacházelo ve Středočeském a Jihomoravském kraji. Ve Středočeském kraji to bylo přes 33 % a v Jihomoravském kraji 16 % veškerých objektů v České republice. Specifická v tomto ohledu je situace v Praze, kde se nachází málo rekreačních oblastí na malém prostoru, takže je zde vysoká koncentrace těchto objektů individuální rekreace. (Frehar, 2015) Během dvaceti let, tedy při sčítání v roce 1991, došlo k celkovému nárůstu počtu objektů druhého bydlení ve všech krajích. Z pohledu absolutních čísel největší nárůst nastal ve Středočeském kraji, z pohledu relativních čísel nejvíce v kraji Jihočeském a Východočeském. (Fialová, Vágner 2004)

Tab. 4: Absolutní počty objektů druhého bydlení v okresech Česka

Okres	Počet ODB
Praha-západ	23 492
Praha-východ	14 597
Frýdek-Místek	11 175
Benešov	10 394
Příbram	9 794
Beroun	8 447
Plzeň-sever	8 352
Chrudim	7 945
České Budějovice	7 724
Brno-město	7 496
Kolín	7 418
Plzeň-jih	7 414
Brno-venkov	7 334
Žďár n. S.	7 003
Kutná Hora	6 877

Zdroj: Fialová, Vágner (2004), vlastní zpracování

Mezi moravskými a českými okresy jsou významné rozdíly, které jsou znázorněné v tab. 5 níže. V tabulce je použito srovnání okresů podle podílu rekreačních objektů z úhrnu obytných staveb, počtu rekreačních objektů na 100 trvale obydlených bytů a hustoty rekreačních objektů.

Tab. 5: Relativní počty rekreačních objektů v okresech Česka

Okres	Hustota rekreačních objektů na km ²	Okres	Počet rekreačních objektů na 100 trvale obydlených bytů	Okres	Podíl rekreačních objektů z úhrnu obytných staveb
Praha - západ	37,0	Praha – západ	88,0	Praha – západ	51,8
Brno - město	32,5	Praha – východ	43,7	Praha – východ	37,4
Praha - východ	24,5	Rakovník	34,8	Český Krumlov	34,2
Plzeň - město	15,3	Benešov	34,2	Benešov	33,5
Jablonec n. N.	14,0	Plzeň – sever	32,8	Rakovník	33,4
Beroun	12,8	Beroun	30,8	Plzeň – sever	32,3
Kolín	9,1	Plzeň – jih	30,7	Beroun	31,3
Frýdek - Místek	8,8	Rokycany	28,1	Příbram	31,0
Semily	8,8	Český Krumlov	26,5	Rokycany	30,3
Rokycany	8,3	Příbram	25,4	Plzeň - jih	28,9

Zdroj: Fialová, Vágner (2004), vlastní zpracování

V okresech uvedených v tabulce převažují chaty a rekreační domky nad chalupami, pouze v okresech Kolín a Klatovy tomu tak není. Na okresní úrovni hraje důležitou roli dostupnost centra z ostatních měst, proto se v okresech bezprostředně sousedících s Prahou nachází velké množství rekreačních objektů. Pražské okresy spolu s Benešovem, Příbramí, Berounem a Rakovníkem tvoří jádro pražské rekreační oblasti a nalezneme zde přibližně 27 % rekreačních objektů celé České republiky. Při pohledu na moravské okresy můžeme vidět, že dominantním okresem je Frýdek-Místek, kterému sekundují brněnské okresy.

Bezprostřední okolí velkým měst jako Brno, Praha, Plzeň charakterizujeme vysokým podílem výskytu rekreačních objektů, především chat. V horských a podhorských oblastech naopak nalezneme vysoký podíl výskytu chalup. V této oblasti dominují okresy Jablonec nad Nisou a Semily. (Vorel, 2002)

4.4.2 Oblasti s největší koncentrací v České republice

V České republice se nacházejí oblasti, kde je extrémní koncentrace objektů druhého bydlení. V tab. 6 jsou napsané počty 5 nejvýznamnějších oblastí. Mimo těchto pět oblastí můžeme nalézt také další menší oblasti. (Vágner, 1999)

Tab. 6: Nejvýznamnější oblasti koncentrace druhého bydlení

Oblast	Počet objektů druhého bydlení
Středočeská	87 900
Krkonoše a Jizerské hory	22 900
Plzeňská	22 300
Brněnská	14 800
Beskydská	11 200

Zdroj: Vágner, Fialová (2004), vlastní zpracování

Středočeská (pražská) rekreační oblast se skládá z okresů Praha-východ, Praha-západ, Benešov, Příbram, Beroun, Rakovník, Kolín, Kutná Hora. Někdy se tato oblast nazývá pražská, ovšem tohle pojmenování může svádět k tomu, že v této oblasti mají rekreační objekty pouze pražští majitelé, to ovšem není pravda. Krkonoše a Jizerské hory zahrnují okresy Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily, Trutnov. V této oblasti najdeme velký podíl chalup, které slouží k celoroční rekreaci. Tato oblast se stala oblíbenou pro podniky – můžeme zde nalézt množství podnikových rekreačních objektů. Plzeňská oblast se skládá z okresů Plzeň-sever, Plzeň-jih, Rokycany a části města Plzeň. Brněnská oblast zahrnuje část města Brna, především oblast kolem přehrady, okres Brno-venkov a některé části okresů Blansko a Žďár nad Sázavou. Hlavní část Beskydské oblasti se nachází v okrese Frýdek-Místek. Stejně jako v Krkonoších i v Beskydské oblasti nalezneme vysoký podíl chalup. Kromě těchto pěti velkých oblastí se vytvořili i menší oblasti v zázemí měst České Budějovice, Pardubice a Jeseníkách. (Vorel, 2002)

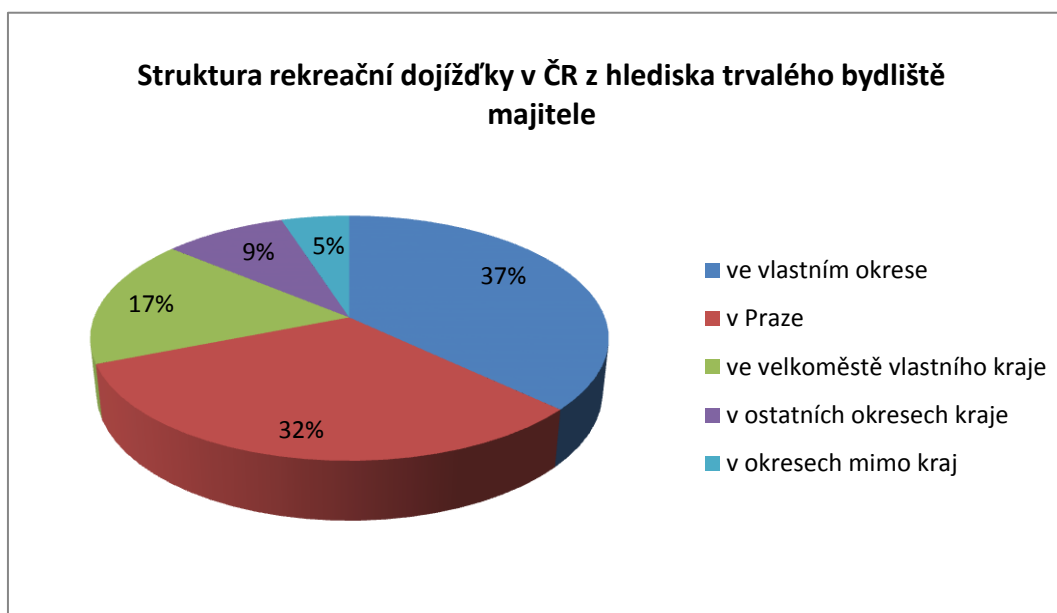
4.5 Rekreační dojíždka

4.5.1 Rekreační dojíždka na území celé České republiky

Tato kapitola se zabývá mobilitou obyvatel České republiky. Jako základní bod je považované trvalé bydliště dané osoby a za konečný bod oblast, kde se nachází jeho rekreační objekt. (Pospíchalová, 2013) Rozlišujeme různé formy mobility. Pokud se obyvatelstvo přemístí do objektu individuální rekreace, stráví tam určitý časový úsek a posléze se vrací zpět do trvalého bydliště, tak to nazýváme dojíždka za rekreací. Kromě dojíždky za rekreací existují i další dojíždky, např. dojíždka za prací nebo službami. Tyto jednotlivé formy územní mobility obyvatelstva se mezi sebou navzájem prolínají, doplňují a mění svoje celkové zastoupení.

(Čermák, 1996) Vlivem nedostačujících nebo špatných dat není téměř možné správně interpretovat tento jev. Výsledky tohoto jevu bývají často pouze odhadované a nikoli podloženy relevantními daty.

Sčítání v roce 1991 nám pomohlo získat data o trvalém bydlišti vlastníků objektů individuální rekreace a podle těchto získaných dat bylo možné odhadnout nebo dopočítat rekreační dojíždku, která nám ukazuje vztah mezi obcí umístění objektu individuální rekreace a obcí trvalého bydliště. Hlavním předmětem analýzy a zkoumání se stávají tzv. proudy dojíždky, které nám ukazují velikost dojíždky z určitého místa do určité rekreační oblasti. Proudů dojíždky nám ukazují proudy vlastníků objektů. Kromě proudů vlastníků objektů je součástí mobility obyvatelstva také pohyb návštěvníků majitelů objektů individuální rekreace, ostatní návštěvníci rekreační oblasti, migrace trvale bydlících obyvatel a pouze projíždějící osoby. Velikost těchto proudů lze pouze odhadnout a není možné je podložit daty, jedná se tedy o subjektivní výsledky, které nejsou brány v potaz. (Procházka, 2001)

Obr. 2: Struktura rekreační dojíždky v ČR z hlediska trvalého bydliště majitele (zdroj: ČSÚ, 1992; vlastní zpracování)

Podle obr. 2 je v rámci České republiky více než třetina rekreační dojíždky, přesněji 37 %, probíhá v rámci vlastního okresu. To znamená, že trvalé bydlení i objekt individuální rekreace se nacházejí v jednom okrese. Na druhém místě s 32 % se nachází rekreační dojíždka z Prahy. Třetí nejčastější dojíždkou se 17 % se stala dojíždka z velkoměsta vlastního kraje. Do této kategorie se ovšem nepočítá Praha, která je v grafu samostatně. Dojíždka mezi ostatními okresy jednoho kraje se umístila na čtvrtém místě s 9 %. Nejnižší rekreační dojíždka je mezi kraji, kde hodnota činí pouze 5 %. Tento výzkum nám ukazuje, že s rostoucí vzdáleností okresu

s objektem individuální rekreace a okresu s trvalým bydlištěm se snižuje rekreační dojíždka. (Procházka, 2001)

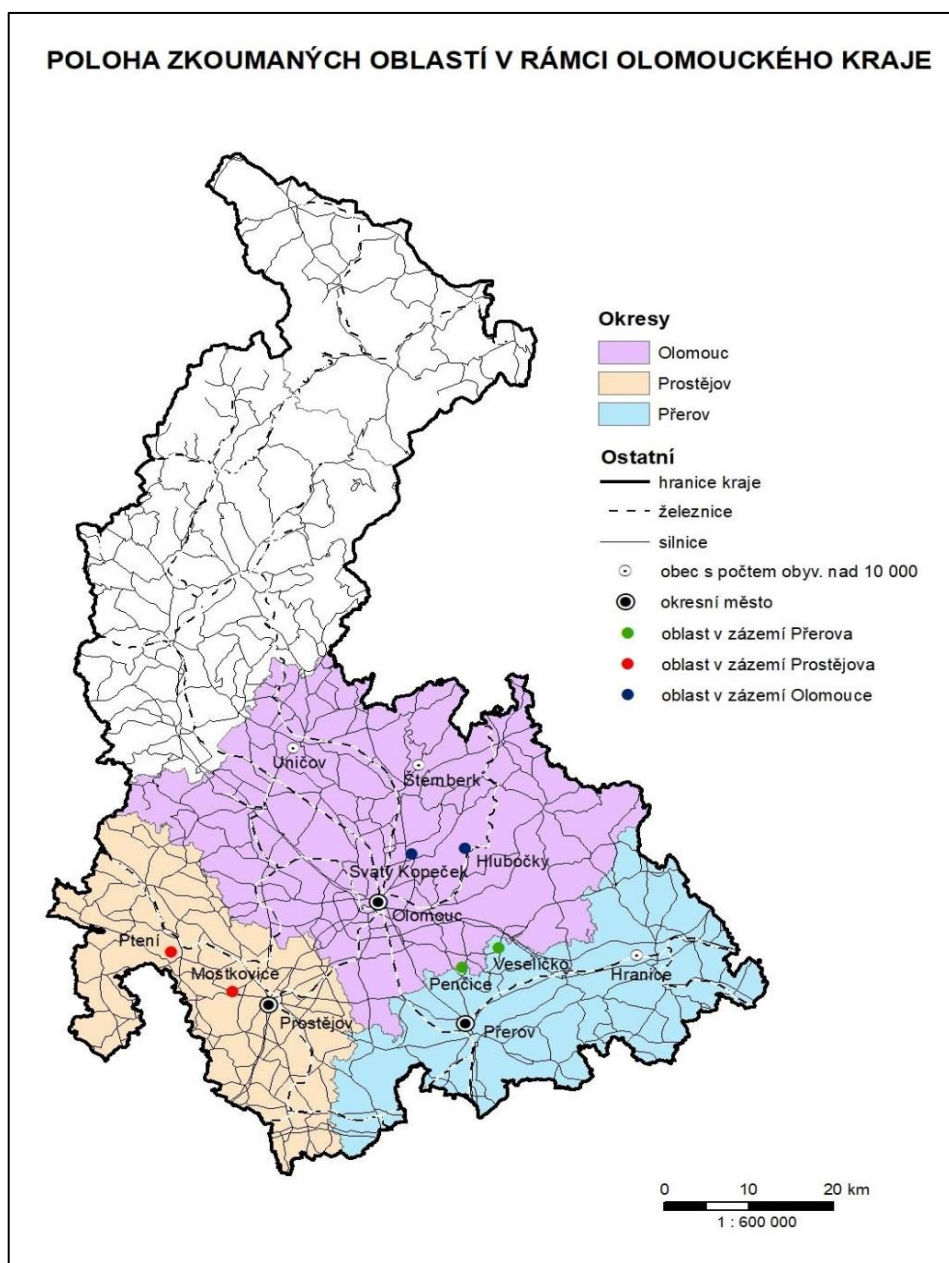
4.5.2 Rekreační dojíždka do objektů individuální rekreace z Prahy

Roku 1971 se dojíždka soustředila převážně do jižních částí pražských okresů a také směrem na jihovýchod do Středočeského kraje. Tento trend byl pravděpodobně ovlivněn trampským hnutím, které se před válkou uchýlovalo do údolí okolo Berounky, Vltavy a Sázavy. (Hurikán, 1990) Významná přírodní atraktivita a dobrá dopravní dostupnost také pomohly rozvoji rekreační dojíždky jižním směrem od Prahy. S odsunem Němců začínají lidé vyjíždět do svých objektů individuální rekreace směrem na Mělník, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, kde se nachází převážně chalupy. (Kuchařová, 1984)

V době mezi lety 197 - 1991 došlo k nárůstu dojíždky do jižních pražských okresů a také do okresů Středočeského kraje. Mimo tento nárůst v bezprostředním okolí Prahy došlo také k nárůstu vyjíždky do vzdálenějších oblastí, např. Liberecko, Písecko. Takhle velký rozptyl dojíždky z Prahy byl způsoben mnoha faktory. Jednalo se o přelidněnost v určitých částech, stavební uzávěry v chatových oblastech, rozvoj automobilů a možnost dojíždět větší vzdálenosti, lepší ekonomická situace domácností, rozvoj chalupaření v horských a podhorských oblastech. (Procházka, 2001)

5 Případové studie lokalit z jižní části Olomouckého kraje

Jižní část Olomouckého kraje zahrnuje okresy Olomouc, Prostějov a Přešov, které jsou znázorněny na obr. 3, společně s okresními městy. Kromě okresních měst jsou zde znázorněny města nad 10 000 obyvatel, která se nachází v jižní části Olomouckého kraje. Obr. 3 slouží pro lepší představu, kde se nachází zkoumané rekreační oblasti u každého ze tří měst a také pro vymezení jižní části Olomouckého kraje.

Obr. 3: Poloha zkoumaných rekreačních oblastí v rámci Olomouckého kraje (zdroj: ArcČR 500, vlastní zpracování)

5.1 Vývoj druhého bydlení v jižní části Olomouckého kraje

První zmínky o druhém bydlení v okrese Olomouc sahají do konce 20. let 20. století a souvisí s rozvojem skautingu. Do roku 1930 se nacházelo v okrese Olomouc na 65 objektů individuální rekreace. (Ptáček, 2004) V té době byly hlavními centry údolí Bystřice, okolí Svatého Kopečka a oblast Bělkovického údolí (Šprincová, 1958). Rozvoj druhého bydlení, který nastal po 2. světové válce, měl počátek ve skautských osadách, které se nacházely v přírodně atraktivních oblastech s vlakovým spojením. První lokalita se nazývala tzv. „skautská louka“ u Hluboček. Po 2. světové válce nastal nejprve pozvolný a od poloviny 60. let dynamický růst počtu chat. Chaty se začaly mohutně budovat v oblastech údolí řeky Bystřice. V polovině 60. let již byly známy hlavní oblasti výskytu objektů individuální rekreace na území okresu Olomouc. Mezi tyto oblasti patřily oblast Svatého Kopečka, údolí Bystřice a Bělkovické údolí. (Ptáček, 2004) V roce 1971 se nacházelo na území okresu Olomouc 1 424 rekreačních objektů (ČSÚ, 1992). V roce 1981 se nacházelo na území okresu Olomouc 2 609 objektů individuální rekreace, které se nacházely v oblastech Hrubá Voda, Dolany, Hlubočky, Droždín a Lošov (Binar, 1982). V roce 1991 byl počet rekreačních objektů v okrese Olomouc 3 658, z toho 2 967 objektů individuální rekreace a 691 neobydlených domů sloužících k rekreaci (ČSÚ, 1992). V 90. letech se vykrytalizovaly 2 hlavní oblasti výskytu rekreačních objektů – oblast Severovýchod, kam patří oblasti Svatého Kopečka, údolí Bystřice, Bělkovice-Lašťany, Jívová. Druhou oblastí je západ, kam spadají oblasti Bouzova, Bílé Lhoty, Mladče a Slatinic. Na počátku 90. let dochází ke zpomalení rozvoje druhého bydlení, aby následně opět získalo popularitu. Uplatňují se nové trendy a především v oblasti Svatého Kopečka dochází k prolínání prvního a druhého bydlení. (Ptáček, 2004)

Počátky druhého bydlení v okrese Prostějov sahají do 20. let 20. století. V tomto období se objevila první zmínka o trampingu, v oblasti Hloučele, kde sídlila skupina nazývaná OSADA STÍNŮ. Prostějov byl jedno z prvních míst na Moravě, kde se objevili trampové a zakládali zde osady. (Hurikán, 1990) Mezi prvními oblastmi, kde se začaly objevovat objekty individuální rekreace, byla oblast kolem Plumlovské přehrady. Tato oblast spadá do katastrálního území obce Mostkovice a města Plumlov a na konci 2. světové války zde bylo 13 objektů individuální rekreace. Dalšími oblastmi výskytu druhého bydlení na Prostějovsku jsou obce Ptení, Stražisko a Lipová. V oblasti Ptení stálo v roce 1945 32 objektů individuální rekreace (ČSÚ, 1992). Po 2. světové válce došlo k nárůstu oblíbenosti druhého bydlení, především od pol. 60. let došlo k dynamickému nárůstu. V tomto období se nejvíce objektů nacházelo v Mostkovicích a to 328 objektů individuální rekreace. Celkový počet objektů individuální rekreace vzrostl z 214 na 1 660 objektů individuální rekreace v roce 1971. V průběhu 70. a 80. let došlo k obrovskému nárůstu počtu objektů individuální rekreace. V roce

1991 byl počet objektů individuální rekreace 2 786. Nejvýznamnějšími oblastmi byly Mostkovice, Ptení s Stražisko. (ČSÚ, 1992) Vývoj v 90. letech kopíruje celkovou situaci v naší zemi. Nejprve dochází k zpomalení a následně k opětovnému vzrůstu rozvoje druhého bydlení. I zde přicházejí nové trendy a dochází k prolínání prvního a druhého bydlení, především v Mostkovicích. (Frehar, 2015)

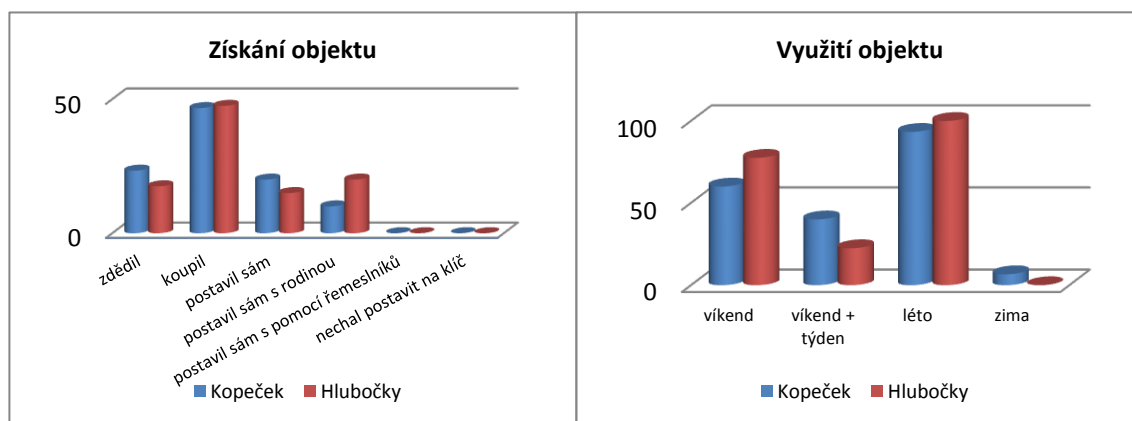
Okres Přerov je na tom hůře ve srovnání s Olomouckem a Prostějovskem v rozvoji druhého bydlení. Okres Přerov nemá příhodné podmínky pro objekty individuální rekreace. Nalezneme zde vysokou hustotu obyvatelstva, nejsou zde hory a nedocházelo zde k vylidňování obcí s nástupem chalupaření. Okres Přerov patří k okresům s nejmenším počtem rekreačních objektů. Podle sčítání v roce 1971 se zde nacházelo 417 objektů individuální rekreace. Při sčítání v roce 1991 byl počet objektů individuální rekreace 1 230. To ukazuje, že i přes malou atraktivitu a nevhodné podmínky k výstavbě rekreačních objektů, zde došlo k velkému nárůstu v období let 1971 - 1991. Mezi největší oblasti výskytu druhého bydlení na Přerovsku se řadí okolí Teplic nad Bečvou, Hranic, Lhotka, Kokory, Veselíčko, Hrabůvka. Vývoj druhého bydlení v okrese Přerov v průběhu 90. let kopíruje vývoj v celé České republice. (ČSÚ, 1992)

5.2 Transformace druhého bydlení v okrese Olomouc

V okrajové části města Olomouce se nachází rekreační oblast Svatý Kopeček. Tuto okrajovou část města Olomouce nalezneme přibližně 8 km od centra samotného krajského města a leží v nadmořské výšce 382 m. n. m. Mezi nejvíce navštěvované místa Svatého Kopečka patří barokní chrám Navštívení Panny Marie a Zoologická zahrada Olomouc. V této okrajové části fungují mateřská a základní škola. Bezpečí místních obyvatel zajišťuje stanice Policie ČR a obyvatelé zde mohou využít poštu. Na Svatém Kopečku funguje hospic, který má kapacitu 30 lůžek a zajišťuje péči o nevléčitelné pacienty. Hospic byl otevřen v roce 2002. Svatý Kopeček obsluhuje městská hromadná doprava a vysoká frekvence autobusů městské hromadné dopravy zajišťuje dobrou dopravní dostupnost. Rekreační objekty spadající do této rekreační oblasti, se nachází v katastrálních územích okolních městských částí, jako jsou např. Droždín, Radíkov, Lošov a obce Samotišky. (Svatý Kopeček, 2017) Výzkum probíhal především v katastrálním území Droždína a byl doplněn dotazníky z katastrálního území Samotišek. Podle Statistického lexikonu obcí České republiky z roku 1992, který vychází ze sčítání z roku 1991, bylo nejvíce objektů individuální rekreace soustředěno na katastrálním území městské části Droždín a to 160. Z dalších oblastí se nacházelo v Lošově 102, v Radíkově 88 a Samotiškách 32 objektů individuální rekreace. V současnosti se nachází v městské části

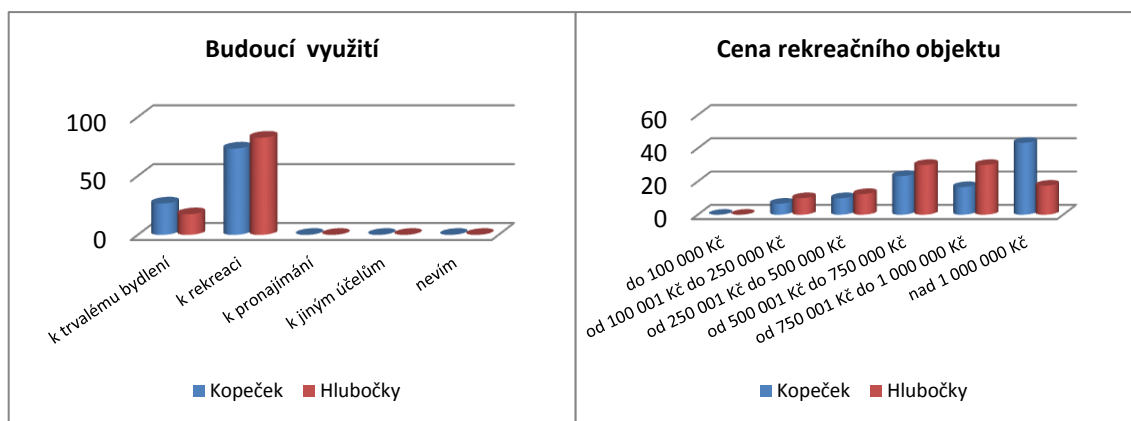
Droždín kolem 200 a v Samotiškách 89 objektů individuální rekreace. V rekreační oblasti proběhlo vlastní dotazníkové šetření, které bylo doplněno o rozhovory se zástupci městské části Droždín a obce Samotišky. Pro získání dalších informací byl navštíven Stavební úřad v Olomouci.

Přibližně 11 km od města Olomouce leží rekreační oblast Hlubočky. Do rekreační oblasti spadá celkem 13 lokalit, kde se vyskytují objekty individuální rekreace. (Bohuš, 2014) Obec Hlubočky leží v údolí říčky Bystřičky a žije v ní 4 247 obyvatel (k 1. 1. 2017)(ČSÚ, 2017). Katastrální výměra obce činí 2 232 ha. Obec má statut, obce s pověřeným obecním úřadem, a skládá se základních sídelních jednotek Dukla, Hlubočky, Hrubá voda, Mariánské údolí a Posluchov. Z technické vybavenosti nalezneme v obci poštu, kanalizaci, veřejný vodovod, čistírnu odpadních vod a proběhla zde plynofikace. Působí zde sbor dobrovolných hasičů, městská a obecní policie. Děti zde mohou navštěvovat dvě mateřské školy a dvě základní školy. Jedna základní škola je devítiletá a druhá pouze pětiletá. V obci se nachází ordinace praktického lékaře pro dospělé, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a také ordinace praktického lékaře stomatologa. (RIS, 2017) Podle soupisu objektů individuální rekreace z roku 1971 bylo v rekreační oblasti Hlubočky 380 objektů individuální rekreace. Nárůst výstavby objektů individuální rekreace nastal po druhé světové válce, kdy v roce 1955 zde bylo 153 objektů individuální rekreace. Statistický lexikon obcí České republiky 1992 ukazuje, že se v roce 1991 zde nacházelo již 508 objektů individuální rekreace. V současnosti se v rekreační oblasti nachází 650 rekreačních objektů (Bohuš, 2014). V rekreační oblasti Hlubočky bylo provedeno v roce 2017 dotazníkové šetření přímo s majiteli objektů individuální rekreace v oblastech Suchý Žleb, Burk a Hrubá voda. Tohle dotazníkové šetření bylo následně doplněno o rozhovor se zástupcem obce Hlubočky a odbor správy majetku a výstavby obecního úřadu Hlubočky.

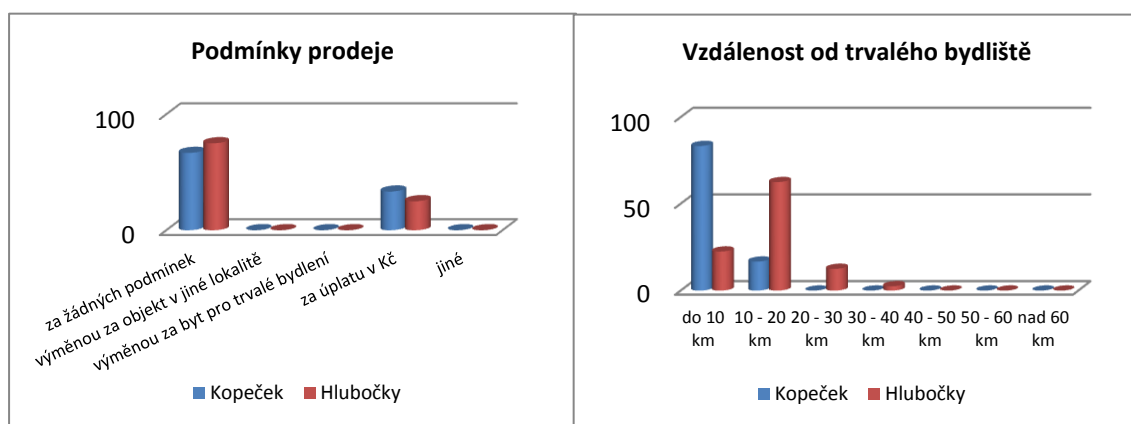
Obr. 4: Získání objektu a využití objektu (zdroj: vlastní šetření)

Na Olomoucku nejvíce majitelů svůj rekreační objekt koupilo. V oblasti Svatý Kopeček také hodně lidí objekt zdědilo, naopak v Hlubočkách majitelé objekt postavili společně se svojí rodinou. Pokud majitelé zdědí nebo si postaví sami s rodinami rekreační objekt, tak k němu budou mít větší citový vztah. Rekreační objekty jsou nejvíce využívány v obou oblastech přes léto. Více lidí využívá objekt jak přes víkend, tak i přes týden v oblasti Svatý Kopeček. V Hlubočkách jsou rekreační objekty využívány hlavně o víkendech.

Obr. 5: Budoucí využití a cena rekreačního objektu (zdroj: vlastní šetření)

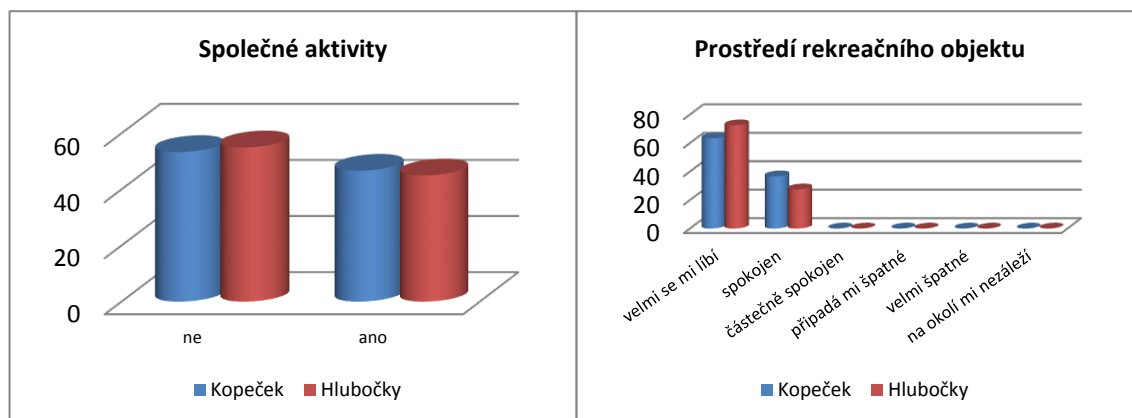
V budoucnu chtějí lidé na Olomoucku využívat své rekreační objekty především k rekreaci. Podle jejich slov je už napadla myšlenka se přesunout natrvalo do rekreačního objektu, ale zatím budou objekt využívat pouze k rekreaci. V oblasti Svatý Kopeček je více lidí, kteří zde plánují žít trvale. V oblasti Svatý Kopeček žije více lidí trvale, tak také své objekty si cení na vyšší částky, především nad 1 milion Kč. V Hlubočkách vidí cenu svého objektu nejvíce lidí v rozmezí od 500 000 Kč až do 1 milionu Kč.

Obr. 6: Podmínky prodeje a vzdálenost od trvalého bydliště (zdroj: vlastní šetření)

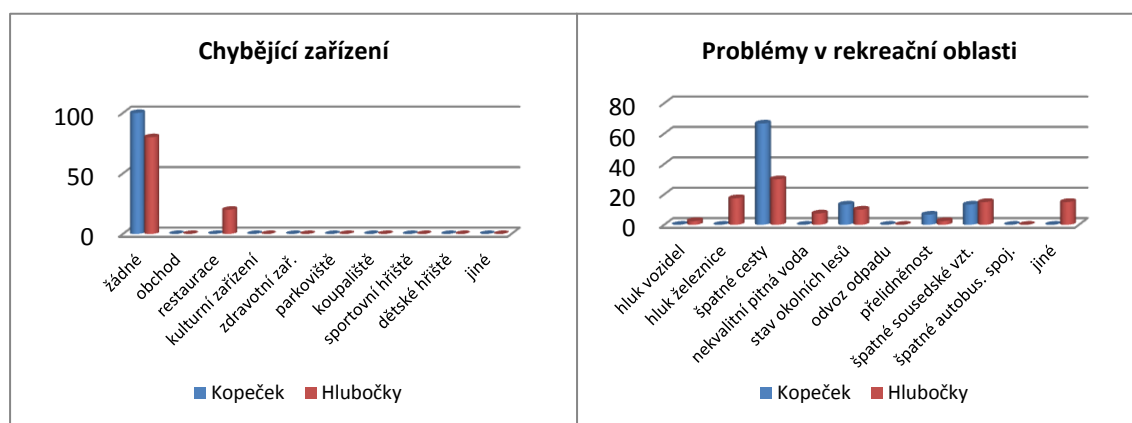
Většina majitelů rekreačních objektů není ochotna za žádných podmínek prodat nebo vyměnit svůj objekt. Tento objekt sami vybudovali a mají k němu citové pouto. Zvláště mladší lidé, se kterými jsem měl možnost mluvit, jsou ochotni objekt prodat za úplatu v Kč. V oblasti Svatý Kopeček činí vzdálenost lidí od jejich trvalého bydliště do 10 km, jelikož většina jich trvale

bydlí v Olomouci. V oblasti Hlubočky se vzdálenost od trvalého bydliště zvyšuje na 10 - 20 km, protože tato oblast leží ve větší vzdálenosti od Olomouce, odkud je mnoho majitelů rekreačních objektů.

Obr. 7: Společné aktivity a prostředí rekreačního objektu (zdroj: vlastní šetření)

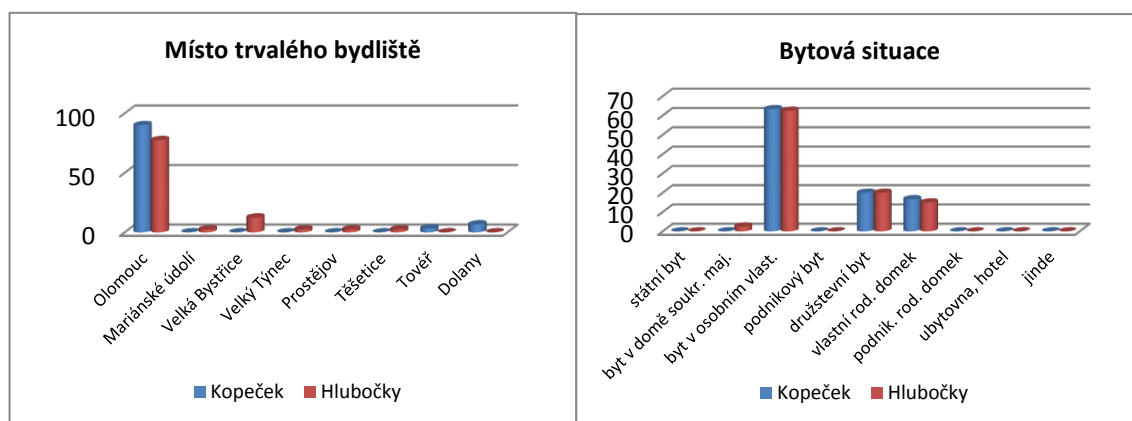
V rekreačních oblastech na Olomoucku lehce nad polovinu respondentů nepodniká se svými sousedy v oblasti žádné akce. Rozdíl mezi počty lidí, kteří nepodnikají akce, a kteří podnikají nějaké akce je minimální. V tomhle ohledu záleží vždy na konkrétních lidech a nedá se říct celkově, že ano nebo ne. Prostředí v rekreační oblasti se většinou respondentů velmi líbí a jsou zde spokojeni. Oblast Svatý Kopeček se nachází na kopci s krásným výhledem na Olomouc. Hlubočky zase v tiché lokalitě s krásnou přírodou v údolí řeky Bystřice.

Obr. 8: Chybějící zařízení a problémy v oblasti (zdroj: vlastní šetření)

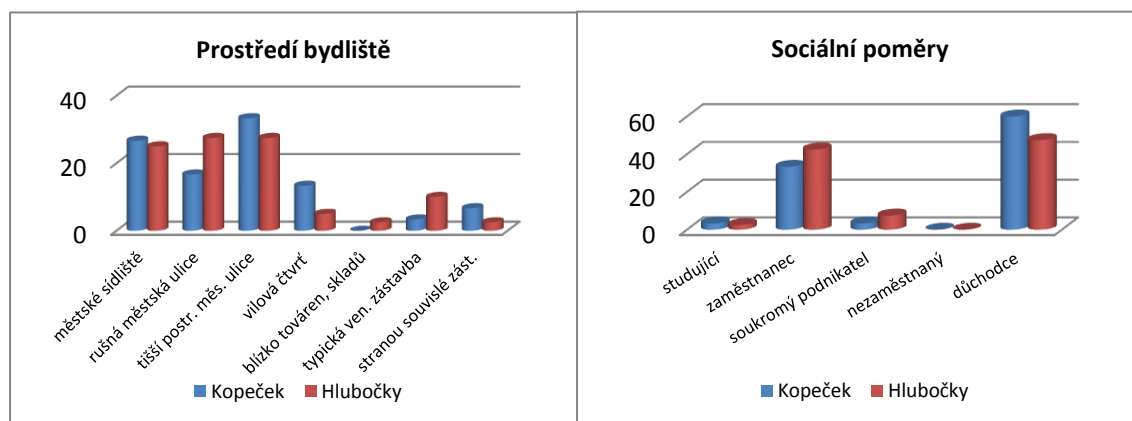
Rekreantům v oblasti Svatý Kopeček nechybí žádné zařízení. Berou to tak, že nakoupit si můžou po cestě na svoji chatu a lékař se nachází v dobré vzdálenosti. V Hlubočkách v lokalitě Burk chybí lidem hostinec, který zde byl, ale nyní je již uzavřen. Kromě hostince lidem v této lokalitě neschází nic. Velký problém v oblasti Svatý Kopeček představují špatné příjezdové cesty, které lidem velmi vadí. Dále si několik jedinců stěžuje na stav okolních lesů nebo špatné sousedské vztahy. V Hlubočkách v lokalitě Burk vadí lidem množství lidí pohybujících se po

cyklostezce, která tudy prochází. V lokalitě Hrubá Voda některým lidem vadí hluk z projíždějících vlaků.

Obr. 9: Místo trvalého bydliště a bytová situace (zdroj: vlastní šetření)

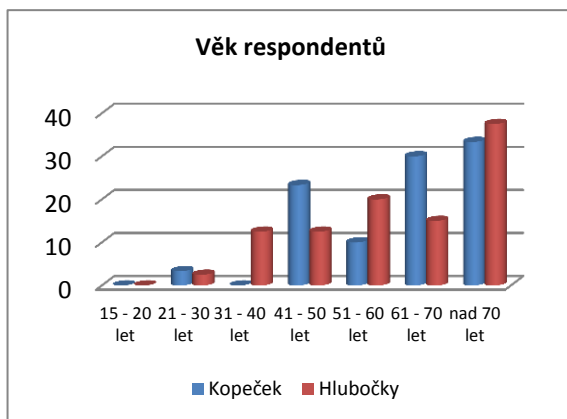
Jak jsem již výše zmínil, většina majitelů rekreačních objektů v oblastech Svatý Kopeček a Hlubočkách má trvalé bydliště v Olomouci. Takže své rekreační objekty mají v dobré dojezdové vzdálenosti od Olomouce. Můžou využívat i hromadné prostředky pro přepravu osob. Téměř 80 % všech respondentů žije v bytech. Většina má byt v osobním vlastnictví, ale přibližně 20 % žije v družstevních bytech. Jen několik málo jedinců bydlí ve vlastním rodinném domě.

Obr. 10: Prostředí bydliště a sociální poměry (zdroj: vlastní šetření)

V oblasti Svatý Kopeček nejvíce lidí charakterizuje prostředí svého trvalého bydliště jako tišší městskou ulici. Na druhém místě se nachází městské sídliště. V oblasti Hlubočky jsou přibližně vyrovnané možnosti městské sídliště, rušná městská ulice a tišší městská ulice. Výsledky potvrzují, že lidé trvale žijí v Olomouci, kde je mnoho sídlišť a městských ulic. Složení respondentů zahrnovala vlastně jen dvě kategorie zaměstnanec nebo důchodce. V oblasti Svatý Kopeček převažují lidé důchodového věku. V Hlubočkách je výsledek vyrovnanější, ale přesto je zde opět více lidí důchodového věku.

Obr. 11: Věk respondentů (zdroj: vlastní šetření)

Věkové složení respondentů ukazuje, že většina lidí je již v důchodovém věku. Tohle platí pro obě oblasti. Lidé v důchodovém věku nechodí do práce a tak tráví svůj čas na chatách. V obou oblastech bylo nejvíce respondentů ve věku nad 70 let. Výzkum probíhal přes týden i o víkendech.

Pohled zástupce městské části Droždín a obce Samotičky

Městská část Droždín vnímá přítomnost chatové oblasti na svém území jako pozitivní věc, i když jsou s ní problémy. V oblasti Droždína je velký zájem o trvalé bydlení a mnoho lidí zde již trvale žije. Trvale žijící lidé požadují, aby zde byly přivedeny inženýrské sítě. V zimě nastává problém s prohrnutím cesty od sněhu, cesta nemá příliš rovný povrch. Není tu zaveden rozhlas, tak se městská část snaží pomocí letáků informovat lidi o akcích. V některých částech chatové oblasti jsou pozemky, které mají až 27 majitelů a mnozí o tom ani neví, jelikož tento pozemek zdědili. Za problém považuje městská část laxnost stavebního úřadu, který zde povolí lidem prakticky cokoli postavit nebo přestavět. Dalším problémem je ochranné pásmo pod bazilikou Nanebevzetí Panny Marie, kde stojí černé stavby ještě z minulého režimu a v dnešní době se město snaží tyto stavby odstranit a stromy nechat růst pouze do určité výšky. Ze strany městské části proběhlo dotazníkové šetření v chatové oblasti, aby se zjistilo, co lidem vadí.

Vztahy lidí z chatové oblasti a místních starousedlíků jsou dobré. Menší problém je v začleňování chatařů mezi starousedlíky. Během roku se zde koná mnoho společenských akcí, kterých se účastní většinou jen starousedlíci.

Před 3 a půl lety se zde nacházely černé skládky a docházelo k zasypávání potoka. Místní hasiči po dohodě s odborem životního prostředí vyčistili potok. V chatové oblasti se nachází místa pro sběr odpadu, která jsou pravidelně 1x týdně vyvážena od března do konce října. Tyto sběrná místa ovšem plní i místní starousedlíci svým odpadem a tak dochází

k přeplnění a nepořádku kolem sběrných míst. Lidé v chatové oblasti mají možnost koupit si popelnici. Dále můžou třídit mnoho druhů odpadu a probíhají zde i sběrové soboty.

O trvalé bydlení je v chatové oblasti velký zájem. Z údajů ze stavebního úřadu vyplývá, že tahle oblast je mezi lidmi velmi oblíbená a každý rok evidují mnoho žádostí o stavební úpravy stávajících rekreačních objektů.

Rozloha chatové oblasti dosáhla svého maxima a o další rozšíření nemá městská část zájem z důvodu zachování původního rázu krajiny.

Z inženýrských sítí tu nalezneme elektřinu a v malé části oblasti je zavedena kanalizace. Velká část chat v této oblasti má své vlastní studny, ze kterých čerpá vodu. Za velký problém v této oblasti se považuje stav příjezdové komunikace, na který si stěžovali téměř všichni respondenti a tuto skutečnost přiznává i městská část.

Obec Samotišky, v jejímž katastru se nachází též určitá část rekreační oblasti, shledává chatovou oblast jako problematickou, ve které je momentálně klid, ale dříve tu vznikaly problémy. Chatová oblast tvoří uzavřenou komunitu a lidé žijící v této oblasti nemají zájem tu žít trvale. Odpad z této oblasti se odváží 1x za 14 dní. Není možnost dalšího rozšíření chatové oblasti z důvodu hranice katastrálního území obce a orné půdy. Z inženýrských sítí je tu zavedena pouze elektřina.

Názor na rekreační oblast z pohledu obce a městské části mi poskytli zástupci těchto subjektů. Za obec Samotišky starosta Ing. Luboš Gloser a za městskou část Droždín předseda komise městské části Ing. Bc. Rostislav Hainc. Zbylé informace byly zjištěny na stavebním odboru magistrátu města Olomouc.

Pohled zástupce obce Hlubočky

Obec vnímá chatové oblasti na svém katastrálním území pozitivně a pro obec je potěšující fakt, že její okolí je atraktivní pro mnoho lidí, kteří si zde koupili svůj rekreační objekt. Velký problém nastává ve chvíli, kdy majitelé chtějí svůj rekreační objekt využívat k trvalému bydlení. Majitelé požadují po obci, aby zajistila všechno potřebné v okolí, jako jsou příjezdové komunikace, osvětlení a jiné. Samozřejmě tyto požadavky ze strany rekreantů odmítá obec splnit. Obec se snaží primárně opravovat věci pro své stálé obyvatele a již nezbývá příliš finančních prostředků pro rekreační oblasti. Stav příjezdových cest se liší v každé lokalitě. Aby obec předešla nadměrnému zvětšování objektů individuální rekreace, tak zde platí omezení výstavby rekreačních objektů v rekreačních oblastech pouze do velikosti 80 m². V dnešních dnech se jeden takový případ řeší, kdy majitel přesáhl těch povolených 80 m².

Mezi rekreanty a místními obyvateli nejsou žádné spory a tyto dvě komunity fungují bez větších problémů. Možné jsou občasné menší spory mezi dvěma lidmi. V některých

lokalitách fungují spolky, které pořádají různé akce, např. drakiáda. Rekreační vybudovali bazén, který navštěvují i děti místních obyvatel.

Komunální odpad, který vyprodukuje obyvatelé, dávají na místa k tomu určená a obec zajišťuje jejich pravidelný odvoz. V jednotlivých lokalitách se četnost odvozu odpadu liší podle potřeby. Např. v lokalitě Suchý žleb to probíhá přes léto 1x za týden. V jiných lokalitách třeba jen 5x do roka proběhne odvoz odpadu. Majitelé rekreačních objektů musí obci platit poplatky za odvoz odpadu.

Lidé mají zájem o trvalé bydlení v rekreační oblasti Hlubočky a obec ho registruje. Mnoho lidí žije v rekreační oblasti v letních měsících trvale a najde se i pár lidí, kteří tam žijí i v zimě. Dnes se nachází v této oblasti 651 objektů individuální rekreace a za posledních 17 let došlo u 200 až 250 objektů individuální rekreace k jejich úpravám.

Další rozšíření není příliš možné, kapacity jsou téměř plné v jednotlivých lokalitách. Obec neviduje žádosti o další rozšíření jednotlivých lokalit. V posledních letech zde dochází ke koupi pozemků, na kterých mají majitelé postavené své objekty. Tito majitelé měli pozemky pouze v pronájmu a se zvýšením nájmu projeví snahu tyto pozemky koupit.

Ve všech lokalitách rekreační oblasti Hlubočky je zavedena elektřina. Z dalších inženýrských sítí se zde žádné nenachází, ani vodovod, ani kanalizace. Některé chaty mají své studny a většina chat má septiky.

Informace o pohledu obce na problematiku druhého bydlení mi poskytla paní místostarostka Mgr. Radomíra Stloukalová a doplňující informace byly zjištěny na odboru správy majetku a výstavby na obecním úřadě Hlubočky.

Porovnání obou oblastí

Rekreační oblasti jsou vnímány na Olomoucku ze strany obcí nebo městských částí pozitivně, i když zástupci připouští, že s nimi vznikají problémy. V obou oblastech lidé mají zájem trvale žít a požadují zajištění inženýrských sítí a příjezdových komunikací ze strany obcí nebo městské části. V Droždíně některé rekreační objekty svojí velikostí připomínají spíše rodinné domy. Naopak v Hlubočkách takovým nadměrným rozšiřováním rekreačních objektů zamezili pomocí omezení velikosti výstavby rekreačních objektů do velikosti 80 m². Vztahy mezi rekreačními a místními obyvateli v obou rekreačních oblastech jsou dobré a nedochází k větším sporům. V Hlubočkách dochází k lepšímu prolínání rekreačními a místními obyvateli, kteří navštěvují akce konané rekreačními, naopak v Droždíně se rekreační příliš nezapojují do společenských akcí. V období od března do konce října dochází k odvozu odpadu z míst určených na shromažďování odpadu a intenzita záleží na dané lokalitě, jak v Hlubočkách, tak v oblasti Svatý Kopeček. Před pár lety byl velký problém s černými skládkami v oblasti Svatý

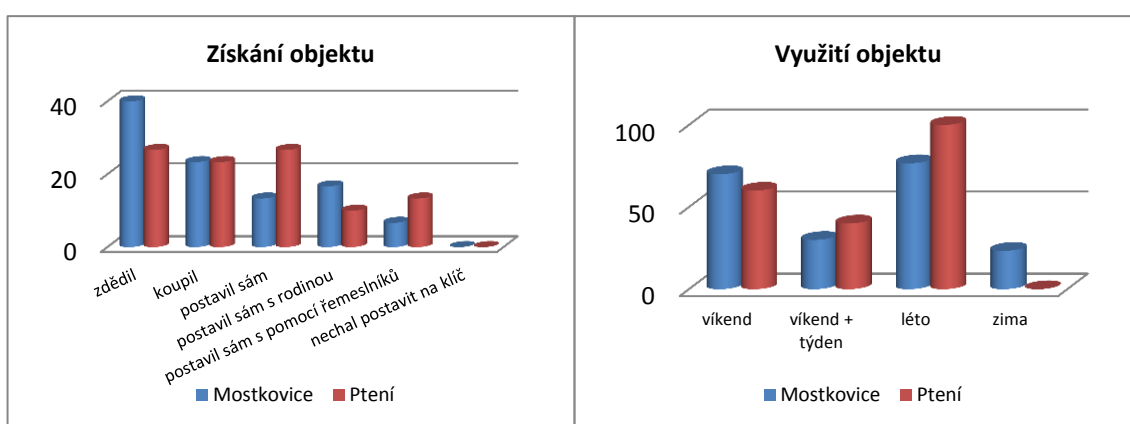
Kopeček, které bylo nutné odklidit. Tento problém se podařilo vyřešit. V rekreačních oblastech na Olomoucku je velký zájem o trvalé bydlení, který vnímají, jak zástupci obcí nebo městské části, tak i příslušné stavební úřady. Dochází zde ke stavebním úpravám stávajících rekreačních objektů. Další rozšiřování rekreačních oblastí není možné z kapacitního hlediska a zejména v oblasti Svatý Kopeček s rozšířením nesouhlasí ani obec a městská část. V rekreačních oblastech Hlubočky a Svatý Kopeček je zavedeno z inženýrských sítí pouze elektřina. Dále se shodují, že mnoho chat má svoji studnu. V některých rekreačních objektech spadajících do Droždína se nachází kanalizace, ale jedná se jen o malou část. Problém vyskytující se v obou oblastech je stav příjezdových komunikací, i když v některých lokalitách v Hlubočkách jsou cesty v dobrém stavu.

5.3 Transformace druhého bydlení v okrese Prostějov

V nejbližším zázemí města Prostějova se nachází rekreační oblast Mostkovice, která se rozprostírá kolem Plumlovské přehrady. Obec Mostkovice leží přibližně 4 kilometry od Prostějova a žije v ní 1 554 obyvatel (k 1. 1. 2017)(ČSÚ, 2017). Obec se rozprostírá na území o velikosti 834 ha. V obci působí sbor dobrovolných hasičů a místní obyvatelé mohou využít poštu. Obec má vybudovanou kanalizaci a má svoji čistírnu odpadních vod. Místní děti nemusí dojíždět do blízkého Prostějova, protože v obci se nachází mateřská a základní škola. V obci nalezneme dvě ordinace praktického lékaře pro dospělé a jednu ordinaci praktického lékaře stomatologa. (RIS, 2017) Podle soupisu objektů individuální rekreace z roku 1971 se nacházelo v obci Mostkovice 328 objektů individuální rekreace. Podle Statistického lexikonu obcí České republiky 1992 byl v roce 1991 počet objektů individuální rekreace 499. Došlo tedy k nárůstu počtu objektů individuální rekreace. Z počtu 499 objektů individuální rekreace bylo 34 chalup nevyčleněných z bytového fondu. V roce 2015 bylo provedeno v této rekreační oblasti dotazníkové šetření, které bylo v témže roku doplněno o rozhovor se zástupcem obce a návštěvou stavebního úřadu v Prostějově. V roce 2017 byly ověřeny skutečnosti, zjištěné v roce 2015, formou rozhovoru se zástupcem obce. Došel jsem k závěru, že situace je stejná jako v roce 2015.

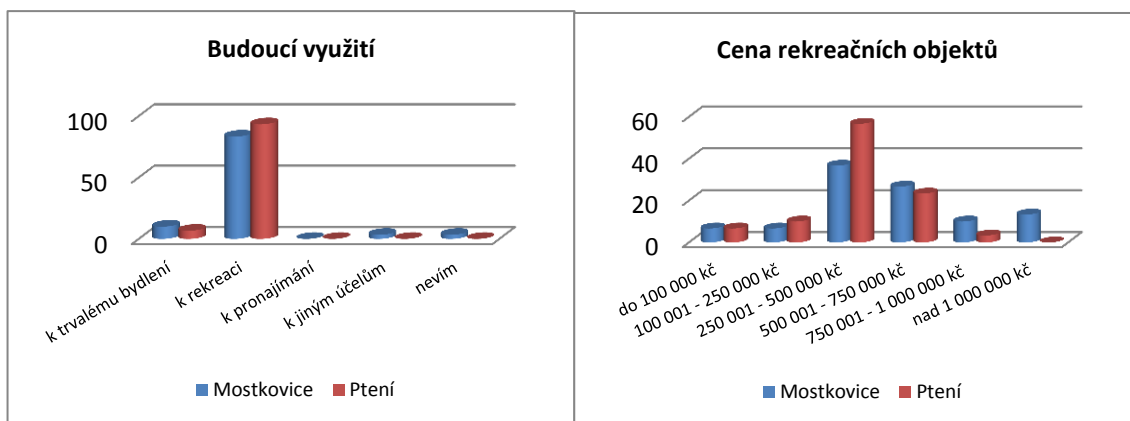
Další vybranou rekreační oblastí v okrese Prostějov je Ptení. Obec Ptení leží přibližně 20 kilometrů od Prostějova a žije v ní 1 076 obyvatel (1. 1. 2017)(ČSÚ, 2017). Do katastrálního území obce patří i okolní obce Ptenský Dvůrek a Holubice. V obci nalezneme poštu a přes obce vede železniční trať z Prostějova do Dzbelu. Mimo železniční dopravu obsluhuje obec také autobusová doprava. Místní děti navštěvují mateřskou školu a devítiletou základní školu. Ze spolků zde nalezneme sbor dobrovolných hasičů. Pro lidi je zde k dispozici lékař pro dospělé.

(RIS, 2017) Soupis objektů individuální rekreace z roku 1971 říká, že v té době bylo v obci Ptení 194 objektů individuální rekreace. Celková plocha, na které byly objekty postaveny, činila 8 132 m². Statistický lexikon obcí České republiky 1992 říká, že do roku 1991 došlo ke zvýšení počtu objektů individuální rekreace na 288. Z tohoto počtu objektů individuální rekreace bylo 57 chalup, které nebyly vyčleněny z bytového fondu. Během roku 2015 proběhlo v rekreační oblasti dotazníkové šetření, které bylo následně doplněno o rozhovor se zástupcem obce a návštěvou stavebního úřadu v Kostelci na Hané. V roce 2017 byly výsledky, zjištěné v roce 2015, ověřeny formou rozhovoru se zástupcem obce a došlo se k závěru, že situace je stejná jako v roce 2015. Dotazníkové šetření proběhlo v lokalitách Paseky a Dvorský Žleb.

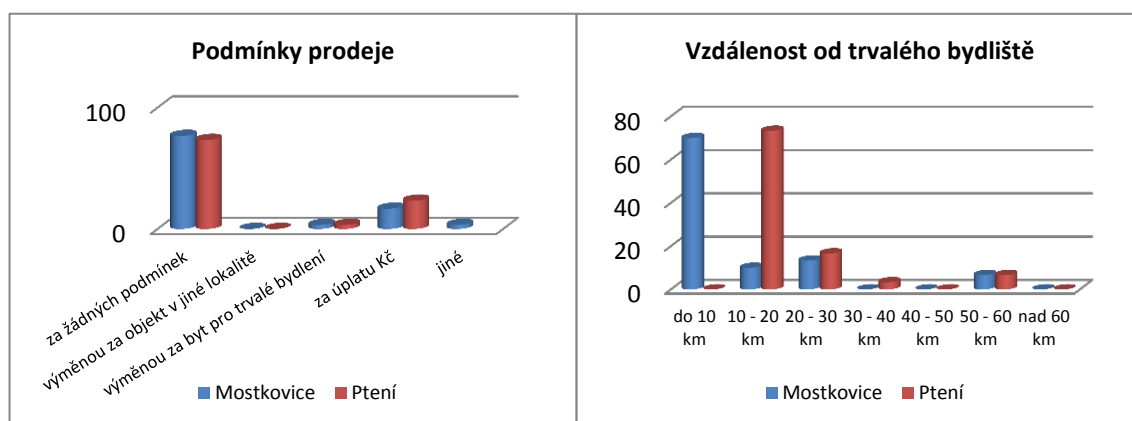
Obr. 12: Získání objektu a využití objektu (zdroj: vlastní šetření)

V oblasti Mostkvice nejvíce majitelů svoje objekty zdědilo. To ukazuje, že rodiny o svoje objekty pečují a předávají si je z generace na generaci. Na druhém místě se nachází koupě objektu. V Ptení jsou možnosti zdědění, koupě a postavil sám velmi vyrovnané. Svůj volný čas tráví lidé v rekreačních objektech především v letních měsících. V Mostkovicích přibližně 20 % tráví svůj čas v objektech i v zimě. Více lidí tráví svůj čas, vedle víkendů, také přes týden v rekreačních objektech v oblasti Ptení.

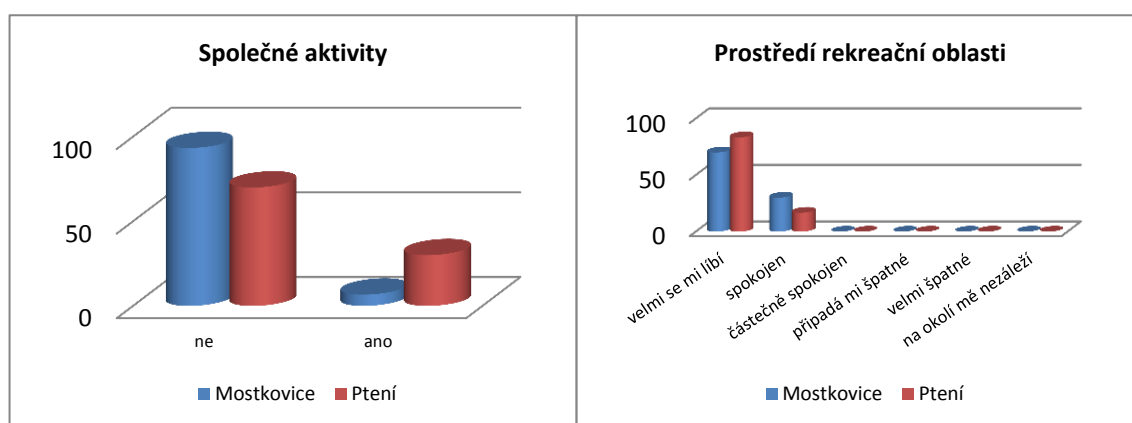
Obr. 13: Budoucí využití a cena rekreačního objektu (zdroj: vlastní šetření)

V budoucnu svoje rekreační objekty budou využívat lidé jen k rekreaci. V Mostkovicích tento postoj zaujímá 80 % a v Ptení přibližně 90 % respondentů. Tyto výsledky úplně nepotvrzují informaci získanou od obce, že je velký zájem o trvalé bydlení v rekreační oblasti. Na Prostějovsku si majitelé necení své rekreační objekty tak vysoko, jako je tomu na Olomoucku. Nejvíc majitelů si cení své objekty na 250 001 – 500 000 Kč. Je pravda, že na Prostějovsku najdeme celkově menší chaty než je tomu na Olomoucku i Přerovsku.

Obr. 14: Podmínky prodeje a vzdálenost od trvalého bydliště (zdroj: vlastní šetření)

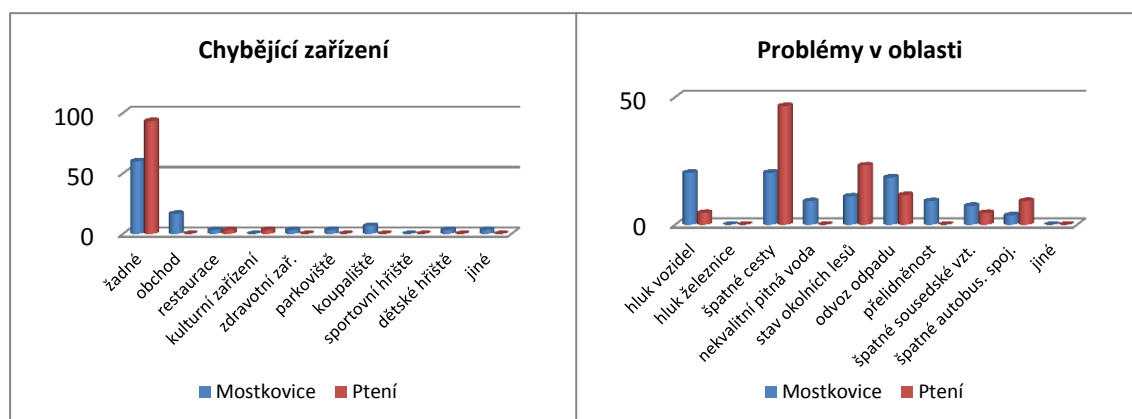
Přibližně 70 % majitelů rekreačních objektů není ochotných prodat své objekty za žádných podmínek. Většinou objekt patří rodině již mnoho desetiletí nebo si lidé ho sami vybudovali. Takové pouto k tomu objektu nelze vyjádřit penězi. Malá část respondentů by byla ochotna objekt prodat. Vzdálenost od trvalého bydliště koresponduje se vzdáleností oblastí od města Prostějov, kde má naprostá většina majitelů trvalé bydliště. V Mostkovicích tato vzdálenost činí do 10 km. V Ptení je vzdálenost 10 - 20 km.

Obr. 15: Společné aktivity a prostředí rekreační oblasti (zdroj: vlastní šetření)

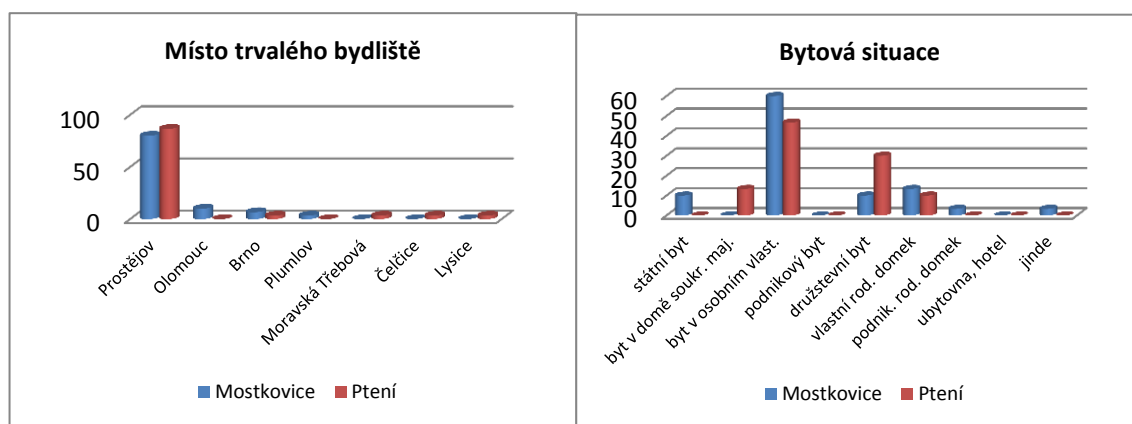
Společné aktivity v oblasti Mostkovic neprobíhají téměř žádné. Tento fakt je podle mě způsoben problémy, které oblast má s obcí, ale také problémy mezi občany navzájem. V Ptení je situace malinko lepší a zhruba 25 % lidí nějaké společné aktivity vykonávají. Prostředí rekreační oblasti v Mostkovicích i v Ptení hodnotí majitelé rekreačních objektů velmi pozitivně

a uvádějí, že prostředí je jedna z věcí, proč mají objekt právě v těchto oblastech. Ani jednou se neobjevilo u respondentů, že by jim prostředí přišlo špatné.

Obr. 16: Chybějící zařízení a problémy v oblasti (zdroj: vlastní šetření)

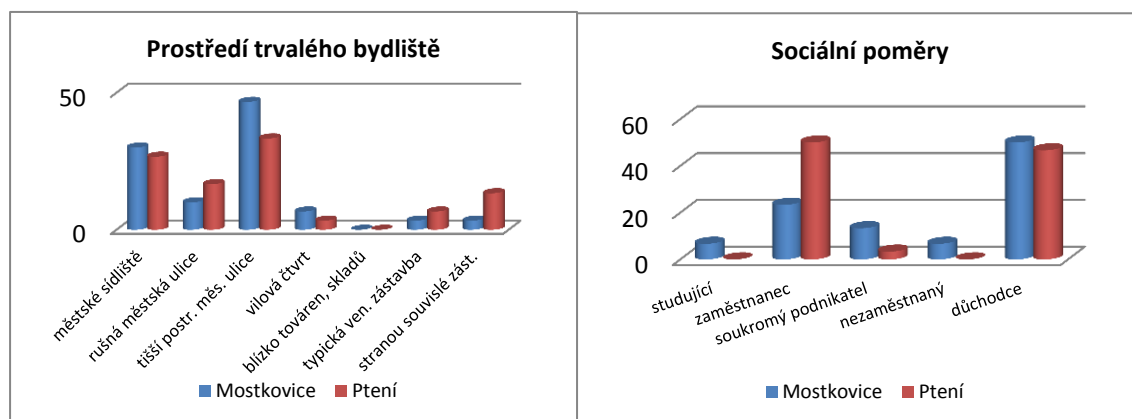
Rekreanti v oblasti Ptení nepostrádají žádné zařízení, pouze jednomu respondentovi chybí restaurace a kulturní zařízení. V oblasti Mostkovice téměř 60 % respondentů nepostrádá žádné zařízení. Musím říct, že mě překvapila skutečnost, že jednomu člověku chybí koupaliště, když rekreační oblast se nachází v okolí přehrady, která bývá přes většinu léta ke koupání vhodná. Mezi problémy, na které si stěžují obyvatelé oblasti v Mostkovicích, jsou hluk vozidel, špatné cesty a nedostatečný odvoz odpadu. Za odvoz odpadu si můžou obyvatelé rekreační oblasti sami, jak se budu zmiňovat níže. V Ptení za největší problém považují špatné příjezdové cesty. Tento problém vnímá i sama obec.

Obr. 17: Místo trvalého bydliště a bytová situace (zdroj: vlastní šetření)

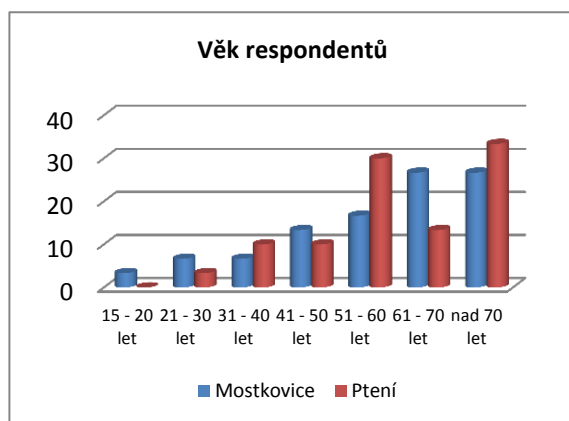
Jak už bylo vidět podle vzdálenosti od trvalého bydliště, tak nejvíce majitelů rekreačních objektů na Prostějovsku má trvalé bydliště v Prostějově. V Ptení to je přes 80 % majitelů, ale nalezneme tu i vzdálenější města, např. Moravská Třebová nebo Brno. V Mostkovicích má téměř 80 % majitelů trvalé bydliště v Prostějově, ale nalezneme tu vzdálenější bydliště, např. Brno nebo Olomouc. Mnoho respondentů žije v bytech. Ať už to jsou

státní byty, byty v osobním vlastnictví nebo družstevní byty. Tohle platí pro obě oblasti na Prostějovsku.

Obr. 18: Prostředí bydliště a sociální poměry (zdroj: vlastní šetření)

Respondenti charakterizují prostředí svého bydliště jako tišší městská ulice a typické městské sídliště v Mostkovicích. V Ptení nejvíce jako tišší městská ulice a typické městské sídliště, ovšem v této oblasti dost lidí vnímá prostředí jako rušnou městskou ulici nebo stranou souvislé městské zástavby. Mezi respondenty v oblasti Mostkovic převažují lidé důchodového věku nad druhými zaměstnanci. V Ptení jsou nejvíce zastoupeni zaměstnanci a až poté lidé důchodového věku.

Obr. 19: Věk respondentů (zdroj: vlastní šetření)

Věkové složení respondentů potvrzuje sociální poměry v jednotlivých oblastech. V Ptení jsou nejvíce zastoupeni lidé ve věku 51 – 60 let a lidé nad 70 let, stejně jako se ukázalo, že zde je nejvíce zaměstnanců a lidí v důchodovém věku. V Mostkovicích je nejvíce respondentů ve věku 61 – 70 let a nad 70 let, tedy lidí v důchodovém věku, jak nám to ukázaly výsledky v otázce sociálních poměrů.

Pohled zástupce obce Mostkovice a Plumlova

Zástupce obce shledává přítomnost rekreační oblasti na katastrálním území obce Mostkovice neutrálně, spíš negativně. Pozitivně vidí zájem lidí o prostředí kolem Plumlovské přehrady, a také znovuotevření campu, které souvisí s opětovným napuštěním Plumlovské přehrady. Samotní chataři přidělávají obci mnoho starostí, jelikož jsou neukáznění a dělají vůči obci naschvály a nemají zájem se domluvit s obcí na kompromisech. Největší problém vzniká při odvozu odpadu z rekreační oblasti. Odpad se odváží z oblasti jednou za týden, ale nádoby na odpad jsou neustále přeplněné, protože lidé tam nevyhazují pouze odpad, pro který jsou určeny. V nádobách určených pouze pro komunální odpad se objevují odpady, které tam nepatří např. eternity nebo suť. V tomto případě firma odvážející odpad účtuje obci vyšší ceny a obec to musí dopláct ze svého. Chataři mají možnost se domluvit s obcí na odvozu většího množství odpadu od svého rekreačního objektu, ale ti nemají zájem se domluvit.

Místní obyvatelé a chataři tvoří dvě oddělené komunity. Mezi těmito komunitami neprobíhají žádné společné akce. Každá komunita si žije svým životem.

Přibližně 25 % lidí žije v rekreační oblasti a má zde trvalé bydliště. Celkově zájem o transformaci chat na trvalé bydlení v této oblasti neustále roste. Od roku 2003 do roku 2015 eviduje obec mnoho žádostí o trvalé bydlení, přibližně 157 žádostí. Obec musela řešit i názor, aby se rekreační oblast stala součástí samotné obce Mostkovice. To obec rezolutně odmítla, jelikož by musela nechat zavést do oblasti inženýrské sítě.

Podle údajů ze stavebního úřadu bylo vydáno 21 stavebních povolení v období 2000-2007. Následně po změně stavebního zákona bylo vydáno 16 ohlášení (stavba do 150 m²) a 2 stavební povolení během období 2007 - 2015.

Možné další rozšíření rekreační oblasti není možné podle starosty a samotná obec o to vůbec nestojí. V současné době je počet objektů individuální rekreace na čísle 499.

V rekreační oblasti je zavedena pouze elektřina z inženýrských sítí. Některé chaty mají vlastní studny. Kanalizaci v této rekreační oblasti nenajdeme, chaty mají své septiky, které někteří nevyvázejí a vznikají tak problémy.

Pohled zástupce obce Plumlov na rekreační oblast byl velmi negativní. Nenašel jedinou pozitivní věc, chataři mu přidělávají starosti a neustále něco vymýšlejí. Na stole měl položenou petici od chatařů. Takže postoj obcí Plumlov a Mostkovice je negativní.

Pohled zainteresovaných obcí mi poskytl pan starosta Jaroslav Peška a pan starosta Adolf Sušeň. Doplnující informace jsem zjistil na stavebním úřadě v Prostějově.

Pohled zástupce obce Ptení

Obec vnímá rekreační oblast velmi pozitivně, alespoň podle zástupce obce. S chataři zde nejsou žádné problémy a obec nemusí s nimi nic řešit. Obec přijímá pouze občasné stížnosti na hluk, který vzniká v pionýrském středisku, které se nachází v rekreační oblasti. Dalším problémem, který slýchá starosta častěji, je stav příjezdových komunikací. Z vlastní zkušenosti můžu říct, že v lokalitě Dvorský Žleb je komunikace dobrá a v lokalitě Paseky je komunikace horší a stížnosti jsou opodstatněné. Na druhou stranu chataři by chtěli v lokalitách nejhůře asfaltový povrch, což není možné. Vztahy mezi lidmi v rekreační oblasti a místními obyvateli jsou velmi dobré. Mezi těmito komunitami nevznikají žádné konflikty. V současné době si musí lidé svůj odpad odvážet sami, jelikož zde neprobíhá odvoz odpadu. Obec plánuje rozmístit v oblasti sběrné kontejnery na odpad a otevřít v obci sběrný dvůr. Pokud se tohle obcí povede, bude rovněž vybírat od rekreantů poplatky za svoz odpadu.

Lidé mají zájem o trvalé bydliště v rekreační oblasti i přesto, že se nachází celkem daleko od města Prostějova. V současné době žije v oblasti 12 osob. Podle nového územního plánu obce je možné, aby se rekreační oblast ještě dále rozrůstala. Obec, jelikož má výborné zkušenosti s chataři, se nebrání dalšímu rozšíření.

V oblasti je zavedena pouze elektřina. Nenachází se tu kanalizace ani vodovod. Lidé mají vlastní studny.

Pohled zástupce obce mi poskytl pan starosta Jiří Porteš. Další informace mi byly poskytnuty na stavebním úřadě v Kostelci na Hané.

Porovnání obou oblastí

Pohled obcí na rekreační oblasti v jejich katastrálním území na Prostějovsku je zcela odlišný. Mostkovice vnímají přítomnost rekreační oblasti negativně, jelikož mají s chataři velké problémy a nemůžou s nimi najít společnou řeč. Chataři nemají příliš zájem se nějak s obcí domluvit a některé věci dělají obci naschvál, aspoň to tak vypadá. Naopak v Ptení vládne harmonie a nejsou zde žádné výrazné problémy s chataři. Pouze menší připomínky na hluk v pionýrském středisku a na stav příjezdových komunikací. Velký problém mají v Mostkovicích v oblasti odvozu odpadu, kde lidé vyhazují různý odpad do komunálního a obec potom musí dopláct firmě, která odpad odváží. Ptení neprovádí odvoz odpadu z rekreační oblasti vůbec, ale je to v plánu do budoucna pomocí rozmístění nádob na komunální odpad. Vztah mezi místními obyvateli a rekreanty je bezproblémový v oblasti Ptení a téměř žádný v oblasti Mostkovice, jelikož se jedná o oddělené komunity. Zájem o trvalé bydlení v obou oblastech je velký a tento zájem vnímají i samotné obce. V Mostkovicích žije trvale až 25 % rekreantů a v Ptení v současnosti žije trvale 12 osob. V Mostkovicích padl návrh na to, aby se rekreační

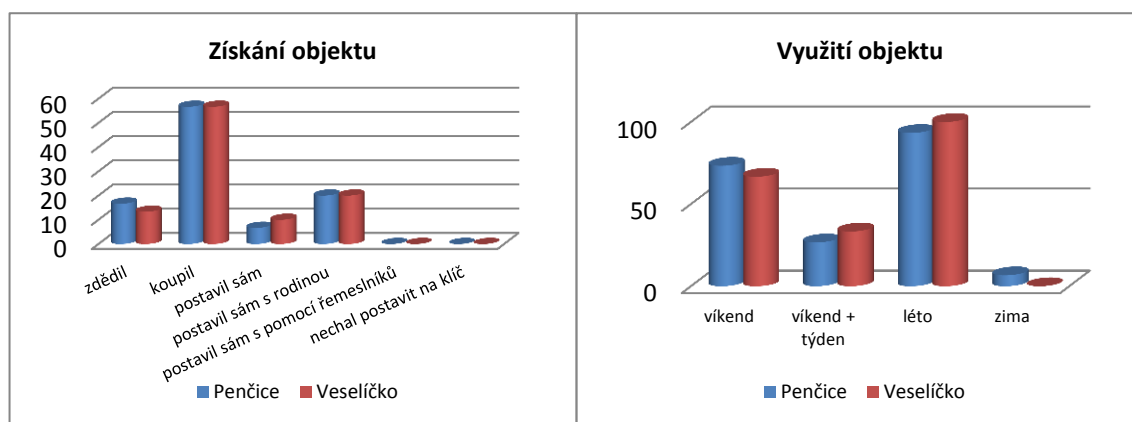
oblast stala součástí obce. Obec Mostkovice je proti dalšímu rozšíření rekreační oblasti a podle územního plánu to není ani možné. Naopak územní plán obce Ptení vytyčuje přímo plochy, pro další rozšíření oblasti, a obec je rozhodně pro, aby se oblast dále rozšířila. Z inženýrských sítí najdeme v obou oblastech elektřinu. Mimo elektřinu zde nenajdeme žádné jiné inženýrské sítě. Pitnou vodu si lidé vozí z domu nebo využívají vlastní studny. Chaty mají své vlastní septiky, které ovšem především v Mostkovicích nevyvážejí a ohrožují tak spodní vodu svých níže položených sousedů.

5.4 Transformace druhého bydlení v okrese Přerov

V nejbližším zázemí města Přerova najdeme rekreační oblast Penčice. Místní část Penčice leží přibližně 8 km severně od centra města Přerova. V roce 1960 došlo ke sloučení dvou samostatných obcí Penčice a Penčičky a tak vznikly samotné Penčice. (Přerov, 2017) V této místní části žije asi 160 obyvatel (k 1. 1. 2017)(ČSÚ, 2017). Penčice jsou vybaveny obchodem se smíšeným zbožím a restaurací. Plavecký bazén, který se nachází v katastru místní části Penčice, byl zrekonstruován a je hojně navštěvovaný, především během léta, kdy se zde vyskytují obyvatelé rekreační oblasti. V místní části funguje knihovna. Další služby typické pro mnoho obcí, jako policie, škola nebo pošta tu nenalezneme. (Přerov, 2017) Podle Statistického lexikonu obcí České republiky 1992 vyplynulo, že v té době se nacházelo v rekreační oblasti asi 85 objektů individuální rekreace. Podle dat poskytnutých magistrátem města Přerova, se v roce 2017 nachází v této rekreační oblasti 106 objektů individuální rekreace. V roce 2017 bylo provedeno v této rekreační oblasti dotazníkové šetření, které bylo následně srovnáváno s rozhovorem se zástupcem místní části a stavebního úřadu v Přerově.

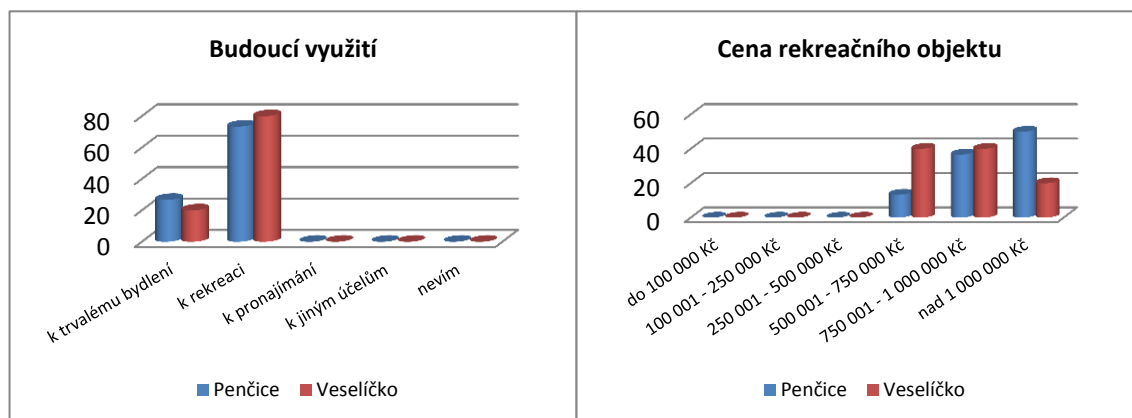
Rekreační oblast Veselíčko, nacházející se asi 7 km západně od Lipníka nad Bečvou a asi 10 km od města Přerova, je další vybranou oblastí v okrese Přerov. (RIS, 2017) Obec má přibližně 900 obyvatel (k 1. 1. 2017)(ČSÚ, 2017) a rozprostírá se na ploše 1317 ha. V obci nalezneme veřejný vodovod, kanalizaci, čistírnu odpadních vod a proběhla zde i plynofikace. Mimo tuto technickou vybavenost zde působí také sbor dobrovolných hasičů. (RIS, 2017) Občané této obce mohou využívat poštu, která sídlí přímo v obci. Dále mohou navštěvovat knihovnu nebo kadeřnictví. V obci se nachází také mateřská škola, dříve zde byla i základní škola, ale ta byla zrušena v roce 1985. Do obce pravidelně dojíždí praktický lékař pro dospělé z Lipníka nad Bečvou. Jedná se o jeden den v týdnu. Občané i návštěvníci obce mohou navštívit obchody se smíšeným zbožím nebo pohostinství. (Veselíčko, 2017) Podle Statistického lexikonu z roku 1992, který vychází ze sčítání v roce 1991, se nachází v katastru obce 78 rekreačních objektů. V roce 2017 narostl počet rekreačních objektů na 90. Výzkum v této oblasti v roce

2017 byl prováděn pomocí dotazníkového šetření, které bylo následně doplněno rozhovorem se zástupcem obce Veselíčko a návštěvou stavebního úřadu v Lipníku nad Bečvou.

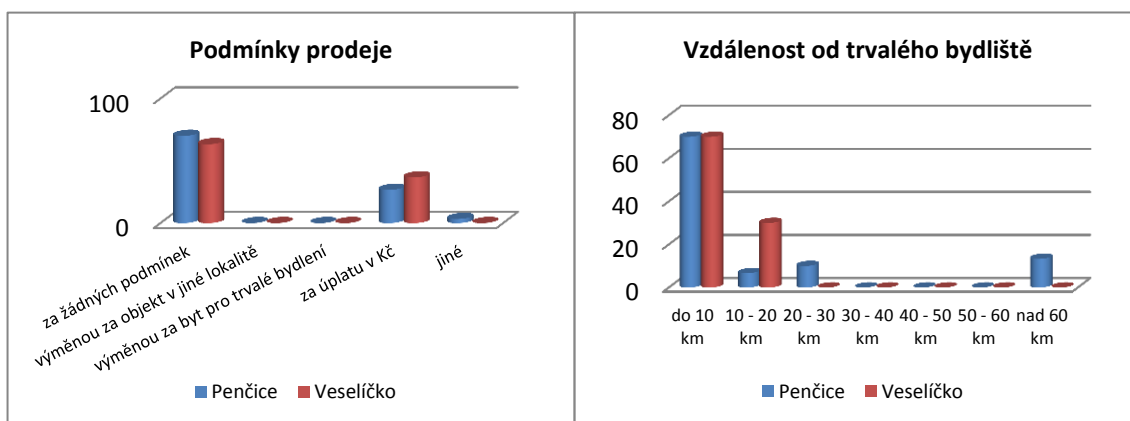
Obr. 20: Získání objektu a využití objektu (zdroj: vlastní šetření)

Nejvíce majitelů rekreačních objektů na Přerovsku svůj objekt koupilo. Na dalším místě nalezneme, že jej majitelé postavili sami s pomocí rodiny. I když objekt původně koupili, tak většina objektů prošla rekonstrukcí, takže byly předělány k obrazu majitele. Období, kdy jsou objekty nejvíce využívány, je léto a to v obou oblastech. V Penčicích lidé více využívají objekty jen přes víkend. Naopak ve Veselíčku majitelé využívají své objekty více o víkendech a přes týden. Tento ukazatel potvrzuje, že v oblasti Veselíčko žije více lidí trvale než je tomu v Penčicích.

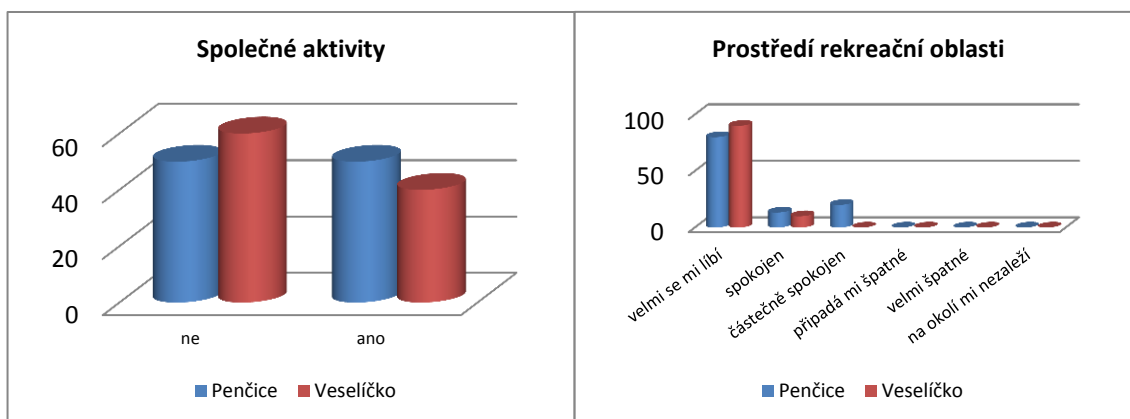
Obr. 21: Budoucí využití a cena rekreačního objektu (zdroj: vlastní šetření)

V budoucnu respondenti chtějí využívat svoje objekty především k rekreaci. Ovšem přes 20 % v oblasti Penčice by chtělo v budoucnu ve svém rekreačním objektu trvale bydlet. Ve Veselíčku chce využívat objekt k trvalému bydlení kolem 15 % respondentů. Na Přerovsku si na rozdíl od Prostějovska majitelé cení svoje rekreační objekty velmi vysoko. V Penčicích si nejvíce majitelů cení svůj objekt na 750 000 a více. Ve Veselíčku si majitelé cení objekty v rozmezí 500 001 – 1 milion Kč. Pod 500 000 si svůj objekt necení nikdo z respondentů.

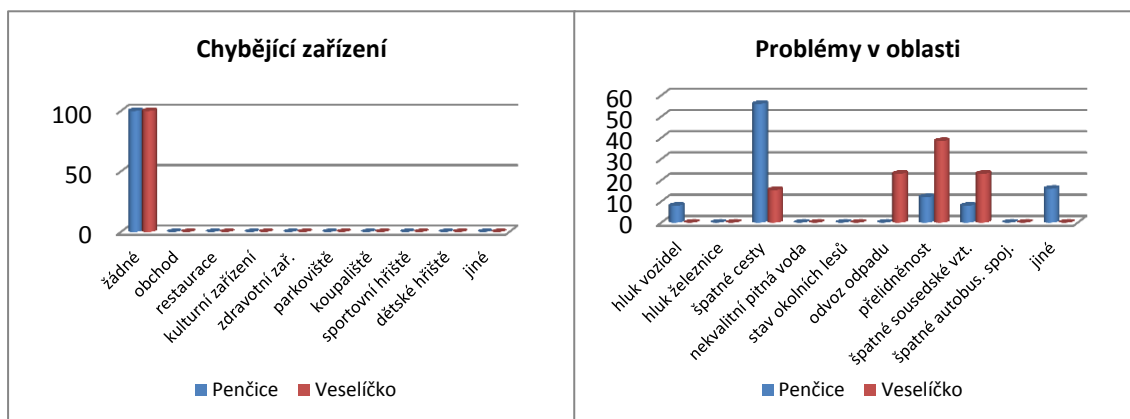
Obr. 22: Podmínky prodeje a vzdálenost od trvalého bydliště (zdroj: vlastní šetření)

Na Přerovsku je vyšší procento majitelů, kteří jsou ochotni svůj objekt prodat za úplatu v Kč, než je tomu na Olomoucku a Prostějovsku. I přes tuto skutečnost, nejvíce lidí by neprodalo svůj rekreační objekt za žádných podmínek. Dojezdovou vzdálenost z místa trvalého bydliště má přibližně 70 % respondentů v obou oblastech do 10 km. Zbylé procenta v oblasti Veselíčka spadají do kategorie 10 – 20 km. V Penčicích je to více rozmělněno do dalších kategorií. Přibližně 10 % respondentů má vzdálenost od trvalého bydliště nad 60 km.

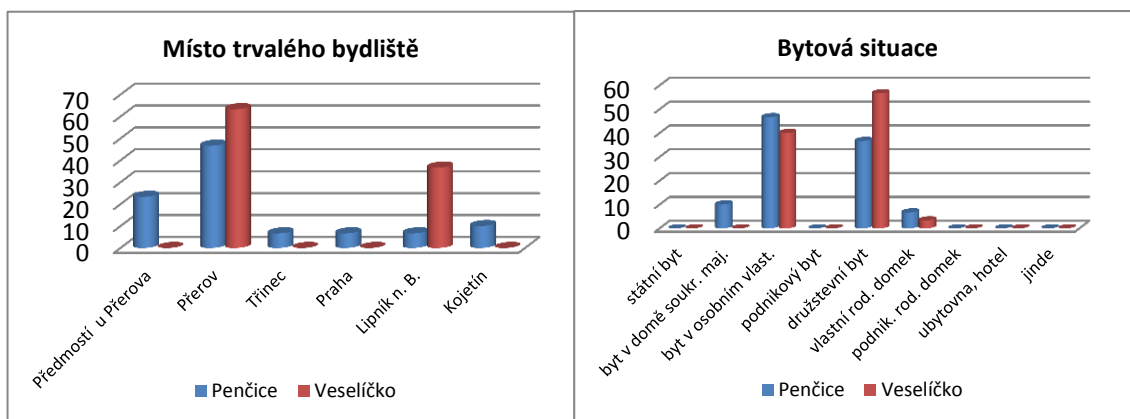
Obr. 23: Společné aktivity a prostředí rekreační oblasti (zdroj: vlastní šetření)

V Penčicích přesně polovina lidí pořádá se svými sousedy nějaké akce. V této oblasti spolu lidé dokáží navzájem vyjít. Ve Veselíčku přibližně 55 % lidí nepořádá žádné akce se sousedy a zbylých 45 % pořádá akce se sousedy. Většinou se jedná o grilování nebo posezení. Jako na Olomoucku a Prostějovsku vnímají majitelé rekreačních objektů okolí rekreačních oblastí na Přerovsku velmi pozitivně. V Penčicích se objevil názor, že někteří jsou částečně spokojeni. Tito lidé by si dokázali představit i lepší prostředí a shledávají v Penčicích věci v okolí, které jim vadí.

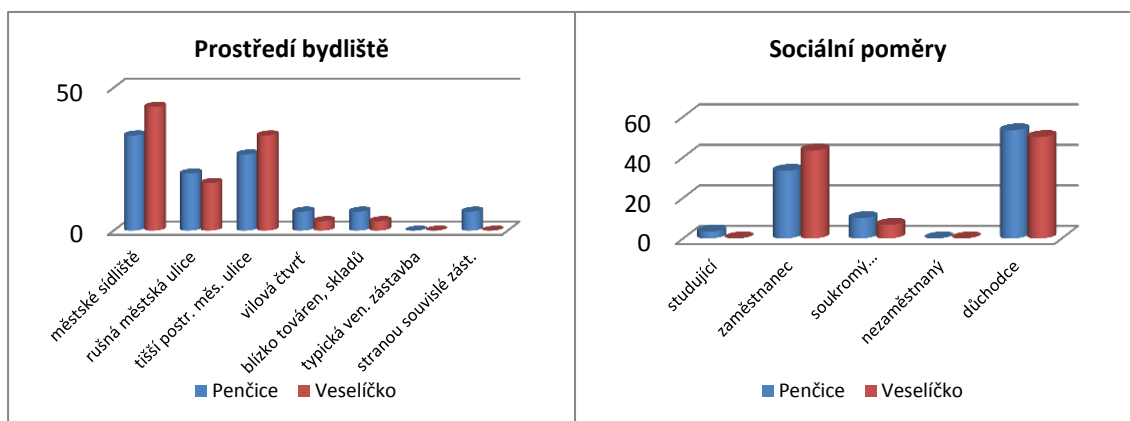
Obr. 24: Chybějící zařízení a problémy v oblasti (zdroj: vlastní šetření)

Jak ve Veselíčku, tak v Penčicích panuje shoda v názorech na chybějící zařízení v rekreačních oblastech. V obou oblastech respondenti nenašli ani jedno zařízení, které by jim chybělo. Lidé říkali, že nákup nakoupí po cestě na chatu a ostatní věci jsou v dostupné vzdálenosti. V Penčicích jako největší problém vnímají špatné příjezdové cesty a některým lidem vadí přelidněnost v dané oblasti, kdy chaty stojí těsně u sebe. Ve Veselíčku nejvíce obyvatele trápí přelidněnost v některých částech a špatné sousedské vztahy mezi sebou. Tyto problémy jsou výsledkem subjektivního názoru jednoho člověka, který nelze potvrdit ani vyvrátit. Jinak velký problém ve Veselíčku nemají.

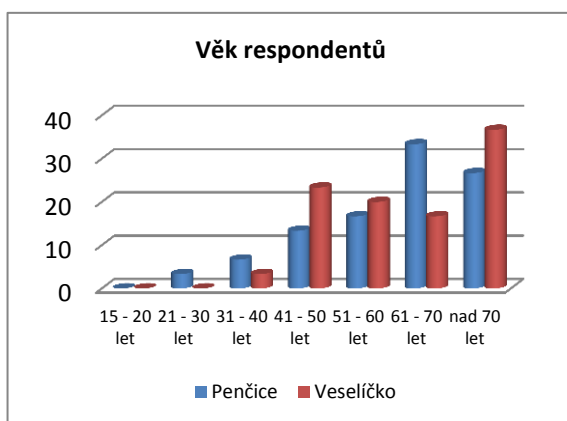
Obr. 25: Místo trvalého bydliště a bytová situace (zdroj: vlastní šetření)

V rekreační oblasti Penčice má trvalé bydliště nejvíce lidí v Přerově a v Předmostí u Přerova. Takže zde mají rekreační objekty lidé, kteří jsou většinou přímo z Přerova a nejbližšího okolí. Ovšem nalezneme tu majitele, kteří jsou z Prahy nebo Třince. Ve Veselíčku měli respondenti trvalá bydliště v Přerově a v Lipníku nad Bečvou. Podle slov starosty obce ještě dost majitelů rekreačních objektů žije v Olomouci. Majitelé žijí ve většině případů v bytech v místech svých trvalých bydlišť. V Penčicích více lidí žije v bytech v osobním vlastnictví a ve Veselíčku více lidí žije v družstevních bytech.

Obr. 26: Prostředí bydliště a sociální poměry (zdroj: vlastní šetření)

Na Přerovsku podobně jako na Olomoucku a Prostějovsku charakterizují prostředí trvalého bydliště jako typické městské sídliště, rušná městská ulice a tišší městská ulice. V Penčicích nejvíce lidé charakterizují jako typické městské sídliště a tišší městská ulice. Ve Veselíčku je to obdobné jako v Penčicích. Mezi respondenty jsou nejvíce zastoupeni zaměstnanci a lidé důchodového věku. Celkově v obou oblastech převažují lidé v důchodovém věku. Pár lidí v Penčicích spadá do kategorie soukromý podnikatel, přibližně 10 %.

Obr. 27: Věk respondentů (zdroj: vlastní šetření)

Věková struktura respondentů v Penčicích potvrzuje, že většina z respondentů patřila do důchodového věku. Nejvíce respondentů spadá do kategorie 61 let a více. Ve Veselíčku je nejvíce respondentů ve věku nad 70 let. Významné zastoupení zde má věková kategorie od 41 – 50 let. To potvrzuje, že ve Veselíčku je více pracujících lidí než v Penčicích.

Pohled zástupce místní části Penčice

Místní část vnímá přítomnost rekreační oblasti na jejich katastrálním území jako pozitivní věc a jsou rádi, že tato oblast se tam nachází. Problémem je, že místní část dostává peníze od města Přerov jen na obyvatele, kteří mají v Penčicích nahlášené trvalé bydlení, takže bohužel není vždy dostatek peněz na zajištění všech žádostí rekreačních lidí. Ovšem ve většině

případů posílá místní výbor stížnosti od obyvatel rekreační oblasti na magistrát města Přerov ve formě požadavků. Velké problémy se zde nevyskytují. Většinou se jedná o menší věci, jako neudržované příkopy kolem cesty, případný ořez stromů v rekreační oblasti. Pro rok 2018 podal místní výbor požadavek na magistrát města Přerov, aby byla udržována účelová komunikace číslo 717, která prochází rekreační oblastí.

Vztah mezi obyvateli rekreační oblasti a místními starousedlíky považuje místní část za dobrý a nevznikají mezi nimi žádné spory. Rekreatanti v letních měsících hojně navštěvují místní koupaliště. Také různých akcí se tyto dvě komunity účastní bez problémů.

Odvoz odpadu z rekreační oblasti probíhá jednou týdně z místa určeného ke shromažďování komunálního odpadu. Místní část pouze v nedávné době podávala požadavek na magistrát města Přerov kvůli odvozu bioodpadu, který shromažďují rekreatanti.

Jelikož většina majitelů rekreačních objektů v této oblasti bydlí v Přerově nebo v jeho bezprostřední blízkosti, tak zde není velký zájem o trvalé bydlení, pouze pár lidí zde žije trvale.

Další rozšíření rekreační oblasti není již moc možné, jelikož v okolí oblastí se nachází orná půda, kterou obdělává Jednotné zemědělské družstvo Kokory. Samotná místní část už není pro další rozšíření. Od roku 2000 do roku 2017 každý rok zde bylo vydáno průměrně 5 stavebních povolení.

V této rekreační oblasti je zavedena pouze elektřina a v některých částech vodovod. Zbylé inženýrské sítě zde nenajdeme. Kanalizace byla v plánu, ale realizace se zasekla. V rekreační oblasti chybí osvětlení, na což si rekreatanti stěžují. V plánu je rozšíření rozhlasu, aby lidé v rekreačních oblastech byli informováni o dění v místní části.

Pohled místní části na rekreační oblast mi poskytla paní předsedkyně místního výboru Ludmila Štefanová. Některé další informace byly zjištěny na stavebním odboru města Přerov.

Pohled zástupce obce Veselíčko

Pohled obce na rekreační oblast je pozitivní. Nevyskytují se zde velké problémy s lidmi z rekreační oblasti. Rekreatanti si občas stěžují na odvoz odpadu, ale v této oblasti má obec jasně nastavená pravidla, která platí pro rekreační oblast. V rekreační oblasti spousta lidí žije trvale, ale nemají zde nahlášené trvalé bydliště. Trvalé bydliště zde má nahlášeno jen 7 lidí. V bezprostřední blízkosti rekreační oblasti se nachází kamenolom, který je v současnosti uzavřen, ale jsou snahy jej opět otevřít a spustit v něm těžbu. V této věci se obyvatelé rekreační oblasti postavili proti záměru opětovného otevření kamenolomu a došlo ke spojení místních starousedlíků a rekreatantů z rekreační oblasti. Rekreační oblast nese i příznačný název Za lomem, takže je celkem logické, proč všichni lidé z této rekreační oblasti bojují proti znovuotevření lomu, jelikož by tím zmizel klid a krásná příroda, která se zde nachází.

Rekreanti a místní obyvatelé obce Veselíčko mezi sebou nemají žádné významnější spory. Samozřejmě se občas nějaký problém vyskytne, ale to se týká většinou jednotlivců. I přes tyto dobré vzájemné vztahy tvoří rekreanti a místní obyvatelé dvě oddělené komunity, které si žijí každá svým životem. Na akcích, které pořádá obec Veselíčko, se tyto dvě oddělené komunity setkávají, ani zde nevznikají žádné problémy. Slovy jedné zaměstnankyně obecního úřadu a místní rodačky „My je bereme jako takovou náplavu, ale problémy nejsou žádné“.

V rekreační oblasti jsou rozmístěné kontejnery na bioodpad, které jsou dvakrát týdně vyváženy v období od března do konce října. Obyvatelé rekreační oblasti mají možnost si zakoupit na obecním úřadě popelnici a potom platí poplatek za svoz komunálního odpadu ve výši 150 Kč. Pokud si nepořídí popelnici, tak jsou povinni odpad, který vyprodukují odvést sami.

Obec zaznamenává postupný nárůst zájmu o trvalé bydlení v této oblasti. Za rok 2017 evidují 6 žádostí jako kladně vyřízených a další 4 jsou zatím v jednání. Obec také eviduje velký zájem o pozemky. V oblasti nastává problém, že zde je památková zóna zámku, který se v obci nachází. V období od roku 2000 do roku 2017 bylo vydáno 6 stavebních povolení, po roce 2007 stavebních ohlášení.

Další rozšíření rekreační oblasti se v budoucnu stane pravděpodobně realitou, jelikož obec eviduje velký zájem o pozemky v jejich katastrálním území a samotná obec není rozhodně proti rozšíření rekreační oblasti. Toto rozšíření je zohledněno v územním plánu obce, kde jsou další pozemky pro chaty připraveny.

Z inženýrských sítí nalezneme v této oblasti elektřinu a také veřejné osvětlení. Veřejný vodovod zaveden nebyl a rekreační objekty mají své vlastní studny. Stejně jako veřejný vodovod tu není kanalizace. Rekreační objekty mají své septiky. V moderním světě se nezbytnou součástí běžného života stal internet a i v této rekreační oblasti se můžou rekreanti připojit na internet, který tu je zaveden.

Pohled obce na rekreační oblast mi poskytl starosta obce Tomáš Šulák. Další informace byly zjištěny na stavebním úřadě v Lipníku nad Bečvou.

Porovnání obou oblastí

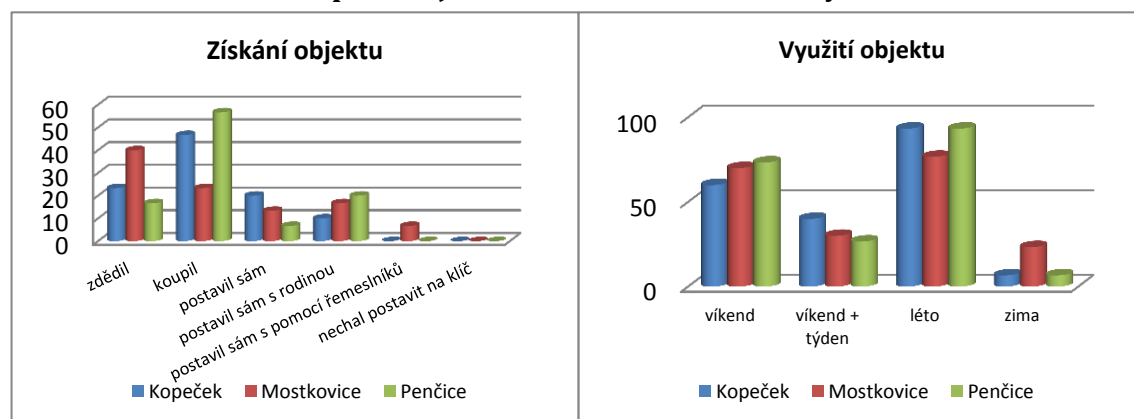
Pohled obce i místní části na rekreační oblasti je pozitivní a jsou rádi, že se tyto oblasti nacházejí na jejich katastru. Vyskytují se zde občasné problémy, ale většinou se jedná o menší věci. V Penčicích veškeré žádosti od rekreatů přeposílají na magistrát města Přerov, pod který tato místní část patří. Soužití rekreatů a místních obyvatel je velmi dobré. V Penčicích navštěvují rekreanti místní zrekonstruovaný bazén. Ve Veselíčku došlo k částečnému spojení těchto dvou komunit v otázce znovuotevření kamenolomu v bezprostřední blízkosti rekreační oblasti. Obě komunity jsou proti znovuotevření kamenolomu. Co se týká odvozu odpadu, tak

v Penčicích dochází k pravidelnému odvozu ze sběrových míst. Naopak ve Veselíčku mají rekreační možnost si pořídit popelnici a potom platí poplatek za odvoz odpadu ve výši 150 Kč. Pokud si popelnici nepořídí, tak jsou povinni odvézt odpad sami. Zájem trvale bydlet je především v rekreační oblasti Veselíčko, kde již lidé trvale žijí, ale trvalé bydliště zde nemají. V oblasti Penčic zájem není tak velký. V otázce dalšího rozšíření zastávají oblasti rozdílný postoj. Penčice jsou proti dalšímu rozšíření a podle slov zástupkyně tohle rozšíření není ani možné. Naopak ve Veselíčku evidují zájem o pozemky v rekreační oblasti a samotná obec by se rozšíření nebránila, ale nastává zde problém, že část území náleží do chráněného území místního zámku, takže možné další rozšíření bude omezeno tímto chráněným územím. Další rozšíření rekreační oblasti je zahrnuto v územním plánu obce Veselíčko. Z inženýrských sítí se nachází v obou oblastech pouze elektřina. V Penčicích nalezneme v některých částech vodovod a v budoucnu se plánuje rozšíření rozhlasu. Ve Veselíčku lidé mají většinou své vlastní studny a septiky, které musí vyvážet. Nalezneme tu také osvětlení a internet.

5.5 Porovnání druhého bydlení v okresech Olomouc, Prostějov a Přerov

V této kapitole je porovnáno druhé bydlení v okresech Olomouc, Prostějov a Přerov mezi sebou navzájem. V první části jsou porovnány oblasti v bezprostřední blízkosti měst a ve druhé části jsou porovnány oblasti vzdálenější od měst. Následuje porovnání všech oblastí mezi sebou a v poslední části nalezneme názory všech zástupců obcí, místní části a městské části zkoumaných území.

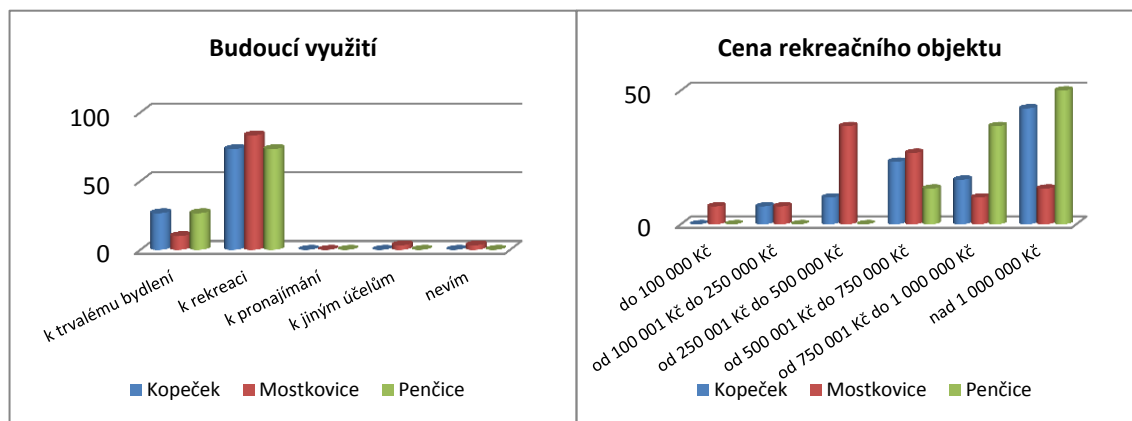
5.5.1 Vlastní šetření v přilehlejších oblastech v zázemí velkých měst

Obr. 28: Získání objektu a využití objektu (zdroj: vlastní šetření)

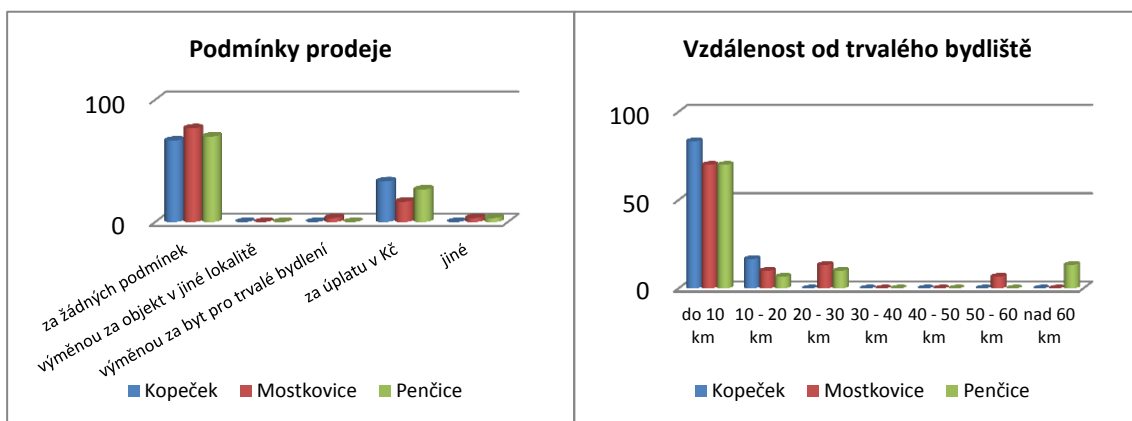
Majitelé získali nejčastěji svoje objekty koupí v oblastech Svatý Kopeček a Penčice. V Mostkovicích je situace odlišná a zde nejvíc majitelů svůj objekt zdědilo. Zbývající majitelé objekt postavili sami nebo z pomoci rodiny. Proto téměř všichni majitelé mají ke svým objektům velmi

silné citové pouto, jelikož i když tento objekt koupili, tak na něm sami provedli nějaké stavební úpravy. Ve všech třech oblastech jsou objekty nejvíce využívány přes léto a více lidí tráví v těchto objektech pouze víkend a ne celý týden, i když, jak připouští, každý týden je tomu jinak. V Mostkovicích 20 % lidí tráví svůj volný čas i v zimě, takže to znamená, že zde žijí trvale.

Obr. 29: Budoucí využití a cena rekreačního objektu (zdroj: vlastní šetření)

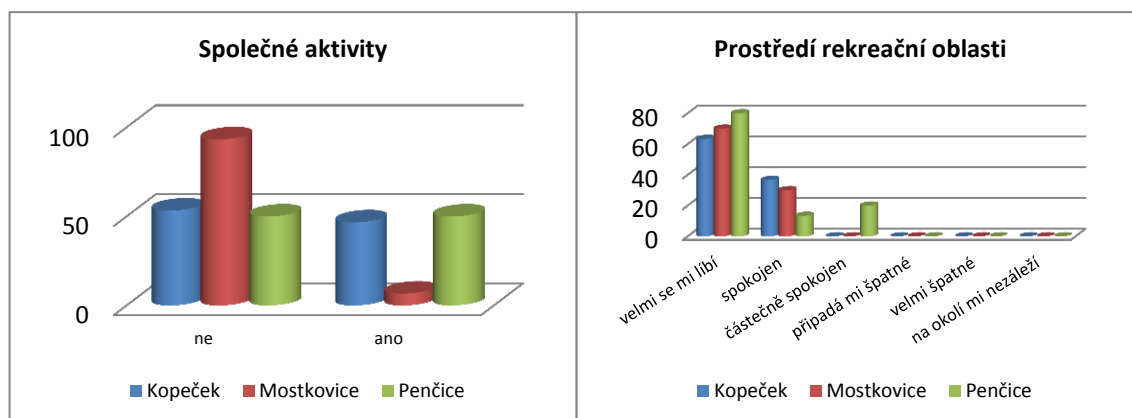
V otázce budoucího využití se majitelé ve všech třech oblastech shodli na tom, že především k rekreaci, i když i myšlenka na trvalé bydlení je napadla. K trvalému bydlení hodlá svůj rekreační objekt využívat 20 % majitelů v oblastech Svatý Kopeček a Penčice, 10 % v oblasti Mostkovic. V otázce na kolik si cení svůj rekreační objekt, si nejvíce své objekty cení v Penčicích, na druhém místě se nachází oblast Svatý Kopeček a celkem pozadu za zmíněnými oblastmi se nachází Mostkovice, kde si lidé své objekty cení nízko. Možná to bude tím, že v Mostkovicích nemají chaty kolem sebe, tak velké pozemky.

Obr. 30: Podmínky prodeje a vzdálenost od trvalého bydliště (zdroj: vlastní šetření)

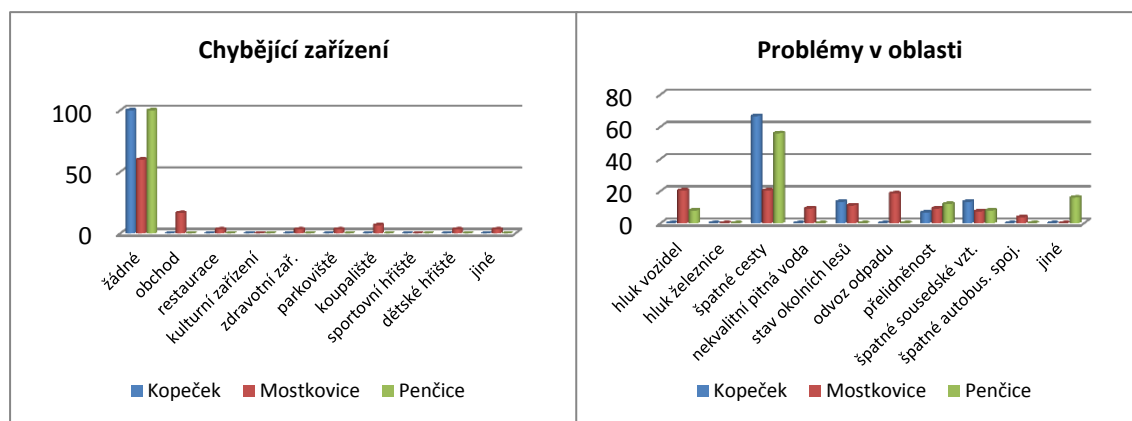
V Průměru 70 % respondentů odmítá svůj objekt prodat za jakýchkoliv podmínek. Nejvíce takových názorů zaznělo v oblasti Mostkovic. Další zmíněnou možností byla, že by byly ochotni prodat svůj objekt za úplatu v Kč. K této možnosti se klonili spíše mladší lidé nebo lidé, kteří neměli komu předat svůj objekt. Graf vzdálenosti jasně demonstruje, že se jedná o oblasti v bezprostřední blízkosti zkoumaných měst, jelikož většina majitelů rekreačních objektů má

dojezdovou vzdálenost do místa trvalého bydliště do 10 km. V oblastech Mostkovic a Penčic se nachází majitelé, kteří dojíždějí ze vzdáleností nad 50 km.

Obr. 31: Společné aktivity a prostředí rekreační oblasti (zdroj: vlastní šetření)

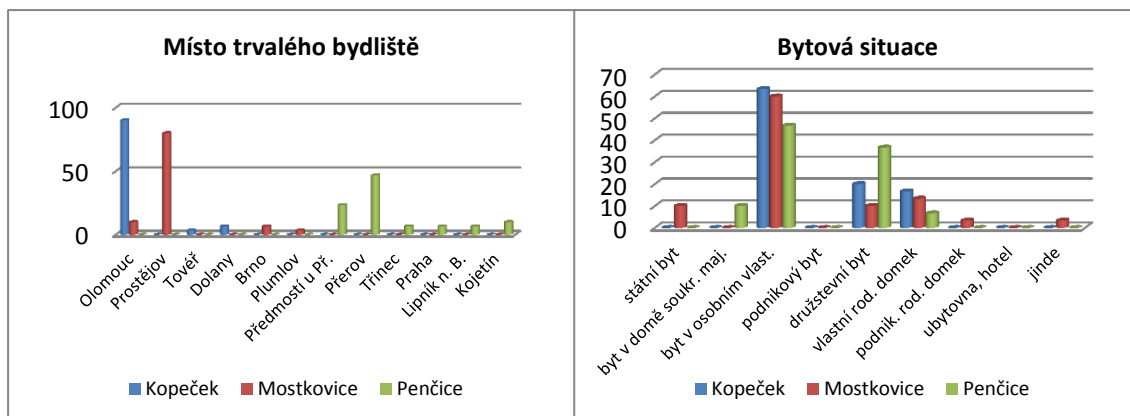
Výrazný rozdíl mezi zkoumanými oblastmi je v otázce společných aktivit mezi sousedy v oblastech. V oblastech Svatý Kopeček a Penčice polovina lidí pořádá akce se sousedy a polovina nepořádá akce. Ovšem v Mostkovicích 94 % respondentů nepořádá žádné akce se sousedy. V této oblasti si každý hledí svého a kamarádské vztahy tu moc nenajdeme. Prostředí kolem rekreačních oblastí je všech třech oblastech hodnoceno rekreanty jako velmi hezké nebo spokojen. Pouze v oblasti Penčic se našlo 20 % lidí, kteří jsou jen částečně spokojeni s prostředím kolem svého rekreačního objektu.

Obr. 32: Chybějící zařízení a problémy v oblasti (zdroj: vlastní šetření)

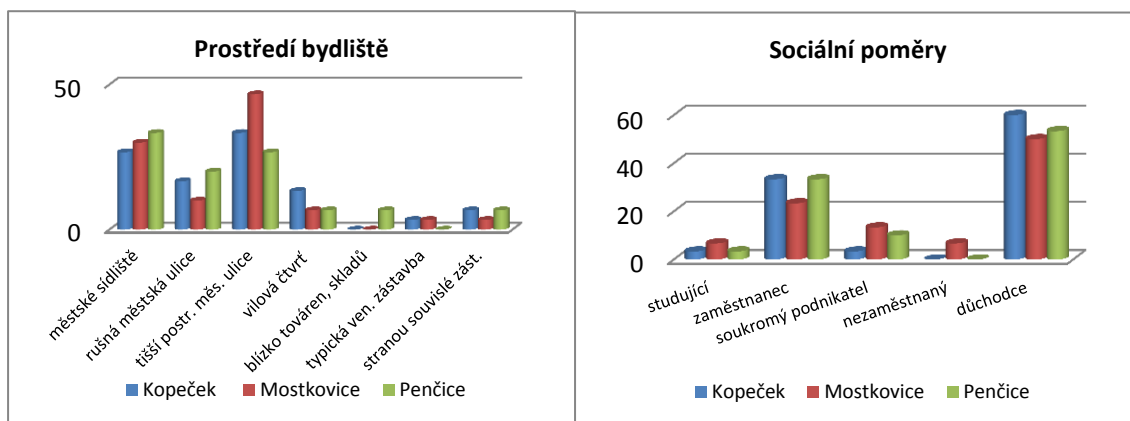
V oblastech Svatý Kopeček a Penčice lidem nechybí žádné zařízení v rekreační oblasti. Naprosto odlišná situace je v oblasti Mostkovic, kde lidem nejvíce chybí obchod, který se nachází v obci. Obchod je vzdálen od rekreační oblasti zhruba stejně jako v oblasti Svatý Kopeček. Myslím, že lidé, jelikož mají spory s obcí, tam nechodí úmyslně kvůli těmto sporům. Další věcí, která chybí v Mostkovicích, je koupaliště, i když rekreační oblast se nachází v okolí přehrady. V Mostkovicích se problémů nachází více - hluk vozidel, příjezdové komunikace, odvoz odpadu, sousedské vztahy. Za některé věci si mohou obyvatelé rekreační oblasti sami.

Ve zbylých dvou oblastech jsou největšími problémy příjezdové komunikace, které vadí průměrně 60 % respondentů. Další věci jsou zmíněny jen velmi málo.

Obr. 33: Místo trvalého bydliště a bytová situace (zdroj: vlastní šetření)

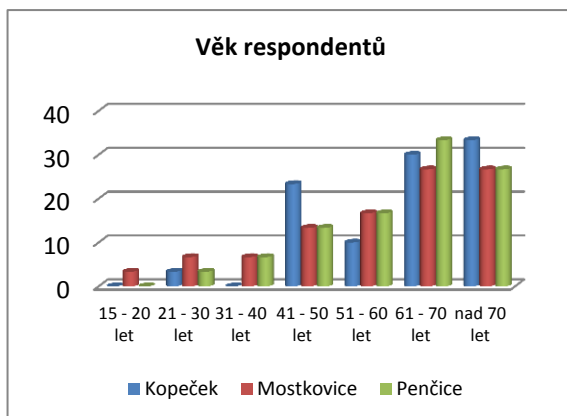
Místo trvalého bydliště závisí na poloze každé oblasti. Oblast Svatý Kopeček leží v bezprostředním zázemí Olomouce a nejvíce obyvatel má trvalé bydliště v Olomouci. Mostkovice ležící v zázemí Prostějova, mají nejvíce obyvatel bydlících v Prostějově, ale najdou se tu i výjimky a vzdálenější místa, např. Brno. Penčice, nacházející se u Přerova, mají nejvíce obyvatel s trvalým bydlištěm v Přerově a na druhém místě se nachází Předmostí u Přerova. V Penčicích najdeme obyvatele s trvalým bydlištěm v Praze nebo Třinci. Průměrně 85 % respondentů žije v bytech, ať se jedná o byty v osobním vlastnictví nebo družstevní byty nebo v případě Mostkovic o státní byt. Zbytek respondentů žije ve vlastních rodinných domech.

Obr. 34: Prostředí bydliště a sociální poměry (zdroj: vlastní šetření)

Jelikož naprostá většina majitelů rekreačních objektů ve zkoumaných oblastech žijí ve velkých městech, tak přirovnávají prostředí trvalého bydliště k tišší městské ulici. Takovou možnost nejvíce volili respondenti v oblastech Mostkovice a Svatý Kopeček. V těsném závěsu najdeme městské sídliště, které zvolilo nejvíce respondentů v Penčicích. Třetí nejčastěji zvolenou možností byla rušná městská ulice. Mezi respondenty se nacházelo průměrně 55 % lidí důchodového věku. Kolem 30 % to byli zaměstnanci. Pouze v Mostkovicích byl nějaký

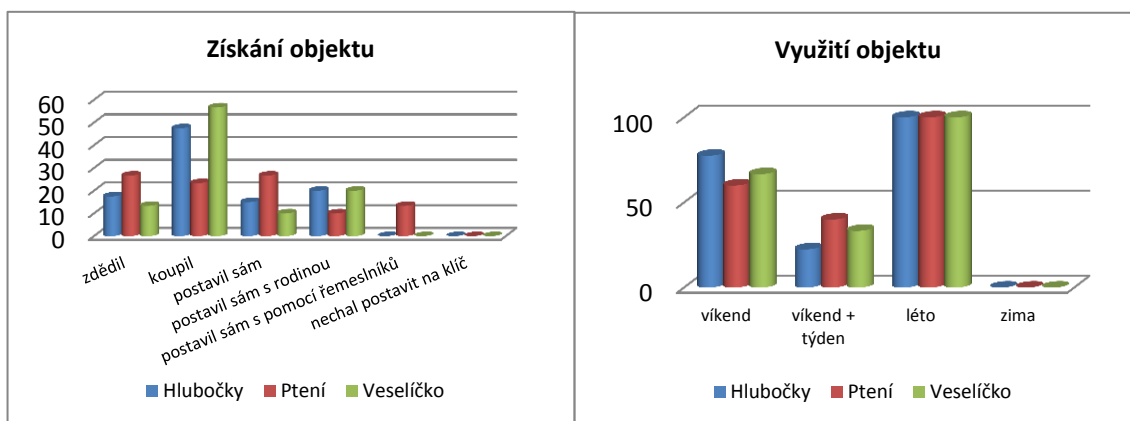
respondent mezi nezaměstnanými. V Mostkovicích a Penčicích byli zastoupeni soukromí podnikatelé.

Obr. 35: Věk respondentů (zdroj: vlastní šetření)

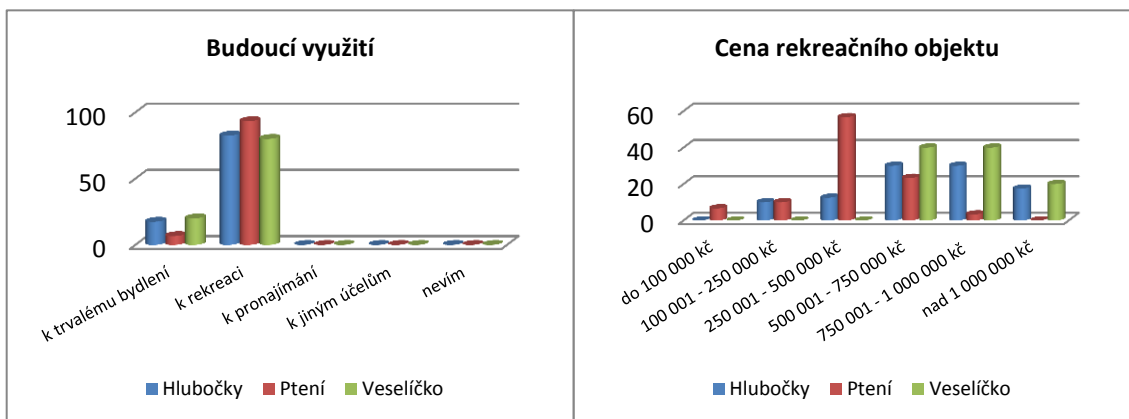
Nejvíce zastoupená věková kategorie ve všech třech zkoumaných oblastech jsou lidé před důchodovým věkem nebo lidé důchodového věku, tzn. ve věku nad 60 let. V oblasti Svátý Kopeček má výraznější zastoupení kategorie 41 – 50 let. Kromě zmíněného výraznějšího zastoupení v oblasti Svátý Kopeček se výsledky ve všech třech oblastech velmi podobají a jen potvrzují, že mezi respondenty převažovali lidé důchodového věku.

5.5.2 Vlastní šetření ve vzdálenějších oblastech v zázemí velkých měst

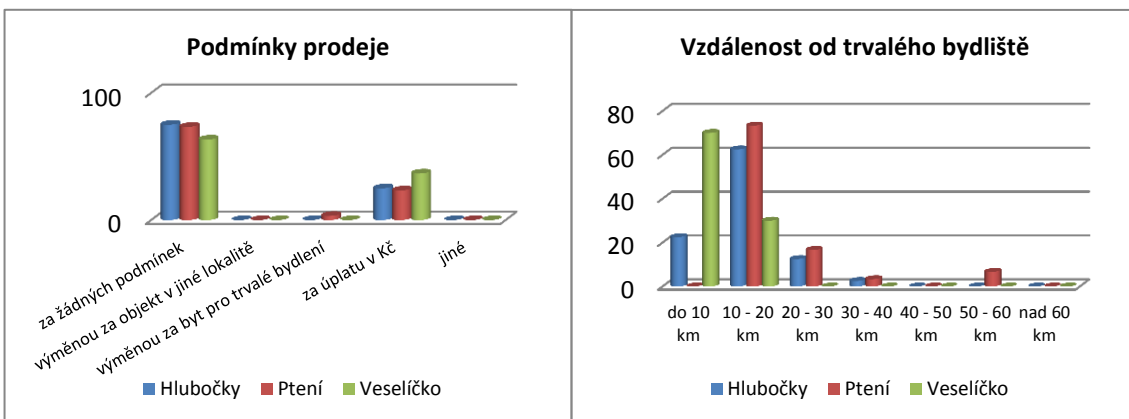
Obr. 36: Získání objektu a využití objektu (zdroj: vlastní šetření)

Ve dvou oblastech Hlubočky a Veselíčko nejvíce majitelů své objekty získalo koupí. V Ptení jsou vyrovnané tři kategorie: zdědil, koupil a postavil sám. Vzhledem ke skutečnostem, že lidé buď objekt zdědí, nebo do něj vloží vlastní síly, tak získávají k tomuto objektu citový vztah. V Ptení se objevila možnost, že objekt postavil sám s pomocí řemeslníků, což se jinde neobjevilo. Rekreační objekty jsou využívány pouze přes léto a nejvíce o víkendech. Průměrně 30 % respondentů tráví mimo víkendy čas na chatě i přes týden, ale podle jejich slov není to pravidelně.

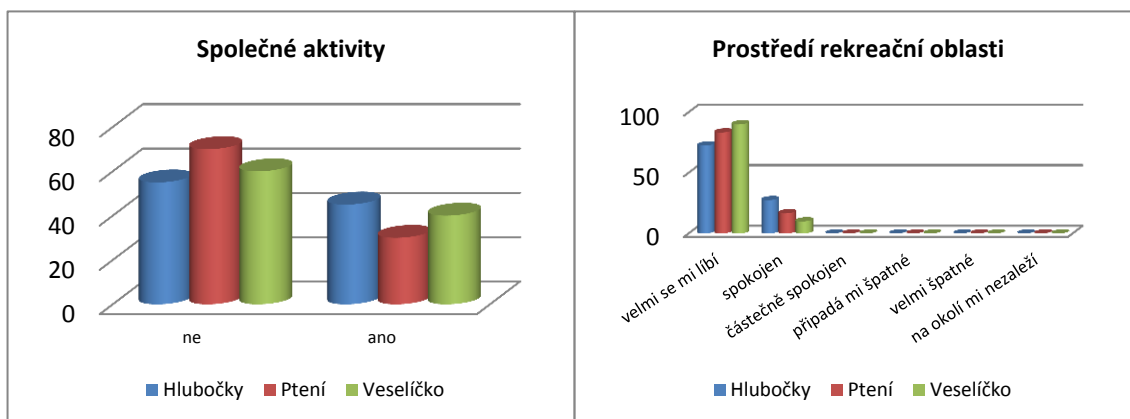
Obr. 37: Budoucí využití a cena rekreačního objektu (zdroj: vlastní šetření)

V budoucnu budou objekty v těchto třech rekreačních oblastech využívány převážně k rekreaci. Průměrně 80 % respondentů uvedlo tuto možnost. Několik respondentů chce využívat svůj rekreační objekt k trvalému bydlení v budoucnu. Tuto myšlenku mají majitelé v oblastech Hlubočky a Veselíčko. Pronajímat nebo k jiným účelům nehodlá objekt využívat nikdo. V otázce ceny rekreačního objektu podle majitele je jasně vidět, že lidé v Ptení si cení své objekty na méně peněz, než je tomu v obou dalších oblastech. Na nejvíc peněz si cení objekty v oblasti Veselíčko. Hlubočky se nachází na druhém místě, ale v hodnocení hodnoty svých objektů majiteli má blíž k Veselíčku.

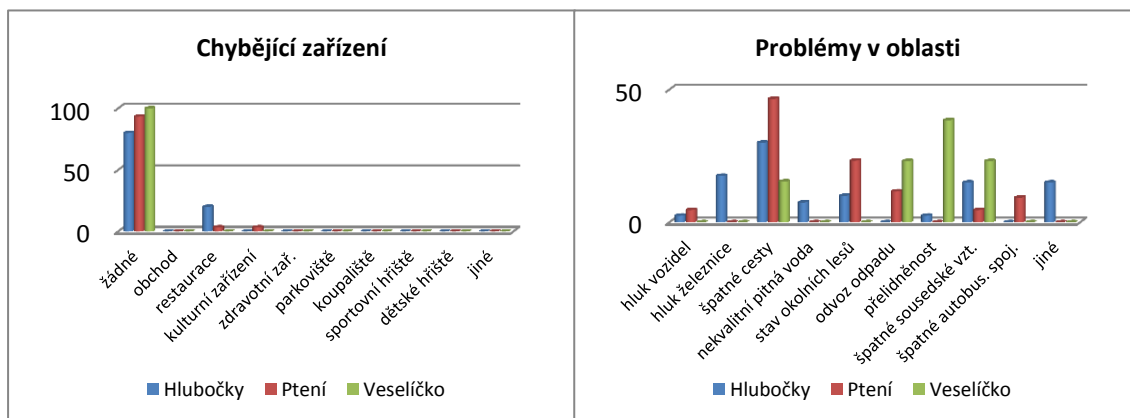
Obr. 38: Podmínky prodeje a vzdálenost od trvalého bydliště (zdroj: vlastní šetření)

Jako v oblastech v bezprostředním zázemí, tak i v těchto vzdálenějších nejsou majitelé většinou ochotni svůj objekt prodat za žádných podmínek. Průměrně se jedná o 70 % respondentů. Poměrně vysoké číslo se objevilo u oblasti Veselíčko, kde je přibližně 36 % majitelů svůj objekt ochotno prodat. Ve zbylých dvou oblastech je počet majitelů, ochotných prodat svůj objekt, kolem 20 %. Vzdálenost od trvalého bydliště koresponduje s větší vzdáleností od města. Ve Veselíčku je nejvíce zastoupena dojezdová vzdálenost do 10 km, naproti tomu ve zbylých dvou oblastech je nejvíce zastoupena dojezdová vzdálenost 10 – 20 km. V Ptení se objevila dojezdová vzdálenost 50 – 60 km.

Obr. 39: Společné aktivity a prostředí rekreační oblasti (zdroj: vlastní šetření)

Ve všech třech oblastech převládá možnost, že se lidé neúčastní společných aktivit. V oblasti Hluboček nepořádá společné aktivity 55 %, v Ptení je tohle číslo ještě vyšší a to 70 % respondentů. V oblasti Veselíčka také převažuje možnost, že nepořádají společné aktivity. Tahle otázka je založena na lidských vztazích a někdy stačí jedno špatné slovo a sousedé přestanou spolu komunikovat. Rekreatanti hodnotí prostředí své rekreační oblasti pozitivně. Lidé hodnotí oblast jako „velmi se mi líbí“ nebo „spokojen“. Nejpozitivněji hodnotí rekreatanti oblast Veselíčka, kde se velmi líbí 90 %. Zbylé dvě oblasti dosáhli hodnot Ptení 83 % a Hlubočky 72,5 %. Všechny tyto oblasti se nachází v krásné přírodě.

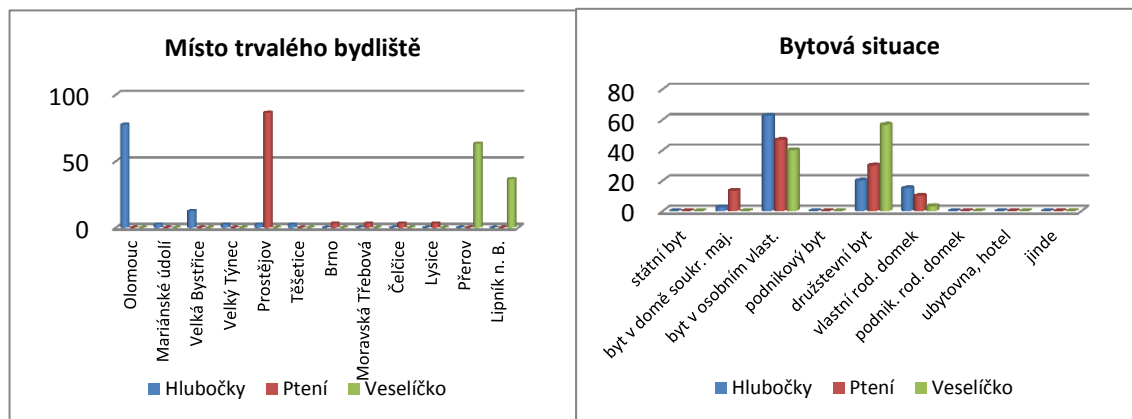

Obr. 40: Chybějící zařízení a problémy v oblasti (zdroj: vlastní šetření)

V oblasti Veselíčka jsou lidé naprosto spokojeni a nic jim zde nechybí. V Ptení je maximálně spokojeno 94 % lidí a pouze jedincům zde chybí restaurace nebo kulturní zařízení. V oblasti Hluboček nic neschází 80 % respondentů. Zbylým jedincům zde schází pohostinství, které jsem zařadil mezi restaurační zařízení. Pouze mi připadá zajímavé, že v oblasti Ptení chybí kulturní zařízení - myslím, že takových zařízení si lidé užijí dost v místě trvalého bydliště a na chatě si můžou odpočinout. Velmi různorodé výsledky vznikly v otázce problémů v oblasti. Rekreatantům v Hlubočkách nejvíce vadí špatné příjezdové cesty následované hlukem železnice. Hluk železnice vadí lidem především v lokalitě Hrubá Voda. V oblasti Ptení nejvíce hlasů získaly

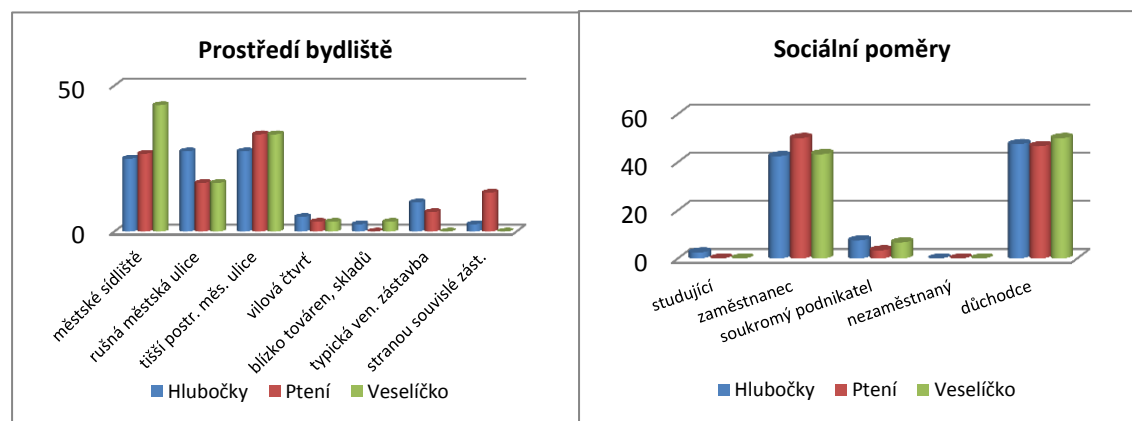

špatné příjezdové cesty a na druhém místě stav okolních lesů. Špatné cesty částečně přiznává i obecní úřad. Ve Veselíčku lidé vnímají jako problém přelidněnost, což mě osobně úplně nepřišlo a špatné sousedské vztahy.

Obr. 41: Místo trvalého bydliště a bytová situace (zdroj: vlastní šetření)

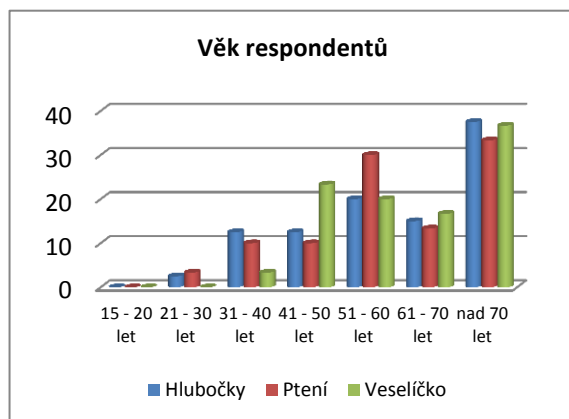
Místa trvale bydliště jasně ukazují, kde se jednotlivé oblasti nacházejí. V Hlubočkách má nejvíce rekreatantů trvalé bydliště v Olomouci a občas se objevila možnost Velká Bystřice. V Ptení nejvíce lidí má trvalé bydliště v Prostějově. Vyrovnanější poměr panuje ve Veselíčku, kde 63 % lidí má trvalé bydliště v Přerově a zbytek respondentů v Lipníku nad Bečvou. Stejně jako v oblastech v bezprostředním zázemí, tak i u těchto oblastí žije většina respondentů v bytech. V Hlubočkách 63 % v bytech v osobním vlastnictví a 20 % v družstevních bytech. V Ptení 47 % v bytech v osobním vlastnictví a 30 % v družstevních bytech. Ve Veselíčku 57 % respondentů žije v družstevních bytech a 40 % v bytech v osobním vlastnictví.

Obr. 42: Prostředí bydliště a sociální poměry (zdroj: vlastní šetření)

Jelikož většina lidí bydlí v bytech, tak prostředí svého bydliště označují jako městské sídliště, tišší městská ulice a rušná městská ulice. Hlubočky ukazují téměř shodu mezi těmito třemi možnostmi. V Ptení vyhrává s 34 % tišší městská ulice a ve Veselíčku s 44 % městské sídliště. Zajímavostí, že v oblasti Ptení přes 10 % respondentů jako stranou souvislé zástavby. V otázce sociálních poměrů jsou nejvíce zastoupeni zaměstnanci a lidé důchodového věku.

Počty v těchto dvou kategoriích se ve všech třech oblastech téměř shodují. Ve všech oblastech se objevili i soukromí podnikatelé.

Obr. 43: Věk respondentů (zdroj: vlastní šetření)

Podle věku jsou nejvíce zastoupeni lidé nad 70 let, což jsou lidé důchodového věku. Druhou nejčastější možností je věkové rozmezí 51 – 60 let. Celkem vysoký počet lidí se nachází v kategorii 41 -50 let v oblasti Veselíčka.

5.5.3 Sumář všech oblastí

V zázemí všech třech zkoumaných měst získali majitelé svoje rekreační objekty nejčastěji koupí nebo dědictvím. Kromě těchto dvou možností si lidé objekty postavili sami a to především v oblasti Ptení. Celkově lze říci, že na svých objektech pracovali vlastníma rukama a to i v případě koupě, jelikož si objekt upravovali podle sebe. Ve všech oblastech jsou objekty nejvíce využívány během letní sezóny, což je od začátku dubna do konce října. Více objektů je využíváných přes víkendy, ale mnoho lidí zde tráví volný čas i přes týden. V otázce budoucnosti se vyjádřila většina respondentů, že chtějí využívat svůj objekt k rekreaci, ale také přibližně 18 % respondentů plánuje ve svých rekreačních objektech trvale bydlet. Velký rozdíl můžeme vidět v otázce, jak si majitelé cení svoje objekty. V oblastech na Prostějovsku si majitelé cení objekty na výrazně menší cenu, než je tomu v dalších oblastech na Olomoucku a Přerovsku. Na Prostějovsku si cení objekty do 500 000 Kč, naopak na Olomoucku a Přerovsku je to cena mezi 500 001 – 1 000 000 Kč. Vzhledem k tomu, že naprostá většina majitelů má ke svým objektům citové pouto, tak asi 70 % není ochotno svůj objekt prodat za žádných podmínek. Ovšem najdou se i takoví, kteří by ho byli ochotni prodat, takových je asi 22 % majitelů. Majitelé rekreačních objektů mají většinou trvalé bydliště ve velkých městech v blízkosti rekreační oblasti, tak v oblastech nacházejících se v bezprostřední blízkosti města, tzn. oblasti Svatý Kopeček, Mostkovice, Penčice a patří sem i oblast Veselíčko, činí dojezdová vzdálenost do 10 km. V oblastech vzdálenějších od měst dojezdová vzdálenost činí 10 – 20 km. Na Olomoucku

společné aktivity se sousedy pořádá přibližně 50 % respondentů, podobná situace je na Přerovsku. Na Prostějovsku je situace jiná a to díky oblasti Mostkovic, kde 83 % respondentů nepořádá žádné společné aktivity, naproti tomu v oblasti Ptení se to pohybuje kolem 50 % respondentů, kteří pořádají společné akce se sousedy. V hodnocení okolí rekreační oblasti se shodnou ve všech oblastech a hodnotí ji velmi pozitivně a jsou rádi, že tam vlastní rekreační objekt. V oblastech Svatý Kopeček, Penčice, Ptení a Veselíčko rekreačním nic nechybí a jsou spokojeni. V Mostkovicích chybí rekreačním obchod a v Hlubočkách pohostinství. Společný problém pro všechny zkoumané oblasti jsou špatné příjezdové cesty, nejvýraznější je tento problém v oblastech Svatý Kopeček, Penčice a Ptení. V Mostkovicích a Hlubočkách najdeme více problémů, např. v Mostkovicích hluk vozidel a odvoz odpadu, v Hlubočkách hluk železnice a špatné sousedské vztahy. Dalo by se říct, že ve vzdálenějších oblastech od měst je problémů více, ale zase nejsou nějak obrovské. Dalším společným rysem majitelů rekreačních objektů ve všech zkoumaných oblastech je, že jich většina má trvalé bydliště v bytech, buď byty v osobním vlastnictví, nebo družstevní byty, a jen několik jedinců v oblastech v blízkém zázemí měst má vlastní rodinný domek. Jelikož většina majitelů žije v bytech, tak prostředí trvalého bydliště hodnotí, jako tišší nebo rušnou městskou ulici a městské sídliště. Mezi respondenty byly zastoupeny především dvě kategorie, první jsou lidé důchodového věku a druhá lidé pracující. Vzhledem k tomu, že mezi respondenty jsou nejvíce zastoupeni lidé důchodového věku a pracující, tak tomu odpovídá i věkové složení respondentů. Nejvíce lidí bylo ve věku nad 60 let, což ukazuje na lidi v důchodovém věku. Další nejvíce zastoupená kategorie je 41 – 60 let, to zastupuje lidi pracující.

5.5.4 Srovnání názorů všech zástupců obcí ve vybraných rekreačních oblastech

Většina zástupců obcí, místní části nebo městské části vnímá přítomnost rekreační oblasti na území jejich obce pozitivně, i když připouští, že se objevují jisté problémy. Jsou rádi, že jejich prostředí je atraktivní pro rekreanty. Negativní postoj zauímají obce Mostkovice a Plumlov, kde mají obrovské problémy najít společný dialog s majiteli rekreačních objektů. Vztah mezi rekreanty a místními obyvateli je ve všech oblastech dobrý, a pokud se vyskytnou nějaké problémy, tak se to týká pouze jednotlivců. Většinou, i přes dobré vztahy, fungují jako dvě oddělené komunity. V oblastech Veselíčko a Hlubočky se lidé z rekreačních oblastí dokážou spojit s místními obyvateli. Ve Veselíčku především proti znovuotevření kamenolomu. V Hlubočkách na různé akce, které pořádají rekreanti.

Všichni zástupci se shodli na tom, že problémem je odpad. V oblastech se nachází místa určená ke shromažďování odpadu, ovšem někdy jsou tyto místa zaházená kolem dokola odpadem, který tam vůbec nepatří, např. suť. Tento problém nejvíce trápí Mostkovice a oblast

Svatý Kopeček. Lepší situace vládne v Penčicích a Hlubočkách, kde dochází k pravidelnému odvozu. Pokud dochází k odvozu odpadu, platí majitelé rekreačních objektů poplatky za odvoz odpadu. Veselíčko nabízí možnost zakoupit si popelnici nebo si musí lidé odpad odvézt sami. Ptení zatím pouze plánuje odvoz komunálního odpadu, takže lidé si likvidují svůj odpad sami. V oblasti Svátý Kopeček si rekreanti velmi stěžují na příjezdové komunikace, které jsou ve špatném stavu. Největší problém vzniká v zimě, kdy se jen těžko prohrnují.

Ve všech oblastech je zájem o trvalé bydlení. Na Olomoucku a Prostějovsku je patrný rozdíl mezi rekreačními oblastmi v bezprostředním zázemí měst a oblastmi vzdálenější od měst. V oblastech v bezprostředním zázemí měst je zájem větší a mnoho lidí zde již trvale žije např. Mostkovice a Svátý Kopeček. Na Přerovsku je tomu naopak, kde větší zájem je v oblasti vzdálenější od města Přerov a tou je Veselíčko. Podle počtu stavebních povolení, dochází neustále ke stavebním úpravám v oblastech a je tedy pravděpodobné, že trvale žijících lidí v rekreačních oblastech bude přibývat.

S dalším rozšířením rekreační oblasti by souhlasily pouze obce Veselíčko a Ptení. Zde je tato možnost zakotvena i v územních plánech a obce s rozšířením počítají. V dalších oblastech další rozšíření není možné a obce, místní část nebo městská část o to nestojí.

Ve všech zkoumaných rekreačních oblastech nalezneme z inženýrských sítí pouze elektřinu. Pitnou vodu získávají rekreanti ze svých studní, které se nacházejí taktéž ve všech rekreačních oblastech. Ve Veselíčku byl do rekreační oblasti dokonce zaveden internet, takže lidé mají možnost využívat moderní technologie na svých chatách.

5.6 Porovnání druhého bydlení v zázemí velkých měst Olomouckého kraje s druhým bydlením v zázemí Prahy

V zázemí hlavního města Prahy proběhlo dotazníkové šetření podobně, jako bylo provedeno ve vybraných oblastech Olomouckého kraje. Dotazníkové šetření zahrnovalo několik katastrálních území v okolí Prahy. Dotazník se v obou případech dělil na tři části, v první části byly otázky ohledně pozemku, na kterém rekreační objekt stojí. Druhá část směřovala přímo na objekt a v poslední části byly otázky, které směřovaly na dotazovanou osobu.

Dotazníkové šetření ukázalo, že se 41 % respondentů podílelo na výstavbě svých rekreačních objektů, které jsou z 50 % dřevěné. Pokud majitelé objekt koupili, tak většinou došlo k jeho stavebním úpravám, na kterých se majitelé vlastnoručně podíleli. Majitelé mají potom ke svým objektům jisté citové pouto. (Bičík, Fialová 2001) Ve zkoumaných oblastech Olomouckého kraje si vlastnoručně postavilo svůj rekreační objekt na 35 % respondentů a dalších 40 % respondentů si objekt koupilo a následně provedli vlastnoručně menší opravy

nebo změny. V Olomouckém kraji najdeme nejčastěji kombinace dřevěného a zděného objektu.

Rekreační objekty v zázemí Prahy jsou využívány především o víkendech, kdy tuhle možnost uvedlo přes 50 % respondentů a přibližně 40 % respondentů využívá rekreační objekt během letní sezóny. Přibližně 75 % majitelů rekreačních objektů v zázemí Prahy má dojezdovou vzdálenost z místa trvalého bydliště do 50 km a tedy jsou schopni dojet z místa trvalého bydliště do rekreačního objektu v čase do 1 hodiny. V budoucnu chce 14 % majitelů ve svých rekreačních objektech trvale bydlet a přibližně 49 % majitelů tuhle myšlenku nezavrhuje, ale prozatím plánují využívat objekt k rekreaci. Naprostá většina majitelů, asi 80 %, odmítá prodej svých objektů v budoucnu a necelých 8 % majitelů připouští možnost výměny rekreačního objektu za byt k trvalému bydlení. (Bičík, Fialová 2001) V Olomouckém kraji je přes 90 % objektů využívaných během letní sezóny a více respondentů tráví v objektech víkendy, ale jak sami přiznávají někdy i volný čas přes týden, ale není to pravidelné. V porovnání s Prahou je více objektů využívaných během letní sezóny. Majitelé rekreačních objektů mají trvalé bydliště ve vzdálenosti do 50 km od rekreační oblasti v 93 % případů, takže dojezdová vzdálenost činí do 1 hodiny. V porovnání s Prahou je tohle číslo vyšší přibližně o 18 %. V budoucnu plánuje trvale bydlet ve svých objektech asi 18 % respondentů a zbytek prozatím plánuje využívat objekt k rekreaci, ale někteří nevyklučují změnu názoru. I v této otázce najdeme číslo vyšší, než se vyskytuje v Praze. Oproti Praze najdeme menší číslo v otázce ochoty prodat svůj objekt, když v Olomouckém kraji není ochotno prodat svůj objekt 70 % majitelů, ale naopak možnost prodej za úplatu v Kč nevyklučuje 22 % majitelů, což v Praze nenajdeme v tak velké míře. Naopak nenajdeme v Olomouckém kraji nikoho, kdo by byl ochoten rekreační objekt vyměnit za byt k trvalému bydlení.

V Praze celkově uvádá pořádání společných aktivit s lidmi v rekreačních oblastech. Společné aktivity ve větší míře nalezneme pouze v bývalých trampských osadách, kde se tato tradice udržuje. Na okolí rekreačních oblastí pohlíží majitelé rekreačních objektů pozitivně v 80 % případů. Rekreační oblasti se nachází většinou v údolích řek, v okolí vodních nádrží nebo krásné přírody. (Bičík, Fialová 2001) Podobně jako v Praze tak společenský život uvádá i v oblastech v Olomouckém kraji. Nejvíce to lze pozorovat v oblasti Mostkovice, kde společné akce pořádá pouze 7 % respondentů. Jinak se pohybuje společné pořádání nebo nepořádání akcí se sousedy kolem 50 %. V hodnocení okolí rekreačních oblastí se shodují s Prahou a hodnotí okolí velmi pozitivně. Rekreační oblasti se nachází podobně jako v zázemí Prahy v údolích řek, v okolí vodních nádrží nebo krásné přírody.

V otázce chybějících zařízení lidem nic nechybí, jen občas nějakému jednotlivci obchod či snad koupaliště. Ovšem co se týká problémů v rekreačních oblastech, tak je situace horší. Asi

50 % respondentům vadí nedostatečný odvoz odpadu, kvůli kterému vznikají černé skládky. Na této skutečnosti mají svůj podíl samotní rekreanti, kdy někteří nerespektují dané vyhlášky. Mezi dalšími zmiňovanými problémy jsou příjezdové komunikace nebo stav okolních lesů. (Bičík, Fialová 2001) Stejná situace jako v Praze je v Olomouckém kraji v otázce chybějících zařízení, kdy ve většině oblastí lidem nic nechybí, pouze občas jednotlivcům chybí obchod nebo pohostinství. Co se týká problémů, tak situace je podobná jako v Praze. Co se týká odvozu odpadu, mají největší problém v oblasti Mostkovice. Společným problémem pro všechny oblasti v Olomouckém kraji jsou špatné příjezdové komunikace a v některých oblastech stav okolních lesů, podobně jako v Praze. Oproti Praze se v Olomouckém kraji objevují i další problémy jako hluk železnice a vozidel, špatné sousedské vztahy.

Majitelé rekreačních objektů v zázemí Prahy charakterizují okolí svého trvalého bydliště jako rušnou nebo tišší městskou ulici a většinou bydlí v bytech. I přesto jich 50 % ukazuje spokojenost s prostředím trvalého bydliště. Mezi respondenty se nacházelo přibližně 44 % lidí důchodového věku, kteří spadají do kategorie nad 60 let. (Bičík, Fialová 2001) Charakter prostředí trvalého bydliště nalezneme jak v Praze, tak v Olomouckém kraji podobné, tedy jako tišší nebo rušnou městskou ulici a v Olomouckém kraji ještě jako městské sídliště. Většina majitelů objektů bydlí v bytech, ať už družstevních nebo v osobním vlastnictví. Kolem 52 % respondentů tvořili lidé v důchodovém věku a další významně zastoupenou kategorií jsou lidé zaměstnaní. Stejně jako v Praze nejvíce respondentů spadá do věkové kategorie nad 60 let.

Pokud srovnáme výzkum a vývoj v zázemí Prahy a v zázemí měst Olomouc, Prostějov a Přerov, tak vývoj je velmi podobný, i když v Praze proběhl ve větším měřítku a určitě rychleji. Porovnávané oblasti nejsou výrazně odlišné a to nám ukazuje, že druhé bydlení se vyvíjelo v České republice velmi podobně ve všech oblastech. Samozřejmě mírné odlišnosti zde najdeme, což je regionální specifikum daných oblastí.

6 Diskuze

Na počátku práce byly stanoveny výzkumné otázky, na které bylo nutné najít odpovědi. Odpovědi byly hledány v 6 oblastech v zázemí 3 měst Olomouckého kraje. Tyto oblasti byly mezi sebou navzájem porovnány a následně byly porovnány s druhým bydlením v zázemí Prahy, která je v transformaci druhého bydlení na první bydlení nejdále.

Pro zodpovězení výzkumných otázek bylo využito dotazníkové šetření ve zkoumaných rekreačních oblastech s majiteli rekreačních objektů. Dotazníkové šetření bylo následně konfrontováno s názorem zástupce příslušné obce a další informace byly zjištěny na příslušném stavebním úřadě. Se zástupcem obce byl diskutován pohled dané obce na rekreační oblast v jejich katastrálním území a případné problémy s rekreanty. Na stavebních úřadech bylo zjišťováno kolik stavebních povolení a ohlášení bylo vydáno v dané oblasti za posledních 15 let, ať už šlo o stavbu nových nebo přestavby stávajících rekreačních objektů.

V šesti zkoumaných lokalitách se vyvíjelo druhé bydlení různě. Nelze říct, že by se rekreační oblasti v bezprostředním zázemí měst vyvíjely podobně a zároveň naprosto odlišně, než je tomu ve vzdálenějších lokalitách. V zázemí města Olomouc byly vybrány lokality Svatý Kopeček a Hlubočky. Rekreační oblast Svatý Kopeček se za posledních 15 let výrazně rozvinula. V této oblasti je velký zájem o trvalé bydlení a mnoho majitelů rekreačních oblastí si již svoje objekty k tomuto účelu přizpůsobilo a trvale v těchto objektech žijí, i když trvalé bydliště mají nahlášeno jinde. Vlivem tohoto vývoje probíhala v této oblasti v posledních 15 letech čilá stavební činnost. Tahle oblast dosáhla své maximální rozlohy a není možné další její rozšiřování, aby zůstal zachován ráz místní krajiny. Tento ráz již byl velmi narušen nekoordinovanou výstavbou v 70. a 80. letech, kdy, jak zmiňuje Vágner (2001), docházelo k masivnímu rozvoji druhého bydlení a tento rozvoj nebyl dostatečně regulován. V současnosti se snaží tyto černé stavby odstranit především z ochranného pásma pod bazilikou Navštívení Panny Marie. Trvale žijící rekreanti vyžadují, aby byly do lokality natáhnuty veškeré inženýrské sítě, což uváděl již Vágner (2001). Z inženýrských sítí se zde nachází pouze elektrika. Městské části a obce, pod které jednotlivé části rekreační oblasti spadají, odmítají zavedení dalších inženýrských sítí, jelikož na to nemají finanční prostředky a jako povinnost to nemají, protože se jedná o rekreační oblasti. Za největší problém v této oblasti jsou považovány příjezdové komunikace, které jsou ve špatném stavu. Takže je velmi zajímavé, že zde tolik lidí žije trvale, i když zde není kvalitní příjezdová komunikace. Tato rekreační oblast má výbornou polohu v bezprostředním zázemí města Olomouc a jezdí sem autobusy městské hromadné dopravy. Trendem v této oblasti je výstavba nebo přestavba na větší chaty. To má návaznost na fakt, že zde lidé chtějí trvale bydlet. Rekreační oblast Hlubočky je svojí velikostí větší než rekreační oblast Svatý Kopeček a nachází se přibližně 15 km od města Olomouc. V této rekreační oblasti

je rovněž velký zájem o trvalé bydlení a mnoho lidí již zde také žije. Za posledních 17 let zde došlo ke stavebním úpravám přibližně u 200 až 250 rekreačních objektů, přičemž celkový počet objektů je 651. V oblasti platí omezení výstavby rekreačních objektů maximálně do velikosti 80 m². Tímto omezením obec předchází budování velkých rekreačních objektů v dané oblasti. Trendem v této oblasti tedy nejsou obrovské rekreační objekty, jelikož to není možné. Pokud dojde k porušení tohoto omezení, hrozí majiteli, že bude muset objekt zbourat. Rekreační oblast je velmi dobře přístupná jak vlakem, tak i autobusem, takže transformace na první bydlení zde probíhá velmi čile. Občas se již ozvaly názory, že některé lokality by se mohly stát součástí obce. Tuto variantu obec odmítá, jelikož by to přineslo finanční náklady na zavedení veškerých inženýrských sítí do těchto lokalit. Rekreační oblast již nemá možnost se dále rozšiřovat a spíše zde dochází ke koupi pozemků, na kterých mají majitelé objekty postaveny. Dříve měli tyto pozemky v nájmu, který se ovšem neustále zvyšuje, a tak chtějí raději tyto pozemky koupit. Dalšími věcmi, které podle mě lákají lidi, aby zde trávili volný čas, případně trvale žili, je krásná příroda v okolí rekreační oblasti a také kvalitní příjezdové komunikace. V oblastech Svatý Kopeček a Hlubočky dochází k výrazné transformaci druhého bydlení na první bydlení, podobně jako uvádí ve svých pracích Vágner (2001). Tento trend je výraznější v oblasti Svatý Kopeček, kde se staví velké rekreační objekty. Vývoj těchto dvou oblastí je velmi podobný a za posledních 15 let zde došlo k velkým změnám.

V okrese Prostějov byly vybrány rekreační oblasti Mostkovice a Ptení. Jedná se o dvě největší a nejstarší oblasti v okrese Prostějov. V rekreační oblasti Mostkovice, která se rozprostírá v okolí Plumlovské přehrady, mají lidé velký zájem trvale žít a přibližně 25 % rekreantů zde již trvale žije. Vlivem velkého počtu trvale žijících rekreantů jsou stále silnější názory, aby se rekreační oblast stala součástí obce Mostkovice. To obec odmítá, protože by musela nechat zavést do oblasti inženýrské sítě, v současnosti se zde nachází pouze elektrika. Podle stavebního úřadu bylo vydáno v letech 2000 – 2007 21 stavebních povolení a po změně stavebního zákona v roce 2007 16 ohlášení a 2 stavební povolení v rozmezí let 2007 – 2015. Tyto údaje potvrzují transformaci druhého bydlení na první bydlení. V této oblasti již není možné další rozšíření rekreační oblasti. Atraktivnost této oblasti spočívá v dobré dopravní dostupnosti, jelikož se zde nachází asfaltová příjezdová komunikace. Oblast leží asi 8 km od města Prostějov, takže lidé to mají kousek do zaměstnání. Podobnou myšlenku vyslovili ve společné práci Fialová a Vágner (2004). Jedná se o levnější variantu než si stavět rodinný dům. Obrovským problémem v této oblasti je odpad. V této otázce dělají rekreanti naschvály obci a nemají snahu se nějak dohodnout. Tyto problémy jsou tak obrovské, že celkový pohled obce na rekreační oblast je spíše negativní a byla by nejraději, kdyby tam rekreační oblast vůbec nebyla. Velkým lákadlem v této oblasti je Plumlovská přehrada, ve které se dá v letních měsících

koupat. Další oblastí v okrese Prostějov je rekreační oblast Ptení. Tato oblast se nachází ve vzdálenosti asi 16 km od města Prostějov. V této oblasti je velkým lákadlem krásná příroda. Zájem o trvalé bydlení v této oblasti není žádný a trvale zde žije pouze 12 osob. Lidé zde využívají rekreační objekty výhradně k rekreaci a nechtějí zde trvale bydlet. Takže transformace druhého bydlení na první bydlení zde neprobíhá nebo probíhá pouze minimálně. Nachází se zde především objekty menší velikosti, které nejsou uzpůsobeny k trvalému bydlení. Tento trend může být způsoben špatnými příjezdovými komunikace nebo vzdáleností od města Prostějov, kdy především v zimě může nastat problém s dopravou do města. V této oblasti nejsou problémy s rekreanty a dalo by se říct, že tady žijí jako jedna velká rodina. Nový územní plán umožňuje další rozšíření rekreační oblasti a samotná obec by se tomuhle určitě nebránila. Porovnání obou oblastí v okrese Prostějov nám ukazuje protipóly. Mostkovice, kde probíhá výrazná transformace druhého bydlení na první a vznikají u toho velké problémy, a Ptení, kde transformace neprobíhá téměř vůbec a problémy zde nemají skoro žádné. Oblast Mostkovice prochází stejným vývojem, jaký zmiňují ve své studii o druhém bydlení v zázemí Prahy Bičík a Fialová (2001).

Na Přerovsku byly vybrány oblasti Penčice a Veselíčko. Přerovsko je na tom nejhůře v rozvoji druhého bydlení ze tří zkoumaných měst. Oblast Penčice, okrajová část města Přerova, je vzdálená přibližně 8 km od centra města Přerov. V této oblasti není velký zájem o trvalé bydlení, jelikož se jedná o místní část města Přerov a mnoho majitelů rekreačních objektů má trvalé bydliště v Přerově, takže objekty v rekreační oblasti Penčice využívají pouze k rekreaci. Tato oblast se již nemůže dále rozšiřovat a místní část by o to ani nestála. V Penčicích neprobíhá transformace druhého bydlení na první příliš výrazně. V letech 2000–2017 zde průměrně bylo vydáno 5 stavebních povolení za rok, což ukazuje na určité změny, ale nejsou příliš výrazné. Pouze pár lidí zde žije trvale. Nenajdeme zde obrovské rekreační objekty, spíše se jedná o menší chaty a pár výjimek tvoří větší objekty individuální rekreace. Místní část, která podléhá magistrátu města Přerov, nemá s rekreanty výraznější problémy, pouze občas se objeví nějaký problém, který místní část řeší sama nebo formou požadavku problém posílá na magistrát města Přerov. Rekreanti mohou využívat elektriku, která je v oblasti zavedena. Ozývají se stížnosti, že by mělo být do oblasti zavedené osvětlení. Rekreační oblasti Veselíčko nacházející se přibližně 12 km od města Přerov. Obec vnímá rekreační oblast pozitivně a je ráda, že je její území atraktivní pro rekreanty. V této oblasti v posledních letech obec zaznamenává postupný nárůst zájmu o trvalé bydlení, za rok 2017 6 kladně vyřízených žádostí a 4 další jsou v jednání. Prozatím má 7 lidí trvalé bydliště nahlášené v rekreační oblasti, ale trvale zde žije mnohem více lidí. Oblast je pro rekreanty zajímavá, i když se v bezprostřední blízkosti nachází kamenolom, který by se měl znovu otevírat. Proti tomuto úmyslu se hlasitě

postavili, jak rekreatanti, tak také místní obyvatelé. Podle stavebního úřadu bylo vydáno v letech 2000 – 2017 6 stavebních povolení nebo ohlášení. Tento údaj úplně neodpovídá tomu, že by byl až tak velký zájem o trvalé bydlení v této oblasti. Do oblasti vede asfaltová cesta a nalezneme tu osvětlení a je zde zavedená elektrika, takže lidé zde mají dobré podmínky k bydlení. Jako v jediné ze zkoumaných oblastí najdeme ve Veselíčku internet. V novém územním plánu obce Veselíčko jsou vyznačeny oblasti, kam se může rekreační oblast ještě dále rozšiřovat. Obec předpokládá, že k rozšíření v budoucnu dojde, jelikož eviduje velký zájem o pozemky v jejich katastrálním území. Rozhodně je dalšímu rozšíření nakloněna. Když srovnáme Penčice a Veselíčko, tak transformace druhého bydlení na první bydlení probíhá výrazněji ve Veselíčku a je tam větší zájem o trvalé bydlení. Dojíždka do rekreačních objektů z místa trvalého bydliště probíhá ve většině případů v rámci vlastního okresu, což potvrzuje výzkum Českého statistického úřadu v roce 1992. Ve srovnání s Olomouckem a Prostějovskem ovšem transformace na Přerovsku probíhá nevýrazně. Druhé bydlení se na Přerovsku rozvinulo nejméně ze všech třech zkoumaných oblastí za posledních 15 let.

Zmíněných 6 zkoumaných oblastí by se dalo rozdělit do dvou skupin. První skupinu by tvořily oblasti Svatý Kopeček, Hlubočky a Mostkovice, kde se jasně viditelná transformace na první bydlení a v důsledku transformace se zde objevují problémy, např. problémy s odpadem v Mostkovicích nebo příjezdové cesty v oblasti Svatý Kopeček. Tyto oblasti se za posledních 15 let výrazně proměnily. Tyto tři oblasti se velmi podobají oblastem v zázemí Prahy, které zkoumali Bičík a Fialová (2001). Druhou skupinu by tvořily oblasti Ptení, Penčice a Veselíčko, kde transformace probíhá jen velmi pomalu nebo prakticky vůbec. Je předpoklad, že by se transformace mohla rozběhnout ve Veselíčku, které je na tuto variantu připraveno. Tyto oblasti za posledních 15 let neprošly tak velkou změnou jako tři výše zmíněné oblasti.

V budoucnu bude rozhodně zajímavé dále pozorovat transformaci druhého bydlení na první bydlení ve zkoumaných oblastech, a to, jak budou jednotlivé obce, městské části nebo místní části řešit problémy, které transformace přináší a jestli podlehnou v budoucnu v Mostkovicích tlaku a stane se rekreační oblast součástí obce. Bude zajímavé sledovat další transformaci ve Veselíčku, kde jsou výborné předpoklady pro to, aby se rozšířilo první bydlení.

S rostoucí transformací druhého bydlení na první bydlení vznikají problémy, jak ukázal výzkum uskutečněný pro potřeby této práce. Velkými problémy jsou především odvoz komunálního odpadu z oblastí a stav příjezdových cest v rekreačních oblastech. Ze strany obcí bude potřeba zlepšit politiku odpadového hospodářství a ze strany rekreatantů zase bude nutná jistá ohleduplnost a respektování pravidel spojených s odpadovým hospodářstvím. Bude nutné zlepšit dopravní infrastrukturu v rekreačních oblastech, když tam chce tolik lidí trvale bydlet. Na řešení tohoto problému by se mohli podílet jak obce, tak rekreatanti ve formě nějakého

společenství, které by se menší částí podílelo na zdokonalení dopravní infrastruktury. Dalším krokem ke zlepšení fungování vztahů mezi obcemi a rekreanty by mělo být pořádání kulturních akcí, kde bude docházet k integraci novousedlíků mezi starousedlíky a novousedlíci se potom můžou zapojit do života v dané obci. Především si obě strany nesmí dělat naschvály.

Děje probíhající ve zkoumaných oblastech korespondují s ději, které jsou popsány v dílech od Bičíka (2001), Fialové a Vágnera (2004, 2009), Salusové (2010) a Pospíchalové (2013). V polovině zkoumaných oblastí probíhá transformace podobně, jak vyzkoumali Bičík a Fialová (2001) v zázemí Prahy. Práce by se dala rozšířit o další metody, pomocí kterých by se daly tyto oblasti porovnat mezi sebou, např. porovnat letecké snímky z jednotlivých roků.

7 Závěr

Cílem práce bylo zjistit transformaci druhého bydlení na první bydlení v zázemí měst Olomouckého kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov). Na začátku byly určeny cíle a výzkumné otázky. K získání odpovědí na výzkumné otázky bylo využito dotazníkové šetření v oblastech Svatý Kopeček, Hlubočky, Mostkovice, Ptení, Penčice a Veselíčko. Další způsob získání informací byla návštěva příslušných obecních úřadů, místního výboru, městské části a příslušných stavebních úřady.

Výskyt druhého bydlení v jižní části Olomouckého kraje se datuje již do období 20. let 20. století, kdy se především na Prostějovsku objevovaly první trampské osady. V období 2. světové války dochází ke stagnaci v rozvoji druhého bydlení. Opětovný pozvolný nárůst rozvoje druhého bydlení přichází v 50. letech 20. století, kdy se rozvíjí druhé bydlení především v oblastech Svatý Kopeček, Bělkovické údolí na Olomoucku, okolí Plumlovské přehrady na Prostějovsku. Pozvolný nárůst se změnil ve výrazný nárůst v polovině 60. let 20. století, kdy se budovalo velké množství objektů individuální rekreace. Zlatý věk rozvoje druhého bydlení v naší zemi nastal v 70. a 80. letech 20. století, kdy lidé využívali objekty individuální rekreace jako prostředek k seberealizaci a také nebyla možnost cestovat do zahraničí. S příchodem roku 1989 došlo k utlumení rozvoje druhého bydlení vlivem velkým společenských a ekonomických změn v naší zemi. K opětovnému nastartování rozvoje druhého bydlení dochází od pol. 90. let 20. století. S nástupem nového tisíciletí dochází k novým trendům v oblasti druhého bydlení a to k transformaci druhého bydlení na první bydlení. Oblasti s nejvyšším výskytem objektů individuální rekreace jsou na Olomoucku: Svatý Kopeček, údolí Bystřice, na Prostějovsku okolí Plumlovské přehrady, Ptení a Stražisko, na Přerovsku oblasti Teplic nad Bečvou, Hranic a Veselíčka.

Rekreační oblasti byly porovnány mezi sebou podle výsledků dotazníkového šetření. Na Olomoucku je výrazná transformace na první bydlení, kvůli které vznikají v rekreačních oblastech problémy. Výraznější oblastí v transformaci na první bydlení je oblast Svatý Kopeček, kde se ovšem objevují větší problémy, především s příjezdovými komunikace a odvozem odpadu. Na Prostějovsku jsou oblasti naprosto rozdílné. V Mostkovicích je výrazná transformace na první bydlení a nachází se zde také obrovské problémy s odvozem odpadu, které musí obec řešit. Komunikace mezi obcí a rekreanty velmi vážne. Úplným opakem je Ptení, kde není téměř žádná transformace na první bydlení a problémy zde jsou minimální. Na Přerovsku jsou také oblasti rozdílné. V Penčicích není příliš zájem o trvalé bydlení, a tedy transformace zde probíhá jen velmi pomalu a nevýrazně. Nalezneme tu výrazný problém, kterým jsou špatné komunikace. Naopak v oblasti Veselíčka je o transformaci na první bydlení vzrůstající zájem, ale zatím nedosahuje úrovně oblastí Mostkovice nebo Svatý Kopeček. Oblast

Veselíčka má prostory pro další rozšíření a pan starosta eviduje o tyto volné pozemky velký zájem, takže je zde předpoklad, že transformace bude v této oblasti nabývat na intenzitě.

Pomocí dotazníkového šetření se povedlo zodpovědět výzkumné otázky. *Probíhá transformace druhého bydlení na první bydlení v rekreačních oblastech v bezprostřední blízkosti měst rychleji, než je tomu v odlehlých rekreačních oblastech?* Transformace neprobíhá v bezprostřední blízkosti měst rychleji, než je tomu v odlehlých oblastech, což se potvrdilo na výsledcích dotazníkového šetření na Přerovsku, kde transformace je výraznější v odlehlejší oblasti Veselíčka, než je tomu v Penčicích. *Vznikají během transformace druhého bydlení na první bydlení problémy, které přinášejí spory mezi obcemi a rekreanty?* Vlivem transformace vznikají v rekreačních oblastech velké problémy. Tyto problémy jsou dobře viditelné v oblastech Svatý Kopeček a Mostkovice, kde jsou obrovské problémy s příjezdovými komunikace a odvozem odpadu. Obce a městská část se snaží tyto problémy řešit, ale zatím nejsou příliš úspěšní. *Nacházejí se chatové oblasti v klidných a atraktivních místech pro obyvatele?* Zkoumané oblasti nalezneme v atraktivních prostředích, jako Hlubočky v údolí řeky Bystřice, Mostkovice v okolí Plumlovské přehrady, Ptení v klidné lokalitě, Veselíčko v lokalitě u lesa a Svatý Kopeček s nádherným výhledem na široké okolí. Celkově se dá říct, že rekreační oblasti se nacházejí v údolí řek, okolí vodních ploch, u lesů nebo v krásné a tiché krajině. *Probíhá transformace v zázemí měst Olomouckého kraje stejně, jako transformace v zázemí Prahy?* Transformace druhého bydlení na první bydlení probíhá v jižní části Olomouckého kraje velmi podobně jako v zázemí Prahy, rozdíl najdeme snad v rychlosti tohoto procesu, který je v zázemí Prahy rychlejší, než je tomu v jižní části Olomouckého kraje. Najdeme zde pouze nějaké regionální rozdíly, se kterými se musí vždy počítat. Celkově lze říci, že transformace druhého bydlení na první bydlení probíhá na území České republiky podobně. *Jsou majitelé rekreačních objektů, ochotni své objekty prodat nebo je vyměnit za objekty v jiné lokalitě?* Jelikož většina majitelů si svůj rekreační objekt postavila vlastními rukami, tak nejsou ochotni tento objekt prodat nebo snad jej vyměnit za objekt v jiné lokalitě. Tenhle názor je ještě silnější v případě, že majitelé svůj objekt zdědili po svých předcích. V těchto případech pociťují majitelé jisté citové pouto ke svým rekreačním objektům.

Ve zkoumaných oblastech bude pokračovat transformace druhého bydlení na první bydlení, které ovšem sebou ponese problémy, které se projevují již nyní v některých oblastech a pokud se nebudou řešit, tak se budou dále stupňovat. V oblasti Ptení tato transformace bude i nadále minimální vlivem odlehlosti oblasti. Jelikož se jedná o finančně přijatelnější možnost než bydlet ve vlastním „domě“, tak transformace bude nadále probíhat a pravděpodobně v některých oblastech bude výraznější než doposud. Především v oblasti Veselíčko se očekává nárůst transformace na první bydlení. Problémy související s transformací se vyskytují

v některých oblastech již nyní a bude nutné je do budoucna řešit. V oblastech Ptení a Veselíčko je možné další rozšíření rekreačních oblastí a samotné obce by o tohle rozšíření stály. V budoucnu by bylo dobré provést další dotazníkové šetření ve zkoumaných oblastech a zjistit, jestli se vyvíjejí podle předpovědí obsažených v této práci. Výzkum by se měl provést ovšem nejdříve za 5 let, aby se jednotlivé rekreační oblasti mohly dále rozvinout.

8 Summary

The goal of this dissertation is to find out how the transformation of the second housing into first housing in the surroundings of the big cities of the county of Olomouc have been happening. The work is divided into the theoretical and practical part.

What is described in the theoretical part is the status of the second housing in various parts of Europe and of the world. What comes next is the development and status of the second housing in the Czech Republic and a chapter defining basic terms related to the second housing. The following chapters are about the places with the highest concentration of the second housing in the Czech Republic and the current state of the second housing in the Czech Republic. In this part, we find also the chapter about the literature I have drawn upon and the chapter about recreational commuting into objects of the second housing. The last chapter is about the status of the second housing in the context of the census of the people, the houses and the flats in the years 1961-1991.

The practical part is focused on the research of the select locations in the surroundings of the big cities in the county of Olomouc (Olomouc, Prostějov, Přerov). I have chosen areas of Svatý Kopeček, Hlubočky, Mostkovice, Ptení, Pěnčice and Veselíčko. The research of these selected locations happened in the form of questionnaires with the owners of the recreational objects and was followed with the interviews with representatives of the affected villages, local neighborhoods and those of the cities. The transformation of the second housing into the first housing is happening in these areas and is accompanied with problems that have to be solved. The transformation is significant in the areas of Svatý Kopeček, Hlubočky, Mostkovice. The transformation is not significant in the remaining areas and is happening at a small degree in the area of Ptení. There is a difference between areas in the occurrence of problems, when there are bigger problems in the areas with significant transformation. Individual areas have been compared between each other and then compared to the second housing in the surrounding of Prague. All of the select areas have changed in the last 15 years – some more significantly, others a bit less.

9 Zdroje

9.1 Literatura

BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.

BIČÍK, I. (2001): Postavení, změny a perspektivy druhého bydlení v Česku. In: BIČÍK, I. a kol. *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.

BIČÍK, I., FIALOVÁ, D. (2001): Šetření rekreačních objektů v zázemí Prahy v letech 1991-1997. In: BIČÍK, I. A kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.

BINAR, Z. (1982): Územní vztahy víkendové rekreace v okrese Olomouc. Diplomová práce, katedra geografie PŘF UP Olomouc, 58 s.

ČERMÁK, Z. (1996): Transformační procesy a migrační vývoj v České republice, In: Hampl, M (ed.): *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*, Univerzita Karlova, Praha

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, & CZECH REPUBLIC. (1994). *Statistický lexikon obcí České Republiky 1992: podle správního rozdělení k 31. prosinci 1992 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů k 3. březnu 1991*. Praha, Vydal Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (1972): *Česká statistika: Soupis objektů individuální rekreace k 30. září 1971*. 1. díl. Vydal Český statistický úřad.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (1973): *Česká statistika: Soupis objektů individuální rekreace k 30. září 1971*. 2. Díl. Vydal Český statistický úřad.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (1992): *Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Okres Olomouc*. Vydal okresní statistická správa Olomouc. 85 s.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (1992): *Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Okres Prostějov*. Vydal okresní statistická správa Prostějov. 152 s.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (1992): *Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Okres Přerov*. Vydal okresní statistická správa Přerov. 98 s.

DAVIES, R. B., O'FARELL, P.N. (1981): A Spatial and Temporal Analysis of Second Home Ownerships in West Wales. In: *Geoforum*, 12, 2, s. 161-178.

DEMEK, J., MACKOVČIN, P., BALATKA, B., BUČEK, A., CIBULKOVÁ, P., CULEK, M., ČERMÁK, P., DOBIÁŠ, D., HAVLÍČEK, M., HRÁDEK, M., KIRCHNER, K., LACINA, J., PÁNEK, T., SLAVÍK, P., VAŠÁTKO, J. (2006). *Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČR*. Brno (AOPK ČR)

DOWER, M. (1974): Second Homes in Great Britain. In: *Bulletin, International Federation for Housing and Planning*, 3, s. 22-25.

FIALOVÁ, D. (2000): *Transformace druhého bydlení (v zázemí Prahy)*. Dizertační práce. KSGRR PŘF UK Praha, 130 s.

- FIALOVÁ, D. (2001): Informační základna o územním rozložení objektů individuální rekreace v ČR. In: BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- FIALOVÁ, D., VÁGNER, J. (2009): Sociogeografické aspekty druhého bydlení a jejich regionální diferenciací (na příkladu Česka). In: *Geografický časopis*. ISSN 0016-7193.
- FREHAR, J. (2015): Vývoj a perspektivy druhého bydlení na Prostějovsku. Bakalářská práce. Katedra geografie PŘF UP Olomouc, 57 s.
- GALLENT, N., TEWDWR-JONES, M. (2000). *Rural second homes in Europe*. London (Ashgate).
- HURIKÁN, B. (1990): *Dějiny trampingu*. Vydání druhé. Praha: Novinář. 272 s. ISBN 8070774320.
- IGLEBAEK, O., ed. (2007). Second Homes in the Nordic Countries. *Journals of Nordregio*, 7(3)
- KOLÁŘOVÁ, A. (2012): Druhé bydlení v ČR. In: *THINK TOGETHER 2012*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-2275-2.
- KOWALCZYK, A. (1994): Geograficzno-społeczne problemy zjawiska „drugich domow”. Uniwersytet Warszawski Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Warszawa,.
- KUBEŠ, J. (2011): Chatové oblasti České republiky. In: *Geografický časopis*. Geografický ústav SAV. ISSN 0016-7193.
- KUČERA, M. (1992): *Rekreační objekty v České republice*. In: Statistika, 8-9, s. 337-347.
- KUČERA, M. (2001): Soupis objektů individuální rekreace při Sčítání lidu, domů a bytů 1991. In: BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- KUCHAŘOVÁ, Z. (1984): Rekreační zázemí hlavního města Prahy. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK.
- MARIOT, P. (1976): Objekty individualnej rekreacie na Slovensku. *Geografický časopis* č. 1, s. 3-12
- POSPÍCHALOVÁ, L. (2013): *Sociogeografický průzkum druhého bydlení vybrané oblasti jižních Čech*. Diplomová práce. Ekonomicko-správní fakulta MUNI Brno, 76 s.
- PROCHÁZKA, P. (2001): Pohyb za rekreací v Česku. In: BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- PTÁČEK, P. (2004): Vývoj druhého bydlení na Olomoucku. In: VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. (2004): *Regionální diferenciací druhého bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-86561-15-1.
- SALUSOVÁ, Ž. (2010): *Tradice a perspektivy chataření a chalupaření v České republice*. Bakalářská práce. VŠPJ. Jihlava. 64 s.
- ŠPRINCOVÁ, S. (1958): Předpoklady rozvoje cestovního ruchu v oblasti Jeseníků. Koordinační komise pro cestovní ruch a turistiku KNV v Olomouci, 64 s.
- VÁGNER, J. (1994): Současný stav a perspektivy rekreace na Broumovsku (se zaměřením na individuální krátkodobou rekreaci a region Hostovicko). Magisterská práce. PŘF UK Praha, 96 s.

VÁGNER, J. (1999): *Geografické aspekty druhého bydlení v Česku*. Dizertační práce. KSGRR. PŘF UK Praha, 201 s.

VÁGNER, J. (2004): Druhé bydlení v zahraničí – možnosti srovnání. In: FIALOVÁ, D., VÁGNER, J. *Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-86561-15-1.

VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. (2004): *Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-86561-15-1.

VOREL, J. (2002): Vývoj a současný stav druhého bydlení na území okresu Jičín. Diplomová práce. PŘF UP Olomouc, 150 s.

VYSTOUPIL, J., KUNC, J. (2009): *Geografický výzkum cestovního ruchu a rekreace v ČR*. In: *Geographia Moravica 1*.

VYSTOUPIL, J., KUNC, J., ŠAUER, M., TONEV, P. (2010): Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990–2009. In: *Urbanismus a územní rozvoj*.

VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M. a kol. (2011): *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-340-7.

ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. (2012): *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde. 2. přep. vyd. ISBN 978-80-7201-880-2.

9.2 Internetové zdroje

Svaty Kopeček u Olomouce. [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://www.svaty-kopecek.cz>

BOHUŠ, M. Zpravodaj obce Hlubočky. [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://www.hlubocky.cz/>

Počet obyvatel k 1. 1. 2017. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>

Hlubočky. *RIS: Regionální informační systém* [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=502146>

Mostkovice. *RIS: Regionální informační systém* [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=589730>

Ptení. *RIS: Regionální informační systém* [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=589942>

O místní části Penčice. *Statutární město Přerov* [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://www.prerov.eu/cs/samosprava/mistni-casti/pencice/o-mistni-casti-pencice.html>

Veselíčko. *RIS: Regionální informační systém* [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=520420>

Základní informace. *Veselíčko* [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://www.obec-veselicko.cz/pro-turisty/zakladni-informace/>

Nahlížení do katastru nemovitostí. [online]. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: <http://nahliznidokn.cuzk.cz/VyberBudovu.aspx?typ=Stavba>

9.3 Strukturované rozhovory se zástupci místních úřadů

Městská část Droždín v čele s předsedou Ing. Bc. Rostislavem Haincem

Obecní úřad Samotičky v čele se starostou Ing. Lubošem Gloserem

Obecní úřad Hlubočky v čele s místostarostkou Ing. Radomírou Stloukalovou

Obecní úřad Mostkovice v čele se starostou Jaroslavem Peškem

Obecní úřad Ptení v čele se starostou Jiřím Portešem

Místní část Penčice v čele s předsedkyní Ludmilou Štefanovou

Obecní úřad Veselíčko v čele se starostou Tomášem Šulákem

Magistrát města Olomouc – stavební odbor

Obecní úřad Hlubočky – odbor správy majetku a výstavby

Magistrát města Prostějov – stavební úřad

Městský úřad Kostelec na Hané – stavební odbor

Magistrát města Přerov – odbor stavebního úřadu a životního prostředí

10 Přílohy

Obr. 1: Schematické znázornění objektů individuální rekreace s trvale bydlícími majiteli (červená) a pouze rekreanty (žlutá) v oblasti Svatý Kopeček

Obr. 2: Schématické znázornění objektů individuální rekreace s trvale bydlícími majiteli (červená) a rekreanty (žlutá) v oblasti Mostkovice

Obr. 3: Otázky pokládané zástupcům obcí, místní části a městské části

Obr. 4: Vzor dotazníku použitého k dotazníkovému šetření

Obr. 5: Zděný objekt sloužící jako první bydlení v oblasti Hlubočky

Obr. 6: Dřevěno-zděný a jednopodlažní objekt individuální rekreace v oblasti Hlubočky

Obr. 7: Objekt individuální rekreace v oblasti Svatý Kopeček sloužící jako první bydlení

Obr. 8: Objekt individuální rekreace v oblasti Svatý Kopeček s půdou

Obr. 9: Objekt, ve kterém majitelé trvale bydlí, v oblasti Mostkovic

Obr. 10: Jednoduchý, podsklepený objekt individuální rekreace v oblasti Mostkovic

Obr. 11: Dřevěno-zděný objekt individuální rekreace v oblasti Ptení

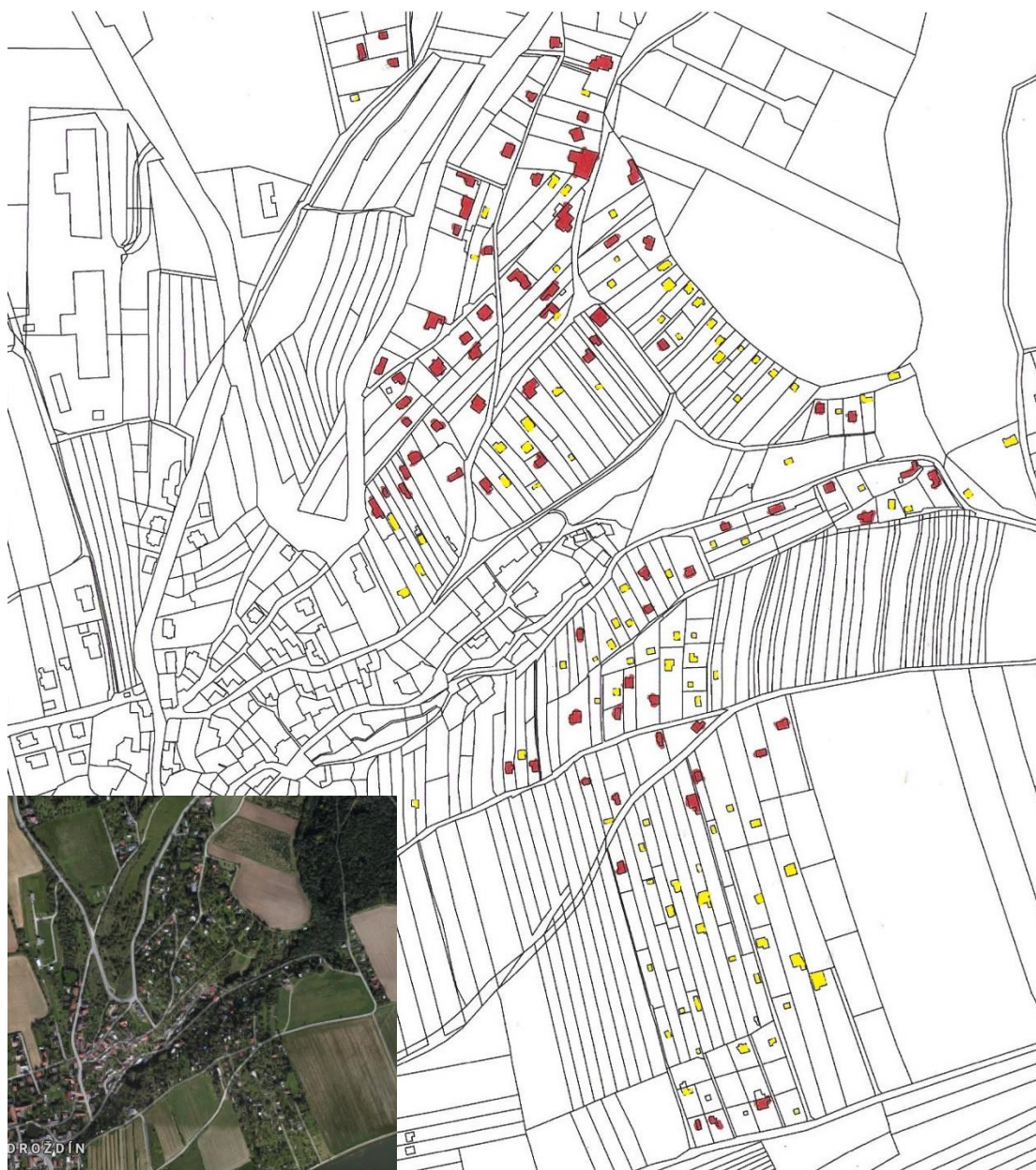
Obr. 12: Objekt individuální rekreace kombinace dřeva a zdiva v oblasti Ptení

Obr. 13: Objekt sloužící k trvalému bydlení v oblasti Penčice

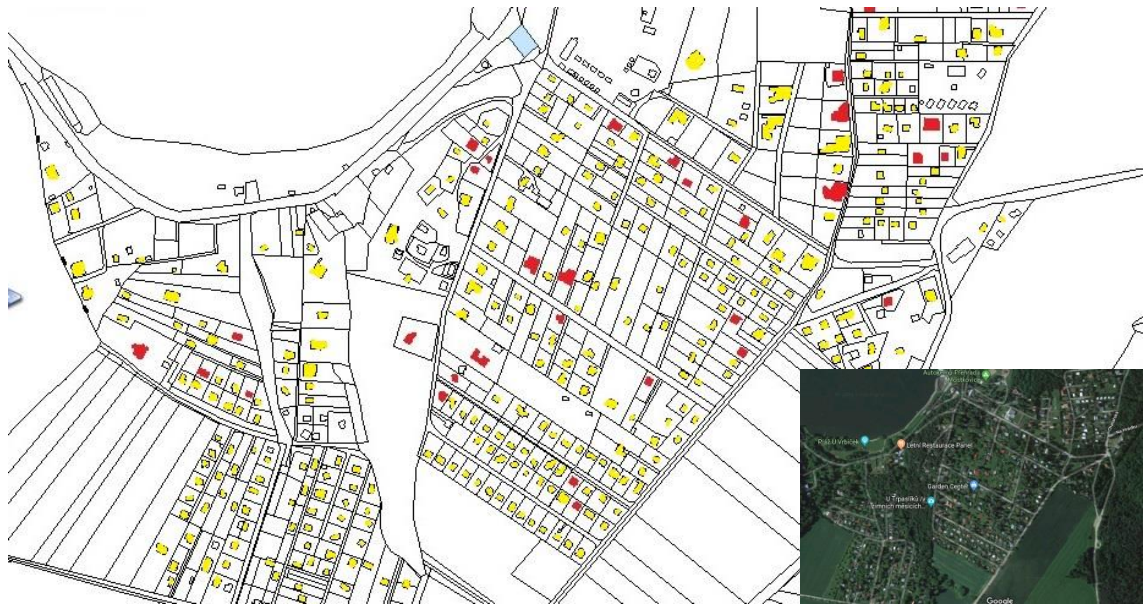
Obr. 14: Dvoupodlažní objekt individuální rekreace podsklepený v oblasti Penčice

Obr. 15: Objekt individuální rekreace v oblasti Veselíčko se sklepem a půdou

Obr. 16: Objekt individuální rekreace v oblasti Veselíčko vystavěn kombinací

Obr. 1: Schematické znázornění objektů individuální rekreace s trvale bydlícími majiteli (červená) a pouze rekreanty (žlutá) v oblasti Svatý Kopeček (zdroj: Katastrální úřad, vlastní šetření)

Obr. 2: Schématické znázornění objektů individuální rekreace s trvale bydlícími majiteli (červená) a rekreanty (žlutá) v oblasti Mostkovice (zdroj: Katastrální úřad, vlastní šetření)

Otázky na zástupce obcí:

1. Celkový pohled na rekreační oblast? (pozitivní/negativní)
2. Vztah rekreantů a místních obyvatel?
3. Jak probíhá odvoz odpadů?
4. Je v rekreační oblasti zájem o trvalé bydlení?
5. Počet stavebních povolení od roku 2000?
6. Počet lidí, kteří trvale bydlí v rekreační oblasti?
7. Možné další rozšíření rekreační oblasti?
8. Jaké inženýrské sítě jsou zavedeny v rekreační oblasti?

Obr. 3: Otázky pokládané zástupcům obcí, místní části a městské části

Dotazník k diplomové práci

- 1) Název katastrálního území:
  - 2) Kdo je vlastník pozemku:
    - dotazovaný
    - manžel (ka)
    - děti
    - rodiče
    - obec
    - ostatní
  - 3) Způsob získání pozemku:
    - koupí
    - dědictvím
    - pronajmutím
    - přidělením od orgánu st. správy
    - jiným způsobem
  - 4) Půdorysná plocha (výměra) pozemku: m²
- objekt**
- 5) Zastavěná plocha: m²
  - 6) Jak jste objekt získal:
    - zdědil
    - koupil
    - postavil sám
    - postavil sám s rodinou
    - postavil sám s pomocí řemeslníků
    - nechal postavit na klíč
  - 7) Od kterého roku je objekt využíván:
  - 8) Objekt je budova:
    - zděná
    - dřevěná
    - kombinace dřevěná a zděná
    - z prefabrikátu (typizovaná)
    - jednopodlažní
    - vícepodlažní
    - podsklepená
    - s půdou
  - 9) Počet obyvatelných místností v objektu:
  - 10) Po jakou dobu v roce je objekt využíván:
    - sobota a neděle
    - v průběhu týdne
    - pouze v létě
    - pouze v zimě
  - 11) Jak hodláte objekt využívat v budoucnu:
    - k trvalému bydlení
    - k rekreaci
    - k pronajímání
    - k jiným účelům
    - nevím
  - 12) Nutné podmínky trvalému bydlení:
    - stavební úpravy stávajícího objektu
    - pracovní příležitost
    - dosažitelnost prostředky MHD
    - vlastní dopravní prostředek
    - lepší zásobování
    - dobré komunikace
    - veřejný vodovod a kanalizace
    - jiné
  - 13) Jak si ceníte Vašeho rekreačního objektu:
    - do 100 000 Kč
    - od 100 000 Kč do 250 000 Kč
    - od 250 000 Kč do 500 000 Kč
    - od 500 000 Kč do 750 000 Kč
    - od 750 000 Kč do 1 000 000 Kč
    - nad 1 000 000 Kč
  - 14) Za jakých podmínek by jste byl ochoten tento objekt prodat:
    - za žádných podmínek
    - výměnou za objekt v jiné lokalitě
    - výměnou za byt pro trvalé bydlení
    - za úplatu v Kč
    - jiné
  - 15) Objekt máte vzdálen od svého bydliště:
    - do 10 km
    - od 10 do 20 km
    - od 20 do 30 km
    - od 30 do 40 km
    - od 40 do 50 km
    - od 50 do 60 km
    - nad 60 km
  - 16) Čas potřebný na dopravu:
    - do 30 minut
    - od 30 do 45 minut
    - od 45 do 60 minut
    - nad 60 minut
  - 17) Pořádáte se sousedy nějaké společné akce
    - ne
    - ano
  - 18) Jak se vám líbí okolí:
    - velmi se mi líbí
    - spokojen
  - částečně spokojen
  - připadá mi špatné
  - velmi špatné
  - na okolí mi nezáleží
  - 19) Jaké zařízení v okolí nejvíce postrádáte:
    - žádné
    - obchod
    - restaurace
    - kulturní zařízení
    - zdravotní zařízení
    - parkoviště
    - koupaliště
    - sportovní hřiště
    - dětské hřiště
    - jiné
  - 20) Za jak závažné považujete následující problémy vyskytující se v této oblasti (1-vadí, 2-nevadí, 3-lhostejný):
    - hluk motorových vozidel
    - hluk železnice
    - letecký provoz – hluk
    - špatné příjezdové cesty
    - nekvalitní pitná voda
    - stav okolních lesů
    - nedostatečný odvoz odpadků
    - předlidenost
    - špatné sousedské vztahy
    - chybějící kulturní zařízení
    - špatné autobusové spojení
    - jiné
  - 21) Místo trvalého bydliště:
  - 22) V jakém bytě (domě) bydlíte:
    - státní byt
    - byt v domě soukromého majitele
    - byt v osobním vlastnictví
    - podnikový byt
    - družstevní byt
    - vlastní rodinný domek
    - podnikový rodinný domek
    - ubytovna, hotel
    - jiné
  - 23) Kolik má váš byt obytných místností:
  - 24) Jaké jsou vaše bytové poměry:
    - výborné
    - vyhovující
    - špatné
    - nevyhovující
  - 25) Jak se vám líbí okolí trvalého bydliště:
    - velmi se mi líbí
    - spokojen
    - částečně spokojen
    - připadá mi špatné
    - velmi špatné
    - na okolí mi nezáleží
  - 26) Prostředí vašeho bydliště můžete charakterizovat jako:
    - typické městské sídliště
    - rušná městská ulice
    - tichší postranní městská ulice
    - vilová čtvrť nebo u parku
    - blízko továren, skladů, dolů, nádraží, dálnice
    - typická venkovská zástavba
    - stranou souvislé mės. nebo ven. zástavby
  - 27) Jaké je vaše ukončené vzdělání:
    - základní
    - střední bez maturity
    - střední s maturitou
    - vysokoškolské
  - 28) Jste:
    - studující
    - zaměstnanec
    - soukromý podnikatel
    - nezaměstnaný
    - důchodce
  - 29) Zaměstnán v oboru:
    - zemědělství a lesnictví
    - těžký průmysl
    - lehký průmysl
    - stavebnictví
    - služby
    - statní úřad
    - jiné
  - 30) Vaše pohlaví:
  - 31) Váš věk:
    - 15 – 20 let
    - 21 – 30 let
    - 31 – 40 let
    - 41 – 50 let
    - 51 – 60 let
    - 61 – 70 let
    - nad 70 let

Obr. 4: Vzor dotazníku použitého k dotazníkovému šetření (zdroj: Fialová, Vágner, 2004, vlastní úpravy)

Obr. 5: Zděný objekt sloužící jako první bydlení v oblasti Hlubočky (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 6: Dřevěno-zděný a jednopodlažní objekt individuální rekreace v oblasti Hlubočky (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 7: Objekt individuální rekreace v oblasti Svatý Kopeček sloužící jako první bydlení (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 8: Objekt individuální rekreace v oblasti Svatý Kopeček s půdou (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 9: Objekt, ve kterém majitelé trvale bydlí, v oblasti Mostkovic (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 10: Jednoduchý, podsklepený objekt individuální rekreace v oblasti Mostkovic (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 11: Dřevěno-zděný objekt individuální rekreace v oblasti Ptení (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 12: Objekt individuální rekreace kombinace dřeva a zdiva v oblasti Ptení (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 13: Objekt sloužící k trvalému bydlení v oblasti Penčice (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 14: Dvoupodlažní objekt individuální rekreace podsklepený v oblasti Penčice (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 15: Objekt individuální rekreace v oblasti Veselíčko se sklepem a půdou (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 16: Objekt individuální rekreace v oblasti Veselíčko vystavěn kombinací dřeva a zdiva (zdroj: vlastní fotografie)